

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra sociální pedagogiky

Volnočasové aktivity středoškolské mládeže v Náchodě

Diplomová práce

Autor: Bc. Ivana Šimková
Studijní program: N 7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika
Vedoucí práce: PaedDr. Monika Žumárová, Ph.D.

Hradec Králové

2015

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Zadání diplomové práce

Autor: **Bc. Ivana Šimková**

Studijní program: N 7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika

Název závěrečné práce: **Volnočasové aktivity středoškolské mládeže v Náchodě**

Název závěrečné práce AJ: Leisure time activities of secondary school students in Náchod

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce se zabývá nabídkou volnočasových aktivit, které může využívat středoškolská mládež ve městě Náchod a zkoumáním, co zde naopak chybí. Teoretická východiska práce obsahují vymezení volného času, volnočasových aktivit, středoškolské mládeže a charakteristiky zařízení volného času v Náchodě. Cílem empirické části práce je zmapování možností volnočasových aktivit a zjištění spokojenosti středoškolské mládeže města Náchoda a přilehlého okolí s nabídkou a dostupností těchto volnočasových aktivit.

Garantující pracoviště: Katedra sociální pedagogiky, Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PaedDr. Monika Žumárová, Ph.D.

Konzultant:

Oponent:

Datum zadání závěrečné práce:

Datum odevzdání závěrečné práce:

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně, pod vedením vedoucí práce PaedDr. Moniky Žumárové, Ph.D. a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne .....

.....

Bc. Ivana Šimková

Anotace

ŠIMKOVÁ, Ivana. *Volnočasové aktivity středoškolské mládeže v Náchodě*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015. 89 s. Diplomová práce.

Práce je zaměřena na problematiku volnočasových aktivit středoškolské mládeže ve městě Náchod a opírá se o stěžejní sociálně-pedagogická a psychologická zjištění uznávaných autorit v oblasti tematiky volného času, volnočasových aktivit a středoškolské mládeže. V první části práce jsou prezentovány pojmy s volným časem a středoškolskou mládeží úzce související, tj. vymezení volného času, funkce a význam volného času a charakteristika pojmů adolescence a středoškolská mládež. Následně jsou charakterizována jednotlivá zařízení volného času v Náchodě a popsány způsoby, jak lze v tomto městě trávit volný čas v období adolescence. V další části práce je prezentováno empirické průzkumné šetření zaměřené na zjištění spokojenosti středoškolské mládeže s nabídkou a dostupností volnočasových aktivit pro tuto specifickou skupinu obyvatelstva ve městě Náchod a na zjištění existence vlivu vybraných demografických faktorů na spokojenost s nabídkou a dostupností volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež ve městě Náchod.

Klíčová slova: volný čas, adolescence, středoškolská mládež, volnočasové aktivity

Annotation

ŠIMKOVÁ, Ivana. *Leisure time activities of secondary school students in Náchod*.
Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2015. 89 p.
Diploma Degree Thesis.

The thesis focuses on the issue of leisure time activities of secondary school youth in the town of Náchod and is based on crucial social-pedagogical and psychological findings of reputable authorities on the field of the subject of leisure time, leisure time activities and secondary school youth. In the first part of the thesis, terms closely related to leisure time and secondary school youth are presented, i. e. determination of leisure time, function and importance of leisure time and characteristic of terms adolescence and secondary school youth. Consecutively, particular leisure time facilities in Náchod are characterized and there are described ways how to spend leisure time in that town during the adolescence period. In the other part of the thesis, there is presented the empirical research survey focused on finding out of satisfaction of secondary school youth with the offer and availability of leisure time activities for this specific group of inhabitants in the town of Náchod and on finding out of existence of selected demographic factors influence on the satisfaction with the offer and availability of leisure time activities for secondary school youth in the town of Náchod.

Keywords: leisure time, adolescence, secondary school youth, leisure time activities

Obsah

Úvod	1
1 Volný čas	3
1.1 Vymezení volného času a jeho funkce.....	3
1.2 Vymezení způsobů trávení volného času	9
1.3 Volnočasové aktivity.....	10
1.3.1 Organizované aktivity.....	14
1.3.2 Neorganizované aktivity.....	16
2 Středoškolská mládež.....	19
2.1 Hodnotová orientace středoškolské mládeže.....	22
2.2 Volný čas v období adolescence.....	25
3 Volnočasové aktivity pro středoškolskou mládež v Náchodě.....	30
3.1 Charakteristiky zařízení volného času v Náchodě	30
3.1.1 SVČ Děčko Náchod.....	31
3.1.2 Klub SUN Náchod (Hopsáček).....	36
3.1.3 Sportovní zařízení města Náchoda.....	37
3.1.4 Ostatní zařízení volného času v Náchodě.....	40
3.2 Možnosti trávení volného času mimo zařízení volného času.....	45
4 Průzkumné šetření	47
4.1. Cíle výzkumu a stanovení hypotéz.....	47
4.2. Použité metody výzkumu.....	50
4.3. Charakteristika výzkumného vzorku.....	51
4.4. Vyhodnocení a interpretace průzkumného šetření.....	53
4.5. Závěr a diskuse	72
Závěr.....	77
Seznam použitých zdrojů.....	79
Seznam tabulek.....	85
Seznam grafů.....	88
Seznam příloh.....	89

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

SOCEA – Střední odborná škola sociální – Evangelická akademie

SPŠ Stavební – SPŠ Stavební Arch. J. Letzela (střední průmyslová škola)

VČA – volnočasové aktivity

ZUŠ – Základní umělecká škola

Úvod

Volný čas existoval již od počátku lidské společnosti, jeho vnímání však bylo v průběhu historie odlišné. Ve starověkém Řecku byl považován v souladu s ideálem kalokagathia za čas potřebný k fyzickému rozvoji svého těla, ve středověku byl volný čas výsadou bohatých a vládnoucích vrstev (stejně jako u otroků v případě otrokářských společností, chudí lidé ve středověku volný čas neměli a neznali). K největšímu rozvoji volného času dochází až po průmyslové revoluci a sociálních změnách 20. století. Až v posledních 100 letech se prudce rozvíjejí nové volnočasové aktivity, o jejichž využití se můžeme v dnešním světě svobodně rozhodovat. Můžeme proto říci, že zkoumání volnočasových aktivit je téma relativně nové a také vymezení středoškolské mládeže a způsobů trávení jejího volného času, je v kontextu historie záležitostí novodobou.

Volný čas je nejvíce ovlivňován rodinou, jakožto nejdůležitější primární skupinou pro socializaci člověka. Vnímání volného času dítětem se mění v průběhu jeho ontogenetického vývoje a krystalizuje v období adolescence, kdy si mladý člověk utváří svoji hodnotovou orientaci a formuje svoji osobnost. Dalšími činiteli, kteří ovlivňují volný čas mladého člověka, jsou škola, vrstevníci a média.

Téma volnočasových aktivit středoškolské mládeže v Náchodě jsem si pro svou diplomovou práci vybrala, protože pracuji jako učitelka na soukromé střední škole Academia Mercurii v Náchodě a zároveň v tomto městě již 15 let žiji a vychovávám zde své dvě děti. Mé děti jsou nyní školního a předškolního věku, a protože se snažím jejich schopnosti a dovednosti všestranně rozvíjet, využíváme různých možností volnočasových aktivit pro tyto věkové skupiny. Mám tedy poměrně dobrý přehled o tom, jaká je nabídka a dostupnost volnočasových aktivit pro děti školního a předškolního věku. Informace o volnočasových aktivitách určených středoškolské mládeži mi doposud chyběly.

Jako učitelka střední školy pracuji se studenty ve věku 15 – 20 let, a mohu proto osobně sledovat, jak se osobnost žáků mění v průběhu adolescence a jak se mění jejich preference při trávení volného času. Jelikož téma volný čas pokládám za velký fenomén současné doby, rozhodla jsem se zjistit, jaká je nabídka a dostupnost volnočasových

aktivit ve městě, kde žijí, tedy v Náchodě, abych zjištěné informace mohla poskytnout i studentům střední školy, kde pracuji.

Cílem práce je vymezit pojmy volný čas, volnočasové aktivity a středoškolská mládež a charakterizovat jednotlivá zařízení volného času v Náchodě, která poskytují nabídku volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež, a následně v empirickém šetření zmapovat možnosti volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež ve městě Náchod. Dílčími cíli výzkumného šetření je zjistit spokojenost středoškolské mládeže v tomto městě a přílehlém okolí s nabídkou a dostupností těchto volnočasových aktivit, zjistit, zda mládež tuto nabídku zná, které volnočasové aktivity mládež využívá a jaké volnočasové aktivity zde postrádá. V rámci dílčích cílů šetření spokojenosti studentů s nabídkou a dostupností volnočasových aktivit ve městě Náchod je také analyzováno, zda vybrané demografické údaje (věk, vzdálenost bydliště od Náchoda a typ studované školy) ovlivňují spokojenost s trávením volného času v tomto městě.

Zjištěné skutečnosti budou dány k dispozici zařízením volného času v Náchodě a kulturnímu a sportovnímu odboru Města Náchod. Tyto organizace by zjištěné informace mohly využít při plánování dalších volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež.

1 Volný čas

1.1 Vymezení volného času a jeho funkce

Každý z nás si pod pojmem volný čas představí něco jiného. Pro někoho je to čas strávený cestováním, sportem, prací na zahradě nebo společnými aktivitami s přáteli, pro jiného je možností sledovat televizi nebo trávit čas zábavou na počítači. Ani autoři, věnující se problematice volného času, nejsou v pojetí volného času jednotní. Žumárová (2006, s. 21) uvádí, že tradičním a historicky starším přístupem, kdy volný čas bývá dáván do protikladu k pracovním činnostem jakožto sféře povinností, je *přístup sociologizující*, který bývá nazýván negativním pojetím volného času. Druhým přístupem je *přístup psychologizující* a jedná se o pozitivní chápání volného času. Tento přístup vychází z toho, co volný čas znamená pro člověka, jak člověk určitou činnost chápe a prožívá. Volný čas je zde chápán jako čas svobodně zvolený dle potřeb jedince a jakožto čas pro vlastní seberealizaci, v němž je člověk sám sebou a svobodně si volí činnosti, které mu přinášejí radost, potěšení, zábavu či odpočinek. Oba tyto přístupy nelze dát do protikladu, naopak se vzájemně doplňují při charakteristice podstaty a rozsahu volného času.

Podobně Vážanský (2001, s. 30) uvádí, že v definování volného času je zapotřebí brát v úvahu nejen časové aspekty (volný čas – pracovní čas), ale také obsahové aspekty (volný čas – svoboda, volnost v jednání) a nachází zde podobně dva hlavní směry v chápání volného času:

- *Negativní pojetí* – volný čas je pojímán pouze jako doba, která člověku zůstala z celého dne po splnění všech studijních či pracovních povinností, úkolech v domácnosti a také po uspokojení základních fyziologických potřeb.
- *Pozitivní pojetí* – volný čas je pojímán jako „*disponibilní časový prostor, v němž by volný čas mohl pro jedince znamenat svobodu. Je také dobou, v níž se individuum může nezávisle na jakýchkoli povinnostech výhradně svobodně realizovat a dělat to či ono, k čemu je nikdo nenutí a k čemu též není ani podvědomě nuceno*“ (Vážanský, 2001 s. 30).

Budeme se držet těchto dvou základních přístupů v pojetí volného času a nejprve uvedeme tradiční a historicky starší vymezení volného času z přístupu sociologizujícího, tedy negativního pojetí volného času:

Pedagogický slovník definuje volný čas jakožto: „čas, se kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku)“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2001, s. 274).

Dle Knotové (2001, s. 215) se ideálem způsobu života mnoha lidí na celém světě stal životní styl s dělením času na čas pracovní a čas volný, v němž se volno stává skutečnou dominantou dne i týdne. Volným časem rozumí čas, který člověku zůstává po splnění nezbytných činností a povinností spojených s dobou práce, sociálními povinnostmi a biologickými nezbytnostmi.

Veselá (1999, s. 22) rozděluje čas ze sociologického hlediska na tři části:

- *produkční čas* – doba potřebná k zajištění nezbytných životních potřeb (ne vždy se kryje s dobou v zaměstnání),
- *reprodukční čas* – čas potřebný k regeneraci a reprodukci sil (spánek, odpočinek, jídlo) a k hygieně,
- *volný čas* (s nímž lze libovolně naložit) – který dále rozlišuje na kategorie: zbytek dne (zbylý čas po produkčním a reprodukčním času), dvoudenní víkend, placená dovolená, volný čas v důchodu a volný čas při nezaměstnanosti.

Dále Veselá (1999, s. 24-25) uvádí členění volného času z pedagogického hlediska na:

- *pracovní čas* – 8 hodinová pracovní doba,
- *mimopracovní čas, který dále dělí na kategorie: dojíždění spojené se zaměstnáním, uspokojování potřeb (biologických a fyziologických), polovolný čas (soubor činností prováděných částečně jako povinnost a částečně jako záliba) a volný čas (zbytek prostoru dne, který má člověk k vlastní dispozici bez plnění povinností).*

Novějším přístupem je přístup psychologizující – pozitivní chápání volného času, který se od negativního přístupu liší především vnímáním důležitosti svobody rozhodování, jak jedinec svůj volný čas stráví:

Buriánek chápe volný čas podobně jako vymezení negativního pojetí volného času, když o něm uvádí: *"chápeme ho jako čas, který člověku zbude po splnění všech víceméně nutných povinností, k nimž patří zaměstnání a doprava do něj, domácí práce, hygiena."* K tomu ale dodává, že *„volný čas pojmáme jako prostor, o jehož využití a náplni rozhoduje svobodně sám jedinec"* Buriánek (2001, str. 97).

Hofbauer (2004, s. 13) uvádí podobně, že volný čas je *„čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z dělby práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život."* Následně ovšem zdůrazňuje, že ve volném čase se jedná o činnost, do níž člověk vstupuje s očekáváními, účastní se jí svobodným rozhodnutím a tato činnost mu přináší příjemné zážitky a uspokojení.

Pávková, Hofbauer a Hájek vymezují volný čas jako protiklad k času pracovnímu (návštěva školy a pracovní proces) a k času vázanému, který zahrnuje: *„biofyziologické potřeby člověka (spánek, jídlo, osobní hygienu), chod rodiny, provoz domácnosti, péči o děti, dojíždění za prací a další nutné mimopracovní povinnosti"* (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 10-11). K tomu dodávají, že volný čas je *„dobou, kterou má po splnění těchto potřeb a povinností člověk k dispozici pro činnosti sebeurčující a sebevytvářející:*

- *odpočinek a zábavu;*
- *rozvoj zájmové sféry;*
- *zlepšení kvalifikace;*
- *účast na veřejném životě.*

Někdy se uplatňuje také pojem čas polovolný, kam se řadí hraniční činnosti na pomezí času povinného a vázaného; jsou to aktivity přinášející radost a současně i případný praktický užitek (ruční práce, kutilství, zahrádkaření)" (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008, s. 10-11).

Podobně vnímá pojem volného času také Faltýsková, která uvádí: *„Je to čas, v němž člověk svobodně volí a dělá takové činnosti, které mu přinášejí radost, potěšení,*

zábavu, odpočinek, které obnovují a rozvíjejí jeho tělesné a duševní schopnosti, popř. i tvůrčí schopnosti“ (Faltýsková, 2002, s. 17).

Nejširší rozdělení volného času uvádějí Pávková, Hájek a Hofbauer (2001, s. 15) když definují pojem volného času následujícím způsobem: *„Volný čas je možno chápat jako opak nutné práce a povinností, dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přináší nám pocit uspokojení a uvolnění. Pod pojem volný čas se běžně zahrnují odpočinek, rekreace, zábava, zájmové činnosti, dobrovolné vzdělávání, dobrovolná společensky prospěšná činnost i časové ztráty s těmito činnostmi spojené“ (Pávková et al., 2001, s. 15).*

Čáp a Mareš (2001, s. 291) o volném čase tvrdí, že jeho podstatným znakem je to, že v něm jedinec „může, ale nemusí“ vykonávat určitou činnost. Je to čas, se kterým může volně disponovat, není povinen ho vyplnit příkázanými činnostmi, ačkoliv připouštějí, že svoboda činností ve volném čase je relativní, protože lze vykonávat jen ty činnosti, ke kterým máme vhodné podmínky a jedinec je navíc mnohdy pod nátlakem rodiny či jiné sociální skupiny a tradice, což omezuje rozsah volitelných možností.

Hájek (2004, str. 26-28) rozlišuje dle francouzského sociologa Dumazediera tři složky volného času a to:

- *složka relaxační (odpočinek a část relaxace) – patří sem odpočinek, kromě odpočinku nezbytného pro biologicky podmíněnou obnovu sil (pasivní odpočinek včetně krátkého spánku) a pak to, co je nazýváno zahálením, lenošením. Do této skupiny nepatří aktivní formy odpočinku.*
- *složka zábavy – sem patří aktivní odpočinek, včetně tzv. receptivních činností (tzv. pasivní zábava: televize, poslech hudby, rádia, návštěvy kina, divadla, koncertů, diskoték, schůzky s přáteli či partnery, činnost v zájmovém útvaru nebo rekreační sportovní činnost, dobrovolně provozovaná činnost v nějaké organizaci, rodinné oslavy a návštěvy, pobyty na chatě či zájezdy apod.)*
- *složka sebevzdělávací a vzdělávací – sem spadají aktivity, ve kterých si lidé rozšiřují své vědomosti a dovednosti. Patří sem i činnost v různých spolcích a organizacích a pěstování koníčků.*

Činnost v průběhu trávení volného času je determinována (a tím je i limitována naše svoboda výběru činnosti) faktory determinujícími volný čas. Jsou to:

1. *obecné faktory – tím je geografické prostředí a stupeň rozvoje společnosti*

2. *charakteristiky jedince:*

- *sociální status jedince* – jeho pohlaví, věk, zdravotní a rodinný stav, vliv rodiny, tradice a kultury
- *socioekonomický status jedince* – místo bydliště, jeho vzdělání, profese, kvalifikace, stav jeho ekonomicko-materiálního zajištění a jeho podíl na moci
- *osobnostní charakteristika jedince* – jeho hodnotová orientace, psychika, temperament, struktura zájmů (Odpočinek – volný čas – rekreace a rekreologie, 2015, [on-line], s. 1).

Volný čas má v životě člověka nezastupitelné funkce. Dle Hofbauera (2004, s. 14) jednu z prvních prací o funkcích volného času vydal již před 2. světovou válkou Michel Damay. Ve své práci vymezil Damay dimenzi volného času do čtyř oblastí: oblasti biologické, sociální, politické a pedagogické.

Hofbauer dále člení funkce volného času dle Rogera Sue, soudobého francouzského sociologa volného času, a to na funkce podstatné pro jednotlivce i celou společnost. Jedná se o funkce:

- *psychosociologická* – obsahuje uvolnění, zábavu a rozvoj
- *sociální* – zahrnuje socializaci a symbolickou příslušnost k sociální skupině
- *ekonomická* – zahrnuje docenění hospodářského významu volného času pro jednotlivce i celou společnost.
- *terapeutická* – zahrnuje zdravotní hledisko, smyslový rozvoj, prevenci chorob a zdravý životní styl.

Nejkomplexnějším vymezením funkcí volného času, které jsou podstatné pro jednotlivce i celou společnost, se zdá být dělení funkcí volného času dle německého pedagoga volného času Horsta W. Opaschowského, které uvádí Hofbauer a považuje za základní:

- *„rekreaci (zotavení a uvolnění);*

- *kompensaci (odstraňování zklamání a frustrací);*
- *výchovu a další vzdělávání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení);*
- *kontemplaci (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba);*
- *komunikaci (sociální kontakty a partnerství);*
- *participaci (podílení se, účast na vývoji společnosti);*
- *integraci (stabilizaci života rodiny a vrůstání do společenských organismů);*
- *enkulturaci (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností)“ (Hofbauer, 2004, s. 14-15).*

V souladu s pokračujícím nárůstem důležitosti procesu individualizace v postmoderní společnosti, Vážanský (2001, s. 32) se při uvádění funkcí volného času orientuje více na funkce volného času pro jedince jakožto individualitu. Volný čas dle tohoto pojetí by měl jedinci napomáhat:

- umožňovat pocit – nějak k něčemu – patřit,
- rozvíjet vědomí vlastní individuality,
- zprostředkovat a uvést v soulad různé funkce jedince
- být společnosti a jedinci prospěšný,
- umožňovat pozitivní zážitky
- podněcovat tvůrčí síly člověka.

Za hlavní funkce volného času považuje Hofbauer (2004, s. 13) zejména *odpočinek*, při kterém si jedinec regeneruje pracovní síly. Dále *zábavu*, kdy jedinec regeneruje duševní zdraví a v neposlední řadě *rozvoj osobnosti*, kdy se člověk podílí na vytváření kulturních hodnot. Podobně Vážanský (2001, s. 32), ve svém výčtu hlavních funkcí volného času, udává funkce *odpočinek a rekreace*, k nimž přidává funkci *kompensace jednostranných zátěží a vzdělání (informace a orientace)*.

V širším pojetí, které zahrnuje i celospolečenské potřeby, definují hlavní funkce volného času oficiální dokumenty, kdy jak uvádí Hofbauer, „*české oficiální dokumenty za funkce volného času pokládají relaxaci, regeneraci, kompenzaci, sociální prevenci a výchovu*“ (Hofbauer, 2004, s. 15).

1.2 Vymezení způsobů trávení volného času

Volný čas má nepochybně velký význam pro člověka každého věku a pohlaví. Pomáhá nám uspokojovat naše potřeby, jeho prostřednictvím získáváme nové znalosti, zkušenosti, dovednosti a zážitky, rozvíjíme své schopnosti a tím obohacujeme nejen sebe, ale i druhé. Aktivita volného času nám dávají možnost kompenzovat případné neúspěchy z jiných oblastí našeho života, pomáhají nám navazovat nové přátelské vztahy a posilovat naši sebeúctu a sebevědomí.

Volný čas lze trávit mnoha způsoby, ať už pasivním využíváním zábavy a informací poskytovaných médií a nicneděláním či aktivně nejrůznějšími volnočasovými aktivitami a záleží na jednotlivci, jaký způsob trávení volného času si zvolí, aby odpovídal jeho potřebám. Kučerová (1997, s. 16) uvádí, že z pedagogických důvodů by bylo žádoucí, aby se člověk ve svém volném čase rekreoval, aby regeneroval své síly a kompenzoval jednostranné zaměření svého zaměstnání. Člověk duševně pracující by se měl po práci věnovat manuální činnosti, člověk mající sedavé zaměstnání by se měl ve svém volném čase věnovat pohybu a svalové námaze. Mechanická práce u stroje by měl být vystřídána nápravným tělocvikem a intelektuální činností. Zkušenost ale ukazuje, že lidé po návratu ze zaměstnání často pokračují v činnostech, které jsou jim blízké a vlastní a podobají se jejich vlastní práci. Tato úzká specializace často brání člověku v bohatším rozvoji i ve volném čase.

Podobně Řehulka (1996, s. 12) se domnívá, že by měli lidé při trávení svého volného času sledovat jako hlavní cíl kategorii zdraví. Z tohoto hlediska – kategorie zdraví – rozděluje činnosti ve volném čase na:

- a) *hodnotné* – vedou k rozvoji a upevnování zdraví;
- b) *indiferentní* – nemají přímý vztah ke zdraví;
- c) *nehodnotné, resp. škodlivé* – zdraví poškozující.

Lidé ale ne vždy při trávení svého volného času na své zdraví dbají. Současný uspěchaný životní styl neumožňuje mnoha lidem provozovat způsoby trávení volného času, které by byly jejich zdraví prospěšné. Vzhledem k velkému množství času stráveného prací či jinými povinnostmi, nemají někteří lidé dostatek volného času nebo

jsou příliš unaveni, aby provozovali zdraví prospěšné volnočasové aktivity (jako je například rekreační sport). Místo zdraví prospěšných aktivit mnozí upřednostňují pasivní trávení volného času, které pro ně není tak vyčerpávající a může být provozováno kdykoliv, bez ohledu na denní dobu či počasí. Záleží na každém jednotlivci, jak pestrout nabídku způsobů trávení volného času využije, dle jeho možností a zájmů.

Dle Faltýskové (1996, s. 16) jsou rozdíly v pestrosti prožívání volného času ovlivňovány těmito faktory: věkem, pohlavím, vzděláním, rodinný stavem, tělesnou a duševní kondicí, zaměstnáním jedince a tradicemi daného prostředí. Cílevědomé využívání volného času je obvykle v rámci určitého souboru aktivit, které odpovídají životnímu stylu a dlouhodobým zájmům člověka.

1.3 Volnočasové aktivity

Volnočasovou aktivitou rozumíme aktivní trávení volného času jednotlivcem, kdy netráví svůj volný čas pasivně nicneděláním, nudou či pasivními způsoby zábavy, jako je sledování televize či jiných masmédií. Jedná se o aktivity, kterých se člověk zpravidla účastní dobrovolně a vyžadují od něho aktivní přístup a spolupráci. Množství vykonávaných volnočasových aktivit je individuální, u každého člověka jiné, a souvisí s jeho životním stylem a hodnotovou orientací.

Pro všestranný rozvoj dětí a mládeže je příznivé, když čas těchto mladých lidí, kdy nepobývají ve škole, je zaplněn mimoškolní výchovou. Tu Pávková (2001, s. 39) vymezuje takto: probíhá mimo povinné vyučování, mimo bezprostřední vliv rodiny, je institucionálně zajištěná a uskutečňuje se převážně ve volném čase. Jedná se o různá zařízení mimoškolní výchovy. Dle Jůvy (1997, s. 95) tuto oblast zajišťuje celá síť společenských organizací, kulturních zařízení a také hromadné sdělovací prostředky.

Pávková (2001, s. 51) uvádí tři dimenze výchovy mimo vyučování:

- obsah – prováděná činnost (např. hraní fotbalu)
- vztah - s kým činnost provádíme (např. spoluhráči a vedoucí kroužku)
- prostředí - kde činnost probíhá (např. tělocvična, klubovna apod.).

Obsah výchovy mimo vyučování můžeme dle Pávkové (2001, s. 51-53) dále dělit na činnosti vykonávané dobrovolně a činnosti, které mají charakter povinnosti (ty zde nepovažujeme za volnočasové aktivity). U dobrovolně vykonávaných činností (z nichž většinu lze považovat za volnočasové aktivity) rozlišujeme:

- *Odpočinkové a rekreační činnosti*: Zatímco odpočinkové činnosti jsou klidné, psychicky i fyzicky nenáročné (patří mezi ně i spánek), naopak rekreační činnosti jsou aktivní (včetně různých druhů sportů, pohybu v přírodě a manuální práce). Oba druhy těchto činností pomáhají odstranit únavu, psychickou i fyzickou. Jsou organizovány jednotlivě i hromadně, dle zájmu a potřeb jedince.
- *Zájmové činnosti*: Uspokojují, rozvíjí a kultivují zájmy, uspokojují potřeby a rozvíjí specifické schopnosti jedince. Tím se podílejí na tvorbě životního stylu a hodnotové orientace člověka. Patří sem zájmové činnosti společenskovední, přírodovědné, pracovní technické, tělovýchovné, sportovní, esteticko-výchovné.
- *Veřejně prospěšné činnosti*: Jedná se o dobrovolnou práci ve prospěch druhých lidí. Lze sem zařadit ochranu životního prostředí, pomoc slabším, starším nebo nemocným osobám, kulturní a osvětovou činnost aj. Tyto činnosti se podílejí na formování kladných charakterových vlastností jedince a žádoucích sociálních vztahů.

Volnočasové aktivity mohou děti a mládež vykonávat i mimo zařízení mimoškolní výchovy. Jedná se o trávení volného času v rámci rodiny, s přáteli, či individuálně, a to buď v dalších zařízeních volného času (jako jsou např. sportoviště), nebo i mimo taková zařízení, např. pobytem v přírodě či sportem.

Kraus a Poláčková (2001, str. 164) zdůrazňují potřebu směřování lidí k vhodným volnočasovým aktivitám (jako jsou rozvoj tvůrčích, kulturních a sportovních aktivit), které spolu s utlumováním nevhodných konzumních aktivit může snižovat pravděpodobnost deviantního chování lidí, jako je konzumace drog a kriminalita, a to zejména u dětí a mládeže.

Člověka, který se účastní volnočasových aktivit (je tedy jejich aktérem), lze nazývat *účastník volnočasových aktivit*. Dle Hofbauera (2010, s. 70) může být

účastníkem volnočasových aktivit člověk každého věku, sociálního a individuálního profilu a různého zájmového zaměření. Účastníky volnočasových aktivit určených dětem a mládeži jsou tedy děti a mladí lidé, ale také dospělí, kteří se na volnočasových aktivitách podílejí. Tyto dvě skupiny nejsou striktně odděleny, jedna vyrůstá z druhé a mladí účastníci mohou postupně přebírat roli dobrovolného nebo profesionálního pracovníka volnočasových aktivit.

Účastníky volnočasových aktivit lze dle Hofbauera (2010, s. 71-73) diferencovat dle následujících hledisek:

- *Věk* - věkové spektrum účastníků volnočasových aktivit se v současné době rozšiřuje oběma směry. Do těchto aktivit se začleňují již děti předškolního věku, což jim umožňuje zvládat daleko náročnější časové, obsahové i volní nároky než kdykoliv v minulosti a dochází tím k akceleraci jejich vývoje.
- *Zájmy a účast příslušníků obou pohlaví* - rozdíly, které se projevují mezi chlapci a dívkami v dětství, můžeme zčásti pozorovat i v jejich dalším životě. V dospělosti se však v některých oblastech volnočasových aktivit rozdíly vyrovnávají. Ženy dnes vstupují i do dříve výlučně mužských sportů (vzpírání, zápas, box, maratóny, vrh kladivem).
- *Etnická příslušnost účastníků* - volnočasové aktivity pomáhají uchovávat národní a kulturní tradice menšin, udržují jejich národní nebo etnickou identitu a napomáhají připravenosti ke spolupráci a soužití mezi různými etniky téže společnosti.
- *Cíle – požadavky – nároky* – v průběhu svého rozvoje vstupuje dítě a mladý člověk do volnočasových aktivit různých cílů, obsahových požadavků a výchovných nároků (například zájmových, participačních, veřejně prospěšných). Někdy ale nejsou schopni v nějaké volnočasové aktivitě zakotvit, jednají nahodile, bezcílně a svým volným časem plýtvají. Často jim chybí motivace ke společné činnosti nebo nenacházejí aktivity odpovídající jejím předpokladům a ambicím.
- *Sociální role* - dítě a mladý člověk přebírají v průběhu svého volnočasového života různé sociální role, které pomáhají jeho aktivity odlišovat funkčně,

obsahově i způsobem realizace. Pro rozvoj mladého člověka je důležitá trvalá pozornost v jeho rodinném prostředí, která odkrývá a rozvíjí jeho předpoklady a vede ho přirozeným, nenásilným způsobem k dobrovolné volbě aktivity a dlouhodobé účasti na ní. Určování každého volnočasového počínu mladého člověka jeho rodiči je nežádoucí a nežádoucí je také nahodilá či nulová pozornost dospělých. Vstupem do volnočasových aktivit se účastník učí naslouchat odlišným názorům, spolurozhodovat o nich, nebo se podřizovat rozhodnutí druhých účastníků.

- *Míra participace* - děti a mladí lidé se aktivit účastní různými způsoby a různou mírou zainteresovanosti. V případě příznivého vývoje se z původního diváka aktivit stává účastník, který je zainteresovaný, iniciativní a cílevědomý a je inspirátorem a organizátorem aktivit svých vrstevníků.

Volnočasové aktivity dětí a mládeže lze rozdělit Dle Hofbauera (2004, s. 21) do tří skupin podle míry organizovanosti výchovného působení ve volném čase takto:

- *Činnost spontánní* – jedná se o činnost, která je přístupná všem zájemcům a nemá stanovený čas začátku ani konce. Jde o činnosti probíhající na otevřených hřištích, v přírodě, na sportovištích, ale i v knihovnách apod. Pokud je při nich přítomen pedagogický pracovník, tak vystupuje jako rádce, konzultant, motivuje zájemce a dbá na bezpečnost účastníků.
- *Zájmová činnost příležitostná* – je časově ohraničená činnost, jednorázová i cyklická, která je organizována pedagogickým pracovníkem, ale zároveň podněcuje spoluúčast dětí a mládeže. Jedná se např. o přednášky, soutěže, výlety, exkurze, příměstské tábory, zájezdy a další prázdninové činnosti atd.
- *Zájmová činnost pravidelná* – celoročně uskutečňovaná činnost prováděná pravidelně (zpravidla minimálně jednou týdně) pod vedením kvalifikovaného vedoucího. Jedná se o zájmové kroužky, umělecké soubory, sportovní družstva, různé kluby a kurzy. Cílem je osvojit si nové vědomosti, dovednosti a prohloubit kladný vztah k předmětu zájmu.

Mimořádně významná je dle Hofbauera (2004, s. 72) především pravidelná zájmová činnost (zájmové kroužky, soubory umělecké tvořivosti, sportovní družstva), která nepřetržitě trvá po několik let. Tato činnost napomáhá individuálnímu rozvoji účastníka, který je úzce spjatý s činností zájmového kolektivu a s jeho veřejně prospěšnou nebo tvůrčí činností.

Zájmovou činnost příležitostnou a zájmovou činnost pravidelnou lze označit jakožto volnočasové aktivity organizované, protože tyto činnosti bývají vedeny pedagogickým pracovníkem či organizovány jiným pořadatelem a mívají stanovený čas konání. Naopak činnost spontánní zpravidla organizována odpovědnou osobou není a nemá stanovený čas začátku ani konce. Spontánní činnost můžeme tedy označit jako volnočasovou aktivitu neorganizovanou. Volnočasové aktivity budeme v další části práce dělit do těchto dvou kategorií, na volnočasové aktivity organizované a volnočasové aktivity neorganizované.

1.3.1 Organizované aktivity

Za organizované aktivity tedy považujeme zájmovou činnost příležitostnou a zájmovou činnost pravidelnou. Tyto volnočasové aktivity nazýváme organizovanými, protože bývají vedeny pedagogickým pracovníkem či organizovány jiným pořadatelem a mívají stanovený čas konání. Tyto aktivity bývají zpravidla vykonávány v zařízeních volného času.

Zařízení volného času jsou nezastupitelným prvkem výchovy ve volném čase dětí a mládeže. Nabízejí vhodné sociální prostředí zaplněné skupinovými prožitky. Činnosti, které se v těchto zařízeních realizují, jsou důležité pro mladé lidi z hlediska budoucího dospělého života, ve kterém získané sociální dovednosti využijí. Důležitý je pro děti a mládež především pobyt ve skupině svých vrstevníků, neboť se zde naučí prosazovat svou vlastní individualitu a vycházet s ostatními lidmi. Tyto prožitky se výrazně podílí na formování osobnosti mladého jedince. Naproti tomu nedostatek zkušeností s prací ve skupině může vést k sociálně neadekvátnímu chování v dospělosti.

Jako zařízení volného času můžeme také označit zařízení, která poskytují sportovní, kulturní či jiné volnočasové aktivity.

Pokud děti a mladí lidé tráví svůj volný čas mimo svou rodinu a školu, mohou ho trávit buď neorganizovaně (individuálně či se svými vrstevníky v neformální skupině) či v institucích poskytujících volnočasové aktivity. MŠMT definuje, že mezi tyto instituce patří:

- občanská sdružení dětí a mládeže
- občanská sdružení a další nevládní organizace pracující s dětmi a mládeží
- tělovýchovné spolky
- školní družiny a školní kluby
- střediska pro volný čas (Domy dětí a mládeže a Stanice zájmových činností)
- komerční organizace (sportovní a kulturní organizace apod.) (Volný čas a

prevence u dětí a mládeže, [on-line], 2002, s. 11).

Pro děti a mládež ohroženou sociálním vyloučením existují speciální zařízení – nížkoprahová zařízení pro děti a mládež. Ta MŠMT definuje takto: „*Služba je určena rizikovým, neorganizovaným dětem a mládeži, kteří jsou ohroženi sociálně - patologickými jevy nebo mají vyhraněný životní styl neakceptovaný většinou společnosti. Základním prostředkem pro navázání kontaktu s cílovou skupinou je nabídka volnočasových aktivit. Cílem je zlepšit kvalitu života cílové skupiny předcházením, snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících s jejich způsobem života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky, aby v případě zájmu mohli řešit svoji nepříznivou sociální situaci. Služba obsahuje výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje bezúplatně*“ (Sociální služby, [on-line], 2014, s. 1).

Mezi organizace nabízející volnočasové aktivity mladým lidem řadí Hofbauer (2004, s. 107-112) např. tyto organizace:

- Junák – organizace věnující se skautingu
- Pionýr - organizace nabízející rozmanitou pravidelnou činnost

- tělovýchovná sdružení jako jsou Sokol a Český svaz tělesné výchovy
- sdružení spjatá s pobytem v přírodě a zálesáckou činností např. Zálesák
- umělecká sdružení např. Folklorní sdružení
- sdružení poznávání a ochrany přírody /ekologických aktivit např. Duha
- sdružení technických činností např. AMAVET
- sdružení veřejně prospěšná např. sdružení hasičů
- sdružení orientovaná nábožensky např. YMCA, YWCA, Salesiáni.

Organizovaných volnočasových aktivit tedy existuje velké množství. Ne všechny jsou ale dostupné pro všechny mladé lidi. Důležitými faktory pro výběr vhodné volnočasové aktivity je nejen obliba této aktivity, ale také její cena, čas konání, dopravní dostupnost apod.

1.3.2 Neorganizované aktivity

Prostředí, ve kterých děti a mládež tráví volný čas, jsou různá. Domov, škola, různé společenské organizace a instituce, ale dle Pávkové (2001, s. 12-16) je zde také mnoho dětí, které prožívají své volné chvíle ve veřejných prostranstvích, na ulici, často bez jakéhokoliv dohledu a zájmu dospělých, čímž může být ohrožena jak jejich výchova, tak i jejich bezpečnost. Při neorganizovaném trávení volného času dochází k úrazům dětí, mladí lidé svým jednáním mohou ohrozit sebe i druhé, experimentováním s drogami z nudy překračují zákon, někdy se dopouštějí šikan svých vrstevníků nebo páchají trestné činy, jako jsou krádeže aut či jsou agresivní na příslušníky jiných etnik.

Faltýsková (2002, s. 16-17) tvrdí, že *„současná společnost ještě nedospěla k řešení využití volného času. Je třeba se vyrovnat s danou celospolečenskou situací v této oblasti. Měli bychom zaznamenat, kam směřuje vývojový trend. Objevují se nové fenomény, na něž je nezbytné reagovat:*

- *emigranti, běženci*
- *škola většinou nepomáhá překlenout hranici mezi povinností a volným časem, ale spíše ji zpevňuje; žák je část dne svázaný a část dne odvázaný*

- *děti a mládež hledají zážitky v partách*
- *někteří mladí upřednostňují kolektivní způsob života*
- *prosazují se prožitkové formy trávení volného času (velké množství komerčních nabídek) aj.“.*

Volný čas dětí a mladých lidí se kromě zařízení volného času odehrává také neorganizovaně v *komerčních organizacích*, jako jsou zábavní střediska, herny, diskotéky, nákupní centra, bary a restaurace apod. Jedná se o neorganizované volnočasové aktivity. Dle Pávkové (2008, str. 45) mohou tyto komerční subjekty působit pozitivně - pružně odpovídat na existenci mezer v nabídce tradičních školských institucí, ale také negativně - podporovat nepřínosné či přímo nežádoucí způsoby trávení volného času. Mezi další komerční organizace můžeme také zmínit sportovní zařízení, jako jsou fitcentra, bazény, aquaparky, kluby bojových sportů apod., která zpravidla působí na mladé lidi pozitivně.

Volný čas, který není organizován, může být samozřejmě mladými lidmi tráven smysluplně. Jedná se o zájmové volnočasové aktivity prováděné individuálně a neorganizovaně, jako jsou četba, hra na hudební nástroj, výtvarné aktivity, studium cizích jazyků, hraní společenských her (např. deskových her), tanec, individuální provozování sportů, pobyt v přírodě či setkávání s přáteli za účelem rozvíjení sociálních kontaktů. Tyto volnočasové aktivity považujeme za pozitivní aktivity.

Mladí lidé ale v současnosti tráví velké množství času sledováním televize a prohlížením internetu. Jedná se o mládeží nejoblíbenější *hromadné sdělovací prostředky*, které mají nezastupitelné místo ve volnočasových aktivitách. Tato komunikační média mají v současnosti díky moderní technice široký rozsah působnosti a mají nebývalý vliv obzvláště na děti a mládež. Tato média sice mohou mladé lidi vzdělávat, rozvíjet nové druhy komunikace mezi lidmi (obzvláště sociální sítě, jako jsou Facebook, Twitter apod.) či jinak působit pozitivně, na druhou stranu, jak uvádějí Matoušek a Kroftová (1998, s. 102-109), televize a počítačové hry posilují u dětí a mladých lidí jak agresivitu, tak i pocit, že svět je nebezpečným místem. Sledované násilí podle autorů pravděpodobně oslabuje i citlivost na násilí, se kterým se člověk

setkává v reálném životě. V televizi je sice zobrazováno více fiktivní násilí než skutečné, ale děti mohou častým sledováním násilí ztrácet schopnost rozpoznat rozdíl mezi násilím fiktivním a skutečným.

Oblíbeným prostředím mladých lidí, kde tráví svůj virtuální život, jsou již zmíněné sociální sítě (např. Facebook). Mladí lidé tráví sledováním těchto sítí a komunikací přes tyto sociální sítě velké množství času, které jim potom chybí k sociálním kontaktům formou face-to-face komunikace. Ve virtuálním prostředí dochází i k sociálně-patologickým jevům, jako je kyberšikana dětí a mládeže či jejich vydírání (hrozba zneužití informací - údajů, fotografií apod.). Lze proto říci, že působení médií lze v mnoha případech považovat za působení negativní.

V oblasti neorganizovaných aktivit vznikají *nové trendy ve způsobech trávení volného času*. Jedním z nich je tzv. *retailtainment*, který dle Jelínkové (2010, s. 53) zahrnuje aktivity (především provozování zábavy) provozované v rámci pobytu v nákupních centrech. Tato volnočasová aktivita se týká nejen dospělých, ale také i dospívajících. Další aktivitou, která není provozována organizovaně, je tzv. *edutainment* (zábavné vzdělávání), které Němec specifikuje jako „*specifický druh zábavy, prostřednictvím které se zúčastněný může vzdělávat ..., nebo vychovávat... Edukace v takovém případě probíhá, aniž by si to dotyčný plně uvědomoval, přičemž je využíváno nových prostředků např. z oblasti pedagogiky zážitku, mediální pedagogiky, virtuální reality nebo informačních technologií apod.*“ (Němec, 2008, s. 59).

Neorganizované volnočasové aktivity zaplňují velkou část volného času dětí a mládeže, a jsou tak nezastupitelnou součástí jejich života. Žumárová (2004, s. 22-23) uvádí, že trend trávení volného času středoškoláků není příliš příznivý. U středoškolské mládeže nepoměrně převažuje pasivní trávení volného času (sledování televize, počítače a internetu a také čas vyplněný lenošením či povídáním si s kamarády), a toto pasivní trávení volného času není nijak kompenzováno tělesnou aktivitou. Tělesná aktivita (aktivní provozování sportu a her) ovšem přispívá k integraci a harmonizaci osobnosti člověka, proto by mládež (ale i děti a dospělí) měla dostatečně využívat i nabídku těchto volnočasových aktivit podporujících tělesnou aktivitu.

2 Středoškolská mládež

Mládež je termín označující buď nepřesně ohraničenou věkovou skupinu lidí nacházejících se v období mezi dětstvím a dospělostí, nebo sociální kategorii vymezenou specifickými biologickými, psychickými a sociálními znaky. Tato skupina má své vlastní specifické zájmy, aspirace a postoje, ale také odlišné sociální postavení, roli a prestiž (Velký sociologický slovník, 1996, s. 635).

Přesně věkově vymežit mládež není snadné. Jiné pojetí mládeže mají různé kultury v závislosti na geografické lokalitě, sociálním prostředí či kulturních a historických souvislostí. Právní dokumenty operují s různými pojmy. Úmluva o právech dítěte (1991, [online], s. 1) vydaná OSN v roce 1989 a přijatá v ČR v roce 1991 místo pojmu mládež používá pojem „dítě“ (do 18 let věku). Současně platný dokument Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy nazvaný Koncepce podpory mládeže na období 2014-2020 (2014, [online], s. 2) sice uvádí, že pojem „dítě“ se používá pro mladého člověka do 18 let věku, ale zároveň uvádí, že ve zmíněném konceptu je za mládež považován mladý člověk ve věku 13-30 let. Podobně Sak (2000, s. 13) uvádí, že *„mládež je velká sociální skupina lidí se specifickou pozicí a úlohou ve společnosti. Do této skupiny bývají zařazováni jedinci ve věku od ukončení základní školní docházky do věku ukončení sociální zralosti, převzetí všech rolí dospělých a získání plnohodnotného občanského statutu. Obvykle je za horní hranici považován věk 26 až 30 let“*.

U nás se však dle Vágnerové (2000, s. 253) za mládež nejčastěji považují mladí lidé v procesu přípravy na povolání. Za spodní věkovou hranici bývá nejčastěji považován 14. – 15. rok věku, kdy končí povinná školní docházka na základní škole a druhým sociálním mezníkem je ukončení profesní přípravy následované nástupem do zaměstnání (nebo na vysokou školu), což bývá nejčastěji ve věku okolo 20 let.

Proces, který provází mladého člověka a mění ho z dítěte v dospělého, se nazývá dospíváním. Stejně jako mnoho psychologů, i Říčan (2005, s. 273) tento proces dále dělí na dvě období: pubescenci a adolescenci. Pubescence je obdobím trvajícím nejčastěji mezi 11 a 15 lety. Na pubescenci navazuje období adolescence (latinsky dorůstání), které trvá zpravidla mezi 15 až 20 či dokonce až 22 lety. Někdy se používá i

pojem teenager, který k nám pronikl z anglicky mluvícího světa, a tímto pojmem bývají označováni mladí lidé ve věku 13 až 19 let (číslovky končící v angličtině na „-teen“).

Vágnerová uvádí (2000, s 253-260) že vstup do fáze adolescence je biologicky ohraničen pohlavním dozráním. V tomto procesu jde ale o komplexnější psychosociální proměny, kdy se mění osobnost dospívajícího i jeho sociální pozice. Mladý člověk získává nové sociální role, které mají vyšší sociální prestiž. Postupně se vymaňuje z vázanosti na rodinu, jeho vztahy s rodiči se stabilizují a na významu nabývají i vrstevníci a partnerské vztahy.

Důležitou součástí adolescentní identity je tělesný vzhled, a to i přesto, že v jeho vývoji již nedochází k převratným změnám. Vlastní tělo je pro adolescenta velice důležité a svým vzhledem se velice zaobírá, někdy až v narcistní míře. O důležitosti vlastního vzhledu je adolescent utvrzován současným společenským kultem mládí a fyzické krásy, svůj vzhled srovnává nejen s ostatními adolescenty, ale i s aktuálně přijímaným ideálem krásy a atraktivity. Důležitá je i stylizace pomocí oblečení, pomocí které se adolescent snaží získat vyšší sociální prestiž mezi svými vrstevníky a především před příslušníky opačného pohlaví. Aby adolescent vyjádřil příslušnost ke své věkové skupině, zpravidla upravuje svůj zevnějšek a styl oblečení v rámci generačně typické úpravy, která tyto teenagery zjevně odlišuje od dětí, ale i dospělých. Vzhledová příslušnost k adolescentní skupině je zejména důležitá pro mladší adolescenty, kteří mají větší potřebu demonstrovat svou generační příslušnost, a tím i potvrdit nově nabyté kompetence patřící k roli mládeže (a už ne dítěte).

Hájek (2004, s. 18) období adolescence zasazuje do věku 17-20 let, kdy se duševní i tělesný vývoj adolescenta stabilizuje. Naopak jeho sebehodnocení a sebepojetí se stále proměňují. Mládež začíná experimentovat v různých oblastech života (zájmy, sporty, partnerské vztahy a podobně) a touží po originalitě a intenzivních emočních prožitcích. Vůči okolí jsou zvýšeně kritičtí, a to především vůči autoritám. S dospělými chtějí jednat rovnoprávně a na stejné úrovni. Hledají citovou jistotu a bezpečí a to především v partnerských vztazích.

Dle Říčana (2004, s. 194-195) adolescent již od puberty ovládá všechny základní myšlenkové obraty (tedy i formální logické operace) potřebné pro tu nejnáročnější duševní práci. Adolescent myslí již rychleji a zkušeněji a často preferuje abstraktní myšlení před názornou výukou. Vrcholem fluidní inteligence bývá patnáctý až šestnáctý rok. Adolescent však v průběhu svého dospívání musí překonat zbytky kognitivního egocentrismu, tedy překonat své bezděčné přesvědčení o vlastní výjimečnosti, které pramení z dojmu, že je neustále pozorován všemi v jeho okolí.

Jak uvádí Vagnerová (2000, s. 259-260) pro adolescentní myšlení je typická flexibilita a schopnost využívat nové způsoby řešení. Adolescenti nejsou zatíženi omezujícími zkušenostmi, která by vedla k tendenci využívat běžná či obecně preferovaná řešení. Na druhou stranu jim nedostatek zkušenosti nemůže napomoci vyřešit situace, kde by bylo vhodné obvyklá řešení použít. Jejich řešení bývají často radikální. Mohou být v některém směru nová a netradiční, ale jindy i zbrklá či necitlivá. Především preferují jednoznačná, zásadní a rychlá řešení, která vedou k jistotě. Kompromis pro ně nebývá žádoucí, protože bývá chápán jako řešení méně kvalitní a naopak krajní varianty bývají přijatelnější právě pro svou jednoznačnost. Úsudek může být snadno emocionálně ovlivněn. Adolescent se dovede nadchnout či naopak se nechat ovlivnit svými negativními emocemi, jako je aktuální špatná nálada, smutek či vztek.

Adolescenti se dovedou nadchnout pro nějakou činnost, která má pro ně subjektivně větší význam než škola. Dovedou podat vynikající výkony ve sportu, uměleckých aktivitách, v technické či jiné oblasti a své zájmy dále diferencují, většinou již trvale a neměnně.

Období adolescence by mělo být ukončeno dosažením dospělosti, která je dle Vagnerové (2000, s. 266) definována svobodou rozhodování, spojenou se zodpovědností za své rozhodnutí a z toho vyplývající chování. Adolescenti však často přijímají pouze svobodu, ale o zodpovědnost nestojí, snaží se přijímat jen tu příjemnější část dospělosti. Závažnější rozhodnutí, které by je ochudilo o budoucí možnosti, bývají některými adolescenty oddalována, čímž se dostávají do mezifáze adolescentního

psychosociálního moratoria, tedy do mezifáze mezi dospíváním a dospělostí, kdy dospělost není pro adolescenta atraktivní a snaží se ji oddálit.

Pro naše vymezení pojmu středoškolská mládež se budeme dále držet vymezení Vágnerové (2000, s. 253), kdy tímto pojmem míníme mladé lidi v procesu přípravy na povolání ve věku 15 – 20 let.

2.1 Hodnotová orientace středoškolské mládeže

Mladí lidé si v období dospívání dle Vágnerové (2000, s. 253-266) vytvářejí svou vlastní kulturu, která se projevuje v demonstrování potřebě volnosti a experimentování, v nechuti k definitivnímu řešení své aktuální situace či volbě, která by pro ně znamenala omezení nebo ochuzení jejich možností. Životní styl a hodnoty rodičů v tomto období již nebývají negovány formou protestu, ale mladí lidé je spíše ignorují a vytvářejí si životní styl i hodnoty vlastní.

Adolescenti zpravidla žijí naplno a přítomnost pro ně není pouze přípravou na budoucnost. Současnost i budoucnost jsou pro ně stejně důležité a k budoucnosti se upínají spíše v případě, když je aktuální situace neuspokojivá. Naopak v případě, kdy u nich budoucnost vyvolává nejistotu a obavy, pak adolescenti preferují současnost a na budoucnost příliš nehledí.

Adolescentní egocentrismus vede k ignoranci překážek v užívání svobod patřících k věku středoškolské mládeže. Dospívajícím se zdá jakékoliv omezování jako nesmysl, domnívají se, že je třeba všechno zkusit a všeho si užít. Stále u nich přetrvává pocit vlastní privilegovanosti a imunity vůči různým rizikům, která samozřejmě existují. V této etapě dospívání se projevuje tendence k akcentování prožitků i vnějších projevů chování. Tyto tendence jsou způsobovány jak energetickou rezervou dospívajících, tak i dynamikou probíhajících změn. Mládež získává nové zkušenosti a prožitky jsou zcela nové nebo nově zpracované, tedy působí subjektivně intenzivněji než dříve opakované situace.

Mládež v tomto období preferuje intenzivní prožitky, ať už se jedná o hlučnou hudbu, rychlou jízdu či extrémní sporty. Cílem je dosáhnout nějakého maxima. O

absolutní řešení usilují i v citových vztazích a ve svém morálním hodnocení, kdy akceptují pouze to, co má podle nich absolutní platnost. Kromě proklamací absolutních pravd podporují svá tvrzení i svým chováním, kdy dochází i k přehnaným aktivitám hájícím nějakou myšlenku (např. členství v extremistických či ekologických hnutích apod.).

Důležitá je pro adolescenty potřeba neodkladného uspokojení potřeb. Snaží se zkrátit dobu potřebnou k dosažení nějakého cíle, odklad považují za zátěž, z čehož mohou pramenit i různé problémy v jejich mezilidských vztazích či v dokonce v konfliktním jednání se zákonem.

Hodnotová orientace není samozřejmě u všech adolescentů stejná. Jak uvádí Průcha (2005, s. 147), odlišné hodnotové preference ohledně volného času jsou prokazovány mezi muži a ženami. Zpráva o mládeži 2013 (2014, [online], s. 39) uvádí, že dle výzkumů z roku 2008 „*patřilo v roce 2008 mezi 5 nejobvyklejších činností ve volném čase mezi 15–18letými dívkami: čas trávený s kamarády, poslech hudby, sledování televize, internet a návštěvy kina nebo divadla. Chlapci v tomto věku nejčastěji poslouchají hudbu, jsou s kamarády, jsou připojeni na internet, sledují televizi a hrají počítačové hry...*“. Můžeme zde tedy vidět rozdíl v preferencích mezi adolescentními chlapci a děvčaty.

Hofbauer (2002, s. 78) charakterizuje současné jednání dětí a mladých lidí jakožto proces, kdy dochází k rostoucí individualizace hodnot, ambicí a jednání. Zde se skrývají nebezpečí nadměrného individualismu, malé pozornosti k vytváření pozitivních vztahů k druhým lidem, u mladých lidí dochází k podceňování potřeby mezilidské komunikace a praktické spolupráce. Klesá i ochota a připravenost k toleranci, solidaritě, k citlivému vztahu k přírodě a její ochraně; a především ochota mladých lidí se ve všech těchto ohledech aktivně angažovat.

Sak (2006, s. 125-127) uvádí, že již od počátku devadesátých let trvale klesá vliv všech sociálně duchovních systémů, ať již duchovních nebo sekulárních na mládež, hodnotová orientace mládeže ukazuje na vzrůstající hédonismus a pragmatismus,

provázený poklesem významu sociálních a globálních hodnot. Tato orientace mládeže přispívá k pokračujícímu rozšiřování nikotinizmu a konzumaci alkoholu a drog.

Ačkoliv stále platí, že největší vliv na trávení volného času mládeže má rodina, dle Saka (2000, s. 40) má pro jedince ve věku 15-18 let, vzhledem ke zvýšené potřebě sociálních kontaktů a erotickým potřebám, mimořádný význam parta vrstevníků. Pokud začne nezralý jedinec přejímat hodnoty party dalších nezralých jedinců, může to mít významný dopad na adolescentův hodnotový systém.

Vrstevnické skupiny slouží dle Čačky (2002, s. 49) dospívajícím k prověřování různých forem mezilidské interakce a společenského styku. Vrstevníci jsou k sobě tolerantní i kritičtí, nacházejí společné problémy, uplatňují vlastní názory a učí se diskutovat, přijímat kritiku a dělat kompromisy.

Důležitou hodnotou pro adolescenty je tedy příslušnost k nějaké skupině, se kterou se dle Vágnerové (2000, s. 269) identifikuje a zároveň si tím určuje i hranici, proti čemu se vymezuje negativně. Ač je tento způsob hodnocení silně zjednodušující, pro adolescenta je významné, že příslušnost ke skupině odstraňuje pochybnosti a nejistotu ve vztahu jak k sobě samému, tak i ve vztahu k okolnímu světu. Mnozí adolescenti se takto identifikují s různými radikálními skupinami a útočí na menšinové skupiny či společnost celkově. Nejčastěji se však jedná o identifikaci se skupinou vrstevníků, tedy mladých lidí stejného věku. Tyto skupiny vznikají buď v místě bydliště adolescenta, nebo v instituci, kterou navštěvuje, jako je škola, místo výkonu přípravy na povolání či středisko volného času apod.

Vrstevnické skupiny jsou v období adolescence velice silně působícím činitelem. Dle Matouška a Kroftové (1998, s. 83) se vrstevnické skupina „na prahu dospělosti stane nejvýznamnější referenční skupinou, zastíňující svým vlivem všechny ostatní skupiny, včetně původní rodiny“. Vrstevnické skupiny vznikají buď spontánně, nebo v rámci různých institucí. Pávková (2008, s. 34) uvádí, že vrstevnické skupiny „jsou často nositeli určité zvláštní subkultury, nebo dokonce kontrakultury. ... Příslušnost k takovéto skupině může rozhodujícím způsobem určovat náplň volného času jedince. Některé skupiny představují rizikové prostředí spojené s řadou jevů sociální patologie

(extremistické skupiny, delikventní a drogová subkultura, některé sekty apod.), ale obecně je členství ve vrstevnické skupině důležitým faktorem zdravého vývoje jedince.“ Podle Matouška a Kroftové (1998, s. 84) je vrstevnická skupina důležitější pro rizikovou mládež z dysfunkčních rodin než pro mládež vyrůstající v rodinách, jež dětem poskytují přiměřenou míru podpory a zároveň i omezení dovoleného chování.

Většina vrstevnických skupin je pro mladé lidi přínosem. Dle Řičana (2005, s. 274) tvoří vrstevnická skupina protiváhu rodiny, je pro ně vysokou autoritou a tráví v ní mnoho času. Můžeme zde spatřovat nápadný rozpor mezi konformitou dospívajícího vůči jeho vrstevníkům (podobný styl mluvy a oblékání apod.) a zároveň touhou po vlastní individualitě (být něčím jedinečný).

Identifikace se skupinou však dle Vágnerové (2000, s. 269) obvykle představuje jen přechodnou fázi, která umožňuje překonat nejistotu osamostatňování a hledání vlastní identity. Adolescent se zpravidla od skupiny v průběhu dospívání postupně separuje, stejně tak, jako se již dříve odpoutal z vázanosti na rodinu.

Dle výzkumů Saka (2000, s. 98) mládež ve věku 15-18 let preferuje nejvíce následujících deset hodnot, které uvádíme v pořadí od nejvyšší důležitosti: zdraví, mír, láska, přátelství, svoboda, životní prostředí, životní partner, pravda a poznání, rodina a děti a poslední z deseti uváděných hodnot, která má nejnižší četnost, je demokracie. Kategorie volný čas není v tomto výzkumu uvedena, nacházíme zde ale kategorii „zájmy a koníčky“, kterou lze za volný čas považovat. Tato kategorie dosahuje ve výčtu hodnotové preference mládeže ve věku 15-18 let 16. místa.

2.2 Volný čas v období adolescence

„Volný čas mládeže a jeho naplňování vhodnými aktivitami hraje významnou roli při utváření osobnosti mladého člověka a při jeho pozitivní socializaci. Kvalitní zabezpečení trávení volného času může, i když jen do určité míry, kompenzovat případné nedostatky rodinného prostředí, školského systému a dalších vlivů“ (Žumárová, 2006, str. 49).

Jak uvádí Řehořková (1996, s. 13), volný čas je mladými lidmi velmi ceněn, ale ne vždy je dobře využíván. Jeho hodnotné využití souvisí jak s rozvojem schopností a dovedností mladého člověka, tak i s možnostmi, které existují mimo jedince. Kvalitní trávení volného času mladými lidmi může mít mnoho pozitivních dopadů na jejich vývoj. Šolcová (2009, s. 49) uvádí, že účast v kroužcích a sportovních klubech v mimoškolním prostředí může mladému člověku sloužit jako přirozený zdroj sebevědomí a sebeuplatnění.

Dalším velkým přínosem aktivně tráveného volného času je blahodárný vliv rekreačně provozovaného sportu na zdraví mladého jedince a na rozvíjení jeho schopností. Dle Čačky (2002, s. 52) pomáhá sport k vybití tenze a k rozvíjení schopností i povahových vlastností, jako jsou pevná vůle, vytrvalost, uvědomělá kázeň, sebeovládání apod. Kolektivní sporty navíc mladé lidi učí mezilidským vztahům, posilují kamarádství, odpovědnost, vzájemnou pomoc a ochotu podřídit se zájmům celku. Prohry a frustrace slouží dospívajícím jako dobrý trénink pro závažnější životní situace.

Sportovní aktivity patří mezi nejdůležitější volnočasové aktivity mládeže. Jak uvádí Žumárová (2002, s. 201), výzkumy prokázaly „*těsnou vazbu mezi pojmy „volný čas“ a „sportovní aktivity“*. ... *Přesto se pohybová aktivita u dospívající generace stále snižuje především proto, že se objevují nové aktivity pro volný čas (počítače a s nimi Internet, mobilní telefony, apod.)*“.

Ze zprávy pro Evropskou komisi vypracovanou organizací The Gallup Organization (2007, [online], s. 17-18) vyplývá, že nejčastěji provozovanou volnočasovou aktivitou mladých Evropanů je provozování sportovních aktivit (které uvedlo 45% respondentů výzkumu). Ve Zprávě o mládeži 2013 (2014, [online], s. 37) se uvádí, že dle výzkumů z roku 2008 se aktivně věnuje činnosti ve sportovních klubech čtvrtina mladých Čechů ve věku 15-30 let (průměr Evropské Unie je 34 %). Z těchto výzkumů je patrné, že mladí Češi provozují sportovní aktivity ve sportovních klubech méně často než jejich vrstevníci v jiných zemích Evropské Unie, ačkoliv i tam lze předpokládat, že vlivem vzrůstajícího času tráveného mladými lidmi s médii (především s internetem a

mobilními telefony) dochází také k poklesu sportovních aktivit na úkor aktivit konzumního rázu.

Volnočasové aktivity s negativním vlivem pro společnost lze utlumovat kromě sportovních aktivit také účastí mládeže na mnoha jiných volnočasových aktivitách, ať už organizovaných třeba ve středisku volného času či jiném kroužku nebo neorganizovaných. Volnočasové aktivity mohou podpořit rozvoj pozitivních vlastností jedince. Mladý člověk, který tráví čas smysluplnou činností, nejenže rozvíjí své schopnosti a dovednosti, ale zároveň také nepodléhá negativním vlivům a svodům, které společnost také nabízí, a tím snižuje i výskyt sociálně patologických jevů ve společnosti.

V novém tisíciletí se způsoby trávení volného času dětí, mládeže i dospělých rychle mění. Lze vyzpozorovat určité trendy trávení volného času. Kraus (2002, s. 10) uvádí, že z výzkumu, který spolu se spolupracovníky provedli mezi středoškolskou mládeží ve východočeském regionu v roce 2002, vyplývá, že středoškolská mládež disponuje relativně velkým množstvím volného času, v průměru téměř 6 hodin denně každý den v týdnu. V tomto výzkumu bylo zjištěno, že středoškolská mládež nejvíce ve svém volném času sleduje televizi (okolo 2 hodin denně) a podobnou dobu tráví s kamarády nicneděláním, nudou. Kulturní aktivity středoškolské mládeže měly klesající trend, spolu se sportovními aktivitami a oboje tvořilo asi $\frac{3}{4}$ hodiny denně, podobně jako využívání počítače, u kterého nebyl pozorován vzestupný trend. Na otázku, kterou činnost by středoškoláci rádi ve svém volném čase provozovali a nemohou, nejčastěji odpovídali, že sportování a to především z důvodu místní nedostupnosti sportu a z finančních důvodů.

O 4 roky později, v roce 2006, uvádí Žumárová (2006, s. 49), že „v oblasti volného času došlo v životě mládeže ke změnám, a to především v institucionálním zabezpečení volného času mládeže. Kultura a sport se zkomercializovaly, s nástupem informačních technologií probíhá informační revoluce. Dominantním médiem se stala televize, která je těžištěm volného času dospívající generace. Na předních místech ve volném čase mládeže je poslech reprodukovávané hudby, návštěvy restauračních zařízení a nicneděláním. V poslední době významné místo zaujímají aktivity spojené

s informačními technologiemi, reprodukována hudba z CD přehrávačů, mobilní telefony apod., u většiny mládeže se jedná o využívání internetu“. Podobně Sak (2006, s. 126), uvádí, že média mají pro mládež vzrůstající význam, kdy mládež tráví s některým z médií třetinu svého času a z disponibilního času je to dokonce dvě třetiny volného času.

Pokud srovnáme trávení volného času mládeží v naší zemi a v ostatních státech Evropské Unie, vidíme zde významné rozdíly. Výzkumy uskutečněné pro Evropskou Komisi, týkající se mládeže v ostatních zemích Evropské Unie, nám dle údajů organizace The Gallup Organization (2007, [online], s. 17-18) ukazují, že dvěma nejčastějšími volnočasovými aktivitami mladých Evropanů je provozování sportovních aktivit (45% respondentů) a setkávání s přáteli (40%). Dalšími častými aktivitami evropské mládeže je čtení knih, používání internetu nebo hraní videoher. Jen 19% respondentů uvádí sledování televize a o něco méně poslech hudby či návštěvu kulturní akce.

Z výzkumů Saka (2004, s. 70) provedených mezi lety 1982 a 2002 vyplývá, že se frekvence řady volnočasových aktivit mládeže ve věku 15 – 18 let zvyšuje. Pomalu rostoucí aktivita byla v těchto letech povídání si s přáteli. *„K pozitivním změnám patří růst času věnovaného studiu, častější jsou návštěvy divadla či výstav a galerií. Mládež se také věnuje více uměleckým aktivitám, jako jsou hudebně dramatické a výtvarné činnosti. K největšímu nárůstu došlo u využívání osobního počítače mládeží. Práce s počítači je aktivita, jejíž nárůst nejvýrazněji charakterizuje změny v trávení volného času mládeže“* (Sak, 2004, str. 70).

Tyto změny probíhají nejvíce během posledních 15 let. Vliv médií a to především internetu na mládež (ale i dospělé) má stoupající tendenci. K výraznému nárůstu času stráveného s počítačem přispěl vznik různých sociálních sítí na internetu, z nichž můžeme jmenovat např. Facebook, Twitter a další. Mladí lidé tráví sledováním novinek a vyměňováním zpráv na těchto sociálních sítích čím dál více času. Z vlastní zkušenosti práce se středoškolskou mládeží sleduji, že kdo ze středoškolské mládeže nemá mobilní telefon nebo „není na Facebooku“, jako by pro své vrstevníky ani nebyl.

Vznikají zcela nové formy komunikace a to často bohužel na úkor face-to-face komunikace. Jak uvádí Sak (2006, s. 126) „*dochází k digitalizaci životního pole a životního způsobu mládeže. Mládež je charakterizována jednotlivými technologiemi, případně generačními mutacemi těchto technologií. Proto bývá současná mladá generace nazývána generace on-line.*“

Jak ukázal Sak (2004, s. 70) již svými výzkumy mezi lety 1982 a 2002, u mládeže „*narůstají také frekvence spíše negativních aktivit, jako jsou nicnedělání, návštěva restaurací a využívání hracích automatů*“. Tyto činnosti mohou vést k nárůstu sociálně patologických jevů.

Jak si tedy vysvětlit na jedné straně nárůst aktivit pozitivních (jako je vyšší čas věnovaný návštěvám kulturních akcí a výtvarným činnostem) a na druhé straně volnočasových aktivit pojímaných jako negativní? Sak (2004, s. 70) hovoří o „*rozlomení*“ mladé generace, kdy „*mezi jejími částmi vzniká propast, kterou odráží i kvalita trávení volného času*“. Autor tím míní rozštěpení mládeže na skupiny, které se věnují aktivnímu a tvořivému trávení volného času a na mládež, která pasivně přijímá zábavu poskytovanou médii a věnuje se aktivitám negativním či nicnedělání.

Je úlohou pedagogiky volného času, aby spolu s působením rodiny, školy, vrstevníků, médií i všech dalších dostupných zdrojů co nejvíce ovlivňovala středoškolskou mládež ke smysluplnému trávení jejich volného času.

3 Volnočasové aktivity pro středoškolskou mládež v Náchodě

Město Náchod se nachází v severo-východní části Čech, nedaleko Krkonoš, Orlických Hor, Teplicko-Adršpašských Skal a Broumovských Stěn. Toto město je zároveň hraničním městem s Polskem a přeshraniční spolupráce se sousedním polským městem Kudowa-Zdrój je tak výrazná, že vznikl projekt jejich spolupráce, který používá výraz „Evropské město Kudowa-Zdrój – Náchod“. Mezi oběma městy se nachází mimo jiné i velice oblíbená cyklostezka.

Město Náchod bylo založeno již v roce 1254 a je přirozeným historickým, správním i turistickým centrem oblasti. V centru města se nachází celá řada historických staveb, jako je gotický kostel Svatého Vavřince, stará barokní radnice, nová novorenesanční radnice, historická budova poštovního úřadu a další. Dominantou Náchoda je renesanční zámek s francouzskou zahradou, který se tyčí na kopci nad Náchodem a dodává tak Náchodu ovzduší kulturního města. V Náchodě se narodila řada významných osobností v čele se spisovatelem Josefem Škvoreckým a toto město je dějištěm řady významných děl Aloise Jiráska a dalších autorů.

Město má více než 20 tisíc obyvatel a nachází se v něm textilní, gumárenský a elektrotechnický průmysl, síť obchodů a služeb a pivovar Primátor. Město je charakterizováno jak historickým centrem, tak i moderní bytovou výstavbou a velkým počtem nákupních center, které slouží nejen občanům tohoto města, ale i četným návštěvníkům ze sousedního Polska. Město se pyšní válečnými památkami na rok 1866 i vojenským komplexem opevnění z roku 1938, který prochází jak přímo městem, tak i jeho okolím. V katastru města se nacházejí lázně Běloves s minerálním pramenem Ida, které již bohužel jako lázně neslouží a statut lázeňského města má město Náchod již jen dle oficiálních dokumentů.

3.1 Charakteristiky zařízení volného času v Náchodě

Náchod má velké množství zařízení volného času, které s oblibou využívají nejen občané Náchoda, ale dojíždí je využívat i velké množství osob z měst vzdálených i 30 km, včetně občanů z Polska, kteří jsou častými návštěvníky obzvláště sportovních

zařízení. V těchto zařízeních je jejich návštěvnost často vyšší než počet návštěvníků z Čech.

V Náchodě je velké množství zařízení volného času, které je určeno jiným věkovým kategoriím, než je středoškolská mládež, v této práci se ale budeme zabývat především zařízením určeným pro kategorii středoškolské mládeže. Jako nejvýznamnější zařízení pro volný čas mládeže se jeví organizace Středisko volného času Děčko Náchod (dále SVČ Děčko Náchod). Dalšími důležitými poskytovateli volnočasových aktivit jsou Klub SUN Náchod (Hopsáček) a Sportovní zařízení města Náchoda, která sdružují různá sportoviště. Kromě těchto organizací existuje ještě velké množství organizací nabízejících zájmové kroužky pro mladé lidi nebo možnosti sportovního či kulturního využití volného času pro všechny věkové kategorie.

Dále uvádíme přehled vybraných zařízení volného času ve městě Náchod. Nejprve uvedeme tři nejvýznamnější zařízení pro volný čas mládeže spolu s uvedením jejich charakteristik a poskytovaných volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež, poté uvedeme přehled dalších vybraných zařízení volného času a organizací poskytujících volnočasové aktivity pro středoškolskou mládež a na závěr uvedeme možnosti trávení volného času mimo zařízení volného času.

3.1.1 SVČ Děčko Náchod

Středisko volného času SVČ Děčko Náchod (2012, [online], s. 1) poskytuje zájmové vzdělávání pro všechny věkové kategorie, bez ohledu na trvalý pobyt či jiné charakteristiky účastníků. Velice důležitou součástí těchto aktivit je zájmové vzdělávání dětí a mládeže. Poskytuje volnočasové aktivity, které se uskutečňují formou pravidelných, příležitostných i spontánních aktivit, dále provozuje aktivity táborové a pobytové, osvětové i individuální práce. Součástí je mateřské a rodinné centrum Macíček, otevřený klub mládeže ICM Klub Hnízdo, provozují se zde i akce pro dospělé a seniory.

Vedle klasických zájmových kroužků, akcí a táborů jsou zde poskytovány možnosti spontánní aktivit v otevřeném klubu pro mládež, dále jsou zde realizovány

vzdělávací a výukové programy pro školy navazující na průřezová témata školních vzdělávacích programů a adaptační programy v rámci prevence sociálně patologických jevů.

SVČ Děčko provozuje svou činnost ve vlastní budově nedaleko náchodského zámku, dále v pronajatých tělocvičnách, činnosti pro děti a mládež ze sociálně vyloučených lokalit v Náchodském komunitním centru a táborovou a víkendovou činnost na turistické základně Vižňov u Meziměstí. *„Posláním SVČ Děčko Náchod je motivovat, podporovat a vést děti, mládež a dospělé k rozvoji osobnosti a klíčových kompetencí, zejména k smysluplnému využívání volného času a to širokou nabídkou aktivit v bezpečném prostředí, s profesionálním týmem v nových trendech“* (SVČ Děčko Náchod, 2012, [online], s. 1)

Volnočasové aktivity pro středoškolskou mládež v této organizaci poskytuje především **Klub mládeže Hnízdo**, jehož součástí je i Informační centrum pro mládež (dále ICM). Klub je určen pro spontánní hraní dětí a mládeže a pro schůzky některých kroužků. K dispozici je zde mnoho stolních her a počítače patřící ICM, které slouží mládeži především k vyhledávání informací z oblasti zájmů mládeže, brigád a pro organizaci mezinárodních aktivit v evropském projektu Mládež v akci. Mladí lidé ale mohou využívat tyto počítače pro přístup na internet, dále jsou jim k dispozici X-box, laserová střelnice, kulečnická a stolní fotbal, deskové hry. Vstup do klubu je pro členy SVČ Děčko zdarma, platí se pouze využívání internetu k osobním aktivitám nemajícím vzdělávací ráz. Klub je otevřen denně od 14.30 do 19.30 hodin, příležitostně i pro večerní akce. V klubu jsou přítomní dobrovolníci ze středoškolské a vysokoškolské mládeže, kteří v rámci ICM pomáhají vyhledávat dětem a mládeži potřebné informace. V klubu se konají i nepravidelné hudební či jiné akce, různé turnaje, soutěže, přednášky, koncerty či prezentace. Velice oblíbenou činností je volné lezení na boulderové stěně, které se nachází v jiné části SVČ Děčko a je k dispozici i v rámci Klubu Hnízdo.

SVČ Děčko Náchod také realizuje sociální program pro děti a mládež ze socio-kulturně vyloučeného prostředí za pomoci partnerů pro tento program – Stacionáři

Cesta, který pracuje s dětmi s kombinovanými vadami, Sdružením zdravotně postižených Náchod a Romským komunitním centrem Náchod.

V **Romském komunitním centru** realizuje SVČ Děčko za pomoci dotací Města Náchod a Královéhradeckého kraje *zájmové kroužky pro romské děti a mládež* se zaměřením na práci s počítači, tradiční Romskou kulturu, tanec a zpěv, doučování školních předmětů a všeobecné vzdělávání. Tyto zájmové kroužky jsou vedené Romy proškolenými pro tuto práci a scházejí se 2-3x týdně v prostorách komunitního centra.

SVČ Děčko nabízí ve své hlavní budově v blízkosti zámku či v pronajatých sportovištích na různých místech v Náchodě velkou řadu **dalších zájmových kroužků a volnočasových aktivit**. Mezi volnočasové aktivity poskytované pro středoškoláky patří například Skate school, což je skateboardový kroužek pro začátečníky pokročilé, určený mládeži od 15 let. Protože aktivity probíhají venku mimo jiné i v prostorách skateboardového areálu patřícímu organizace Sportovní zařízení města Náchoda, kroužek se koná pouze v podzimních a jarních měsících.

Pro středoškolskou mládež je zde dále *Horolezecký kroužek*, kde mládež provozuje techniky bouldering, lezení, jištění, slaňování na umělých stěnách i skalách, učí se techniky lezení, vázání uzlů, hraje hry vedoucí k upevňování vzájemné důvěry, využívá nízké a vysoké lanové dráhy a slackline. *Kroužek Poi-poi* je určen pro mladé lidi, kteří si chtějí zlepšit svou pohybovou koordinaci pomocí moderního žonglování za využití míčků poi, flowersticku, točení s tyčí či jinými formami žonglování.

Kroužkem určeným pro mladé filmové tvůrce je *Video workshop*. Mladí lidé zde tvoří filmové šoty, stříhají a upravují záběry, učí se základní práci s video programy, natočenými záběry, hudbou, střihem a textem. Kroužek břišních tanců *Parwana pro mládež* je určen dívkám ve věku 15-20 let, které se chtějí naučit orientálním tancům a společně se souborem „Parwana“ vystupovat na veřejných představeních.

Moderní volnočasovou aktivitou pro středoškolskou mládež poskytuje zájmový kroužek *Larp*. Slovo „larp“ je zkratkou anglických slov „Live Action Role Play“ a jedná se o hraní postav v určitém prostředí ve fiktivním fantasy světě. Důraz se klade na

konkrétní roli, mladí lidé se zde také učí vyrábět si zbraně a kostýmy potřebné pro jejich roli a cvičí se ve fiktivním boji v bitvách či soubojích.

Výtvarné zájmy mohou mladí lidé rozvíjet v kroužku *Paličkování pro dospělé a náctileté*, který je určen pro zájemce o tradiční výrobu krajek paličkováním a v kroužku *Výtvarný ateliér pro dospělé a náctileté*, kde si účastníci osvojí a rozvíjejí základní výtvarné techniky při tvorbě experimentálního umění, studiích zátiší, portrétu, postavy, vytváření výtvarné projekty, účastní se výstav a soutěží a probíhá zde individuální příprava na talentové přijímací zkoušky. V kroužku *Keramika pro náctileté* mohou mladí lidé realizovat vlastní nápady při modelování, točení na kruhu, odlévání a dekorování či glazování svých výrobků či tvoří celé výtvarné projekty a účastní se soutěží. Výtvarná činnost v *Kreativním klubu* je určena pro tvořivé dívky i ženy. Jedná se o kurzy, semináře a dílny, kde se tvoří z materiálu FIMO, tvoří se šperky, adventní věnce, využívají se techniky decoupage či drátkování a další.

V oblasti cizích jazyků nabízí SVČ Děčko pro středoškolskou mládež a dospělé několik zájmových kroužků konverzace v cizích jazycích. Jedná se o *konverzace ve francouzském, ruském, španělském, německém a anglickém jazyce*, které probíhají za účasti české vedoucí kroužku a rodilého mluvčího dané jazykové oblasti. Rodilí mluvčí jsou dobrovolníci, mladí lidé okolo 25 let věku, kteří v SVČ Děčko provozují dobrovolnou činnost ve spolupráci s Evropskou dobrovolnou službou vždy po dobu 1 roku. Tyto zájmové kroužky jsou neobyčejnou příležitostí pro mladé lidi, jak konverzovat v cizím jazyce s rodilým mluvčím a svou nízkou cenou jsou na rozdíl od komerčních organizací poskytujících výuku cizích jazyků velice dostupné i pro mladé lidi. Anglický jazyk je také možné studovat v kroužku *Angličtina pro dospělé*, který je určen i kategorii středoškolské mládeže.

Mladí lidé, kteří rádi tančí, mohou navštěvovat *Kroužek stepu*, kde je vyučován americký step pod vedením akreditované lektorky pro zájemce bez omezení věku. Zájmový kroužek *Klubové djembe* je určen mládeži a dětem od 8 let. Jedná se o hru na africké bubny a další hudební nástroje při spontánním jamování pro zábavu všech účastníků.

Pro mladé příznivce počítačových on-line her je určen kroužek *Klubové On-line hry*, který se odehrává v prostorách Klubu Hnízdo. *Filmový klub* je aktivitou určenou pro mládež i dospělé, jde o promítání filmů různých žánrů a následnou besedu o filmu, režisérovi a hercích. *Klubové deskovky* je kroužek určený pro mladé lidi do 18 let, kteří společně hrají tradiční i novější stolní a další hry či hry počítačové zaměřené na rozvoj strategie a taktiky.

Klub Čutaná je určen pro rekreační míčové nadšence, kteří chodí hrát fotbal buď na hřišti SVČ Děčka nebo přes zimu v tělocvičně. *Klub Hec* je určen pro mladé lidi mezi 14 a 28 lety, kteří mají rádi outdoorové aktivity, jako je lezení po skalách, sjíždění řek, horská turistika a další tradiční i netradiční aktivity či zážitkové hry. Dále jsou pořádány praktické workshopy na témata, jako jsou lanové překážky, vytváření plakátů, stříhání filmů apod.

DOFE klub je určen pro mladé lidi od 14 do 25 let, kteří se chtějí zapojit do programu neformálního vzdělávání s celosvětovou prestiží - Mezinárodní ceny vévody z Edinburghu (The Duke of Edinburgh's International Award). MK Klub je určen mládeži, kterou zajímají jiné kultury, zvyky a tradice a chtějí se o těchto tématech dozvědět více od zahraničních dobrovolníků Evropské dobrovolné služby, kteří v rámci SVČ Děčka provádějí dobrovolnickou činnost.

Duha Bartoňka je organizace, která nespadá přímo pod SVČ Děčko, ale jedná se o nezávislou organizaci, která svou činnost ale vykonává zpravidla v prostorách SVČ Děčko a osoby organizující činnost této organizace jsou tytéž jako osoby pracující jako vedoucí kroužků v SVČ Děčko. Protože jsou obě organizace vzájemně propojené, považujeme za vhodné zmínit tuto organizaci v rámci podkapitoly o SVČ Děčko.

Duha Bartoňka je sdružení dětí a mládeže pro volný čas, přírodu a recesi, která pořádá schůzky, akce, víkendové pobyty, tábory, workshopy a kurzy pro děti, mládež i rodiny s dětmi. Jednou z hlavních činností této organizace je pořádání Bambiriády, která je pořádána každoročně jako 2 denní festival akcí celostátního rozsahu představující volnočasové aktivity pro děti a mládež. Tuto akci pořádá Duha Bartoňka v prostorách

SVČ Děčka Náchod. Jedná se o představení velkého množství různých zájmových kroužků a organizací poskytujících volnočasové aktivity pro děti a mládež, doprovázené zábavným programem sestávajícím se z koncertů, zážitkových programů pro děti, mládež i dospělé.

Další náplní organizace Duha Bartoňka je pořádání outdoorových aktivit během jednorázových akcí, víkendových či prázdninových setkání mladých lidí, táborů zaměřených na dobrodružné trávení volného času, jak v Čechách, tak v zahraničí – na horách nebo u moře. Tato organizace také školí mladé vedoucí táborů a zájmových kroužků. Cílem schůzek a setkání je vyzkoušet nové hry, programy a zážitkové aktivity, osvojit si nové zkušenosti a dovednosti a dávat možnost svým členům realizovat své nápady a programy.

3.1.2 Klub SUN Náchod (Hopsáček)

Klub SUN Náchod, jehož součástí je i mateřské centrum Hopsáček, je znám mezi obyvateli Náchoda zpravidla pod názvem Hopsáček. Nachází se na sídlišti SUN Náchod, sídlo má v budově výměníku tepla, který užívá s laskavým svolením majitele výměníku.

Ačkoliv tato organizace oficiálně vznikla až v dubnu 2004, její aktivity začaly již v lednu 2000, kdy se podařilo uskupení aktivních matek na mateřské dovolené za pomoci Církve bratrské získat k užívání prostory výměníku. V prvních letech existence fungoval tento klub převážně jako mateřské centrum (ačkoliv v seznamu Mateřských center ČR je zapsán až od srpna 2005), a to pod názvem Hopsáček. Využívaly ho především matky na mateřské dovolené s dětmi do 4 let věku. Členky tohoto uskupení záhy začaly pořádat i další akce určené širší veřejnosti jako jsou různé besídky, Sportovní dopoledne, lampionový průvod, oslava pálení čarodějnic, Dětský den, burzy jarního a zimního sportovního vybavení apod. Po oficiálním založení organizace, začalo sdružení získávat dotace a granty a mohlo výrazně rozšířit svou činnost i své prostory. Počet účastníků zájmových kroužků se výrazně zvýšil a organizace rozšířila své aktivity na činnosti během celého dne až do večerních hodin určených pro zájmové činnosti dospělých, doprovázené občasnými víkendovými akcemi pro širší veřejnost.

Postupně, jak děti členek této organizace odrůstaly, organizace začala pořádat i zájmové kroužky, činnosti a akce i pro starší děti a mládež. V současné době nabízí tato organizace různé zájmové kroužky a aktivity, z nichž je většina určena pro matky s malými dětmi a děti do 15 let. Menší množství zájmových činností je určeno pro mládež a dospělé, a tyto činnosti budeme dále charakterizovat.

Zájmové kroužky tance Break Dance a tance Hip Hop jsou určeny pro mládež i děti mající zájem se tyto tance naučit. Výuku obstarává zkušený lektor a členové těchto kroužků vystupují na akcích Klubu SUN Náchod i na dalších akcích pořádaných Městem Náchod. *Kroužky florbalu a stolního tenisu* jsou také určeny mládeži i starším dětem, stejně jako *kroužek POI-POI*, který je určený zájemcům o moderní styl žonglování. Jedná se o formu žonglování, při které se točením míčků tvoří kruhy různých tvarů a rozměrů. Také *zájmového kroužku Břišních tanců* se mohou účastnit dívky všech věkových kategorií.

Středoškolská mládež se již může účastnit i sportovních zájmových aktivit určených pro dospělé. Klub SUN Náchod nabízí odpolední a večerní provozování sportů, vždy s výukou certifikovanými lektory. Jedná se o *zájmové sportovní kroužky Pilates, Jóga, Kalanetika, Aerobik a Dynamické cvičení fit*.

Středoškolská mládež se účastní v rámci Klubu SUN Náchod *kroužků výuky anglického jazyka*. Jedná se o kroužky Angličtina pro GN (studenti gymnázia) a Angličtina pro studenty středních škol. Mladí lidé se mohou zapojit i do kroužků *výuky hry na hudební nástroj flétna či kytara* či se připojit do občasných setkávání příznivců hraní stolních deskových her pod názvem *Deskovky*.

3.1.3 Sportovní zařízení města Náchoda

Organizace Sportovní zařízení města Náchoda (2015, [online], s. 1) je příspěvkovou organizací založenou v roce 1996 Městem Náchod za účelem „zajišťování sportovního a rekreačního vyžití pro občany všech věkových kategorií, včetně zajišťování činnosti „Centra péče o matku a dítě“ v rámci veřejně prospěšné činnosti“. Tato organizace spravuje majetek svěřený jí Městem Náchod a zajišťuje

provoz a údržbu zimního stadionu, krytého plaveckého bazénu, Jiráskova koupaliště Náchod, stadionu Hamra včetně atletických drah a přilehlého Skate parku. Dále zajišťuje poskytování sportovně-rekreačních služeb v těchto zařízeních, pořádá kulturní a sportovní akce a výstavy.

Zimní stadion v Náchodě poskytuje krytou ledovou plochu v kapacitě 1760 osob a šatny a další potřebné zázemí v sezóně od srpna do konce března. V mezisezóně je zde možnost pořádat koncerty, výstavy apod. Zimní stadion slouží pro organizace volného času jako je hokejový klub HC Náchod, organizace zabývající se krasobruslením jako je TJ Kraso Náchod, rychlobruslením – BK Náchod či výukou bruslení pro děti a mládež jako je Škola bruslení. Dále poskytuje své prostory pro výuku bruslení pro mateřské, základní i střední školy v Náchodě a okolí a také umožňuje bruslení pro veřejnost, kterého se mohou zúčastnit i mladí lidé neorganizovaní v žádném zájmovém sdružení. Jako doplňkové služby je v areálu poskytováno občerstvení a je zde provozován hotel s restaurací.

Plavecký bazén v Náchodě poskytuje 2 bazény s kapacitou 175 osob. Jeden z bazénů o délce 25 metrů je určen pro plavání, druhý bazén o délce 10 metrů je určen pro děti a patří k němu i dětský koutek. Do areálu zařízení patří také 2 sauny, 2 masérny a 2 parní komory, doprovázené občerstvením u vstupu do areálu. Tento krytý bazén je provozován každoročně od září do června, během letních prázdnin je jeho funkce nahrazena Jiráskovým koupalištěm v Náchodě.

Plavecký bazén slouží pro organizace volného času jako je TJ Delfín Náchod nebo Plavecká škola, jeho součástí je i Centrum péče pro matku a dítě“, které poskytuje možnosti plavání kojenců a batolat i starších dětí a další doprovodné služby. Dále poskytuje své prostory pro plavecké kurzy pořádané pro mateřské, základní i střední školy v Náchodě a okolí a také umožňuje plavání a využití saun a parních komor pro veřejnost, kterého se mohou zúčastnit i mladí lidé neorganizovaní v žádném zájmovém sdružení. Ve večerních hodinách je zde poskytována volnočasová aktivita „aqua aerobik“. Jedná se o cvičení aerobiku ve vodě, kterého se může zúčastnit široká veřejnost včetně středoškolské mládeže.

Stadion Hamra je sportovní zařízení zahrnující travnaté hřiště, atletický ovál, doskočiště pro skok daleký, víceúčelové hřiště, ke kterému patří skateboardový areál, klubovnu a zázemí šaten a sociálních zařízení. Nachází se vedle Plaveckého bazénu v Náchodě a otevřen je každoročně od dubna do listopadu, s omezením v měsících červen a srpen. Tento stadion slouží pro organizace volného času je fotbalový klub FK Náchod a také poskytuje své prostory pro tělesnou výchovu vyučovanou na základních i středních školách v Náchodě a okolí. Na stadionu je umožněno využití pro veřejnost v odpoledních hodinách, kterého se mohou zúčastnit i mladí lidé neorganizovaní v žádném zájmovém sdružení.

Součástí víceúčelového hřiště Stadionu Hamra je i skatepark, určený pro volné využívání pro skateboarding mládeží. Na ploše 15 x 35 metrů je umístěno 8 překážek včetně oblíbených streetových prvků. Skatepark byl založen již v roce 2001, poté v roce 2010 uzavřen, protože se místo stalo oblíbeným místem pro narkomany, kteří bránili sportovcům v jeho využití a téměř celý areál zničili. Od srpna 2012 je areál opět denně otevřen za dozoru městské policie a tráví v něm neorganizovaně svůj čas náchodská mládež. Areál je také využíván zájmovým kroužkem SVČ Děčka Skate School.

Jiráskovo koupaliště v Náchodě poskytuje bazén o velikosti 25 x 50 metrů s čtyř-dráhovou skluzavkou (pro osoby od 10 let věku), dále dětský bazén s dětskou skluzavkou a brouzdaliště pro nejmenší s vodním hřibem. Areál umožňuje provozovat také plážový fotbal, stolní tenis a je zde k dispozici kuželník. V areálu se nachází několik dětských hřišť, stánky s občerstvením a restaurace. Toto koupaliště je provozováno každoročně od půlky června do konce srpna v závislosti na počasí a je dostupné široké veřejnosti včetně středoškolské mládeže.

Do nabídky volnočasových aktivit poskytovaných v rámci Sportovních zařízení města Náchoda můžeme zahrnout i další sportovní aktivity provozované v tělocvičně krytého Plaveckého bazénu v Náchodě, jako jsou *Mohendžodáro (tantra-jóga)*, *kalanetika*, *pilates a body form*, které může také středoškolská mládež v Náchodě využívat a *posilovna*.

Středoškolská mládež se může také účastnit sportovních volnočasových aktivit v organizacích volného času, které již byly výše uvedeny jakožto organizace využívající sportoviště patřící pod Sportovní zařízení města Náchoda. Jedná se o tyto sportovní kluby a zájmové organizace:

- *HC Náchod* – hokejový klub, který se věnuje také výcviku mládeže v kategoriích Dorost a Junioři na Zimním stadionu v Náchodě.
- *TJ Kraso Náchod* - krasobruslení dětí a mládeže pod vedením akreditovaných instruktorů na Zimním stadionu v Náchodě.
- *BK Náchod* - rychlobruslení dětí a mládeže do věku 18 let. V létě jezdí na kolečkových in-line bruslích převážně na cyklostezce, v zimě provozují short-track (rychlobruslení na krátké ledové dráze) na Zimním stadionu Náchod.
- *Škola bruslení* – realizuje výuku bruslení pro děti a mládež v různém stupni pokročilosti na Zimním stadionu v Náchodě.
- *TJ Delfin Náchod* - soustředí se na přípravu závodních plavců z řad dětí a mládeže a výuku plavání formou kurzů pro veřejnost včetně dětí a mládeže v Plaveckém bazénu Náchod.
- *FK Náchod* – fotbalový klub trénující děti a mládež do 19 let věku na fotbalovém stadionu Běloves a na Stadionu Hamra.

3.1.4 Ostatní zařízení volného času v Náchodě

Mezi významné organizace poskytující volnočasové aktivity mládeže beze sporu patří organizace **Junák** zabývající se skautingem dětí a mládeže. V Náchodě existuje 5 oddílů Junáka, mající jiné školené vedoucí a zaměření na jiné zajímavé činnosti. Je zde oddíl Táty Dvořáčka, Dvojka, Náchodská Trojka, Podskaláci a Pětka. V rámci těchto oddílů jsou 4 oddíly chlapecké a 3 oddíly dívčí. Kromě těchto oddílů se v Náchodě nacházejí ještě 137.klub oldskautů a neregistrovaný Roverský kmen. Roveři jsou skauti organizace Junák, kteří věkově odpovídají středoškolské mládeži. Nicméně všechny oddíly mají „stejný cíl – partu a příležitost. Společenství lidí, kteří spolu smysluplně

tráví volný čas. ... Od plnění úkolů, uvaření jídla, cestování, přežití v přírodě za špatného počasí, komunikace přes PC až po pomoc slabším jedincům či přírodě. To všechno a ještě mnohem více učí nenápadnou formou děti základním lidským dovednostem a nutí je k samostatnosti“ (Junák Náchod, 2015, [online], s. 1).

Eldorádo Náchod je samostatná organizační jednotka patřící pod mládežnickou organizaci Eldorádo. Jedná se o organizaci sdružující děti, mládež a jejich starší přátele. Náplň činnosti *„vychází z všestranného zájmu dětí ve všech oblastech jejich volného času tj. zájmu o přírodu, táboření, brannost, sport, elektrotechniku, kulturu, outdoorové aktivity, humanitární činnost apod.“* (Eldorádo Náchod, 2011, [online], s. 1). Nosnými programy této organizace je pobyt a ochrana přírody, ochrana přírodních hodnot i hodnot duševních a integrace sociálně slabých a mentálně postižených jedinců do společnosti. O to se snaží během celoroční práce s dětmi a mládeží ve všeobecných či specializovaných oddílech. Dále pořádají víkendové akce, letní tábory, kurzy, plesy apod. V Náchodě působí oddíl VaTaB – vodácko – technicko – branný oddíl. Zaměřuje se na aktivity jako je vodáctví, lyžování, snowboarding, potápění, lezení po skalách, skákání z letadla, střelba, technika apod. Během těchto aktivit děti a mládež mají pobavit a zároveň se naučit odvaze, kamarádství a zodpovědnosti.

Občanské sdružení Dokořán provozuje sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi pod názvem **Archa**. Jedná se o **nízkoprahové zařízení určené pro děti a mládež** do 18 let věku pocházejících z rodin zpravidla žijících v sociálně vyloučených lokalitách. Tyto děti zpravidla nevyužívají standardní nabídku veřejných služeb, tráví svůj čas neorganizovaně a bez dohledu, chybí jim pozitivní vzory a aktivní způsob života. Často se nacházejí v obtížné životní situaci, či jsou ohrožené sociálně patologickými jevy.

Dokořán o.s. (2015, [online], s. 1) uvádí, že *„posláním organizace je poskytování sociálních služeb, realizace volnočasových programů a provázení dětí a mládeže obdobím dospívání realizováním činností, které napomáhají zdravému životnímu stylu, vzájemné toleranci, úctě a respektu k názorovým odlišnostem a životním postojům.“*

Mládež a děti mohou využít vybavení Archy jako je lezecká stěna, stolní fotbal, in-line brusle či další sportovní vybavení, mohou hrát šipky, stolní tenis, společenské hry či skládat puzzle. Prostor Archy poskytuje možnost mladým lidem posedět si, popovídat s přáteli nebo trénovat break dance či se přidat k organizovaným aktivitám jako jsou různé turnaje, výtvarné dílny či filmový klub. Nabízeny jsou zde i organizované sportovní aktivity jako je hraní florbalu, fotbalu, pétanque, společná jízda na bruslích či skateboardech.

Další aktivitou o. s. Dokořán je **Alternativní klub Poklop**. Ten sídlí v areálu SVČ Děčka a jedná se o nealkoholové zařízení (čajovna), která poskytuje mladým lidem možnost setkávat se a trávit volný čas v nerizikovém klubovém prostředí. Tvoří tak alternativu podnikům komerčního typu jako jsou herny a restaurace. Cílem projektu je nabídka prostoru klubu také pro prezentaci vlastních výtvarných, hudebních či literárních aktivit. Mladí lidé se mohou seberealizovat podílením se na tvorbě programu, spolu se zkušenými tvůrci a zaměstnanci klubu. Klub je určen především mládeži mezi 12 a 26 lety.

Církev Bratrská nabízí volnočasové aktivity pro děti i mládež, které se mohou účastnit i mladí lidé bez náboženského vyznání. Pro středoškolskou mládež nabízejí zájmový kroužek *Společenské hry*, kde se mladí lidé od 13 let mohou setkávat, hrát hry či si povídat a *Setkání mládeže* pro věkovou kategorii od 15 let, kdy si program připravuje sama mládež.

Základní umělecká škola Náchod (ZUŠ Náchod, 2015, [online], s. 1) vzdělává děti a mládež ve čtyřech uměleckých oborech – hudebním, výtvarném, tanečním a literárně dramatickém. Tuto školu navštěvuje každým rokem okolo 750 žáků různých věkových kategorií, včetně středoškolské mládeže.

Hudební obor vzdělává ve hře na hudební nástroje a ve zpěvu. V rámci ZUŠ existuje několik hudebních a pěveckých souborů, které se umísťují na předních místech tuzemských i zahraničních soutěží. Ve *výtvarném oboru* lze studovat plošnou tvorbu, keramiku a modelování a mládeži od 14 let je určen 3 letý obor Počítačová grafika. *Literárně-dramatický obor* připravuje žáky na samostatnou uměleckou činnost a je

rozdělen na dva stupně základního studia, kdy druhý stupeň je určen mládeži mezi 14 a 18 lety. Na dva stupně je rozděleno i studium *tanečního oboru*, kde druhý stupeň je taktéž určen mládeži mezi 14 a 18 lety. Vyučována je Taneční praxe a Současný tanec, který zahrnuje techniky duncan, graham, jazzový a muzikálový tanec.

Sportovní volnočasové aktivity může středoškolská mládež realizovat v mnoha volnočasových zařízeních, z nichž některé již byly uvedeny. V tomto výčtu pravděpodobně neuvedeme kompletní soupis těchto aktivit. **Dalšími sportovními zájmovými kroužky a organizacemi pro volnočasové aktivity dětí a mládeže** jsou:

- *Sokol TJ Náchod* - poskytuje možnosti cvičení pro všechny věkové organizace. Mládež se může zapojit do cvičení žactva či do výuky tance Street Dance. Dívky pak do kondičních cvičení s hudbou, chlapci mají možnost cvičit na tělocvičném nářadí. Pro mládež jsou zde dále oddíly gymnastiky, akrobatického rokenrolu a karate.
- *Horolezecký kroužek* – provozuje horolezecké aktivity na nově vybudované horolezecké stěně základní školy ZŠ T. G. Masaryka
- *Judistický oddíl SKP Judo Náchod* - zaměřuje se především na trénování žáků základní školy a jen několik úspěšných mladých judistů je adolescentního věku.
- *Mona Náchod* – nabízí mažoretkový sport pro dívky každého věku v kategoriích kadetky, juniorky a seniorky. Tento mažoretkový oddíl je velice úspěšný a získal i mnoho zahraničních ocenění.
- *FTS Florbal Náchod* – florbalový klub, kde od roku 2006 fungují i družstva starších žáků, juniorů a elévů, spolu s družstvem žen.
- *Tenisový klub Náchod* – nabízí výuku tenisu pro děti a mládež.
- *Sportovní Klub Běloves* - nabízí možnosti lyžování na okraji Náchoda ve čtvrti Běloves, kde lze v případě velkého množství přírodního sněhu lyžovat na sjezdovkách Brabák a Maliňák.

- *Easy Gym Náchod* – komerční organizace, která nabízí středoškolské mládeži a dospělým možnosti neorganizovaného sportování v prostorách své fitness/kardio zóny (posilovna se speciálními stroji, k dispozici jsou i služby trenérů), či organizovanému provozování sportů aerobic, body styling, bodywork, core & metabolic training, Pilates, jumping (trampolínky), spinning, strečing, posilování a TRX.
- *Taneční studium Takt Náchod manželů Štěpových* – jedná se o výuku společenských tanců (určeno převážně studentům 1. ročníků středních škol), která se odehrává v Hotelu Beránek) nebo na
- *Disco Club Laguna Náchod ; Disco Club Sport Náchod; Fun Clubu Bazzen* – jedná se o tři komerční organizace nabízející pravidelné taneční aktivity (diskotéky) pro mládež.

Mládež může ve svém volném čase studovat **cizí jazyky** v komerčních organizacích poskytujících výuku cizích jazyků *Magic English, jazyková škola pobočka Náchod, jazyková škola Pastime* nebo *jazyková škola Gate Náchod*. Zatímco Gate Náchod nabízí výuku pouze formou kurzů anglického a německého jazyka pro skupiny, podobně jako jazyková škola Pastime (jen anglický jazyk pro skupiny), Magic English, jazyková škola pobočka Náchod nabízí výuku mnoha různých jazyků formou kurzů pro veřejnost i soukromých lekcí pro jednotlivce.

Mládež může trávit svůj volný čas mnoha **dalšími aktivitami**, jako je četba knih, časopisů či prohlížení internetu ve studovně *Městské knihovny Náchod* či sledovat filmy v *Kině Vesmír*, které kromě standardní filmové nabídky nabízí i přímé přenosy různých operních, divadelních či jiných světových kulturních představení. *Městské Divadlo dr. Josefa Čížka* poskytuje nabídku divadelních představení, koncertů a dalších kulturních akcí pro různé věkové kategorie. V prostorách tohoto divadla jsou občasné pořádány plesy a další kulturní akce. Ve volném čase je možné navštívit organizované prohlídky *Státního zámku Náchod*. Jedná se o renesanční zámek se zahradami a parkem, který poskytuje nabídku několika prohlídkových okruhů. Dále je možné navštívit *pěchotní srub Březinka*, který funguje jako muzeum, stejně jako *vojenská*

pevnost Dobrošov. Oba objekty pocházejí z roku 1938 a jsou udržovány Klubem vojenské historie Náchod. V centru města Náchoda se nachází *Regionální muzeum v Náchodě*, kde je možné navštívit stálou expozici o dějinách Náchoda a Náchodska.

3.2 Možnosti trávení volného času mimo zařízení volného času

V Náchodě existuje mnoho možností, jak trávit svůj volný čas mimo zařízení volného času. Mládež s oblibou navštěvuje různá restaurační zařízení, jako je již zmíněná čajovna Poklop či různé restaurace a bary, které se nacházejí ve všech částech města Náchod. Trávit volný čas je také možné v různých parcích a na veřejných hřištích nacházejících se v různých částech města Náchoda.

Možnosti sportování mimo zařízení volného času jsou v Náchodě velké, ať už se jedná o lyžování, jízdu na kole, jízdu na in-line bruslích, skateboarding či běh v přírodě. Pro jízdu na kole a in-line bruslích je zde vybudováno několik cyklostezek vedoucích do okolních obcí Velké Poříčí, do chatové osady Peklo či do sousedního polského města Kudowa-Zdrój. Pro pěší turistiku se zde skýtá velké množství značených turistických tras vedoucích k turistickým atrakcím pro veřejnost, jako je turistická chata a restaurace Jiráskova chata Dobrošov, která slouží zároveň jako rozhledna, již zmíněný pěchotní srub Březinka a pevnost Dobrošov, vojenský hřbitov poblíž náchodského zámku či chatová osada Peklo. Dalším oblíbeným místem procházek náchodských občanů je promenáda v bývalých lázních Běloves, kde je možné si v prameníku nabrat minerální vodu Idu.

Město Náchod pořádá v průběhu roku ve městě Náchod různé kulturní a sportovní akce pro veřejnost. Jednou z těchto akcí je *několikadenní festival studentské tvořivosti a přehlídka jazzu s názvem Prima sezóna*, který je pořádán v měsíci květnu. Tento festival nabízí přehlídku studentského divadla, koncerty mladých hudebních seskupení, výstavy výtvarných prací a fotografií a oslavu Studentský Majáles. V květnu je také pořádán *festival komorní hudby Camerata Nova Náchod*. Dále v měsíci červenci je pořádána akce *Pivobraní*. Jedná se o jednodenní akci spojenou s koncerty známých hudebních skupin, doprovázené ochutnávkou různých druhů piv. V měsíci srpnu je pořádána tradiční *Svatovavřínecká pouť*, která kromě zábavných pouťových atrakcí

nabízí i různé kulturní akce a hudební koncerty. V měsíci září je na nádvoří a v přilehlých prostorách náchodského zámku pořádána jednodenní kulturní akce *Kurónské slavnosti*. Jedná se o přehlídku divadelních, hudebních a tanečních vystoupení různých souborů dětí a mládeže z Náchoda a okolí, spojenou se zážitkovými aktivitami pro děti a mládež organizovanými SVČ Děčkem a dalšími volnočasovými organizacemi. V měsíci listopadu a prosinci je pořádáno pravidelně několik kulturních akcí spojených s obdobím adventu a vánoc. Akcí, která je pořádána pravidelně každou středu, jsou *Farmářské trhy*. Jedná se o prodej kulinářských lahůdek a dalších, pro region typických produktů, v centru města Náchoda. V Náchodě je pořádáno několik různých pravidelných sportovních akcí, z nichž můžeme jmenovat např. *Atletické závody města Náchoda* či *Běh Hronov-Náchod*.

Nabídka sportovních aktivit v Náchodě je tak rozsáhlá, že bylo město Náchod v roce 2013 oceněno titulem Evropské město sportu 2013.

4 Průzkumné šetření

4.1 Cíle výzkumu a stanovení hypotéz

Cílem šetření je zmapování možností volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě a zjištění spokojenosti středoškolské mládeže města Náchoda a přilehlého okolí s nabídkou a dostupností těchto volnočasových aktivit. K tomu byly stanoveny následující dílčí cíle:

1. Zjistit, zda středoškolská mládež v Náchodě zná nabídku volnočasových aktivit v tomto městě určenou jejich věkové skupině.
2. Zjistit, zda a kde tyto volnočasové aktivity v Náchodě využívá.
3. Zjistit, jaké volnočasové aktivity v Náchodě postrádá.
4. Zjistit, zda je spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě závislá na pohlaví, bydlišti a typu studované školy.
5. Zjistit, zda je spokojenost s dostupností volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě závislá na pohlaví, bydlišti a typu studované školy.

Na základě výše uvedených cílů byly formulovány tyto hypotézy:

H1. Středoškolská mládež v Náchodě zná nabídku volnočasových aktivit v tomto městě.

V této hypotéze vycházíme z domněnky, že nadpoloviční část respondentů je obeznámena s možnostmi, jak může trávit středoškolský student v Náchodě svůj volný čas. Tato domněnka vychází z informací získaných během rozhovorů s pracovníky vybraných volnočasových zařízení Bc. Gerdem Weinlichem, Ing. Jarmilou Justovou a Simonou Hlavatou. Volnočasovými aktivitami rozumíme jak aktivity organizované, kdy studenti dochází do nějakého zájmového kroužku nebo jiné zájmové činnosti vedené lektorem či instruktorem, tak i aktivity neorganizované, kdy studenti tráví svůj čas smysluplnou zájmovou činností bez účasti lektora či instruktora.

H2. Organizované volnočasové aktivity využívá méně než čtvrtina středoškolské mládeže v Náchodě.

Daná hypotéza je formulována na základě studia odborné literatury, kdy Hofbauer (2002, s. 76) uvádí: „Podle reálných odhadů se zájmových aktivit v organizovaných útvarech zařízení volného času (zájmové kroužky – soubory – sportovní družstva) účastní mezi 15 – 20 % našich dětí a mladých lidí.“

H3. Ani pětina středoškolské mládeže v Náchodě nedosáhne shody při uvedení volnočasové aktivity, kterou by v Náchodě postrádali.

Na základě předchozí analýzy nabídky volnočasových aktivit v Náchodě (viz kapitola 3), zde vycházíme z domněnky, že Náchod poskytuje tak velkou nabídku volnočasových aktivit, že se ani 20% respondentů neshodne na odpovědi, kterou volnočasovou aktivitu v Náchodě postrádá.

H4. Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit středoškolské mládeže v Náchodě je závislá na vybraných demografických faktorech.

Tato hypotéza je statisticky testována a je zde ověřována závislost (vliv) spokojenosti s nabídkou volnočasových aktivit určených pro středoškolskou mládež ve městě Náchod na vybraných demografických faktorech. Zkoumanými demografickými faktory jsou pohlaví, bydliště a typ studované školy. Vliv každého z těchto demografických faktorů je zkoumán odděleně stanovením dílčí hypotézy pro každý jednotlivý faktor. Při prokázání závislosti této spokojenosti s nabídkou u minimálně dvou ze tří testovaných kritérií, hypotéza bude považována za přijatou.

Demografický faktor pohlaví byl vybrán na základě domněnky, že preference volnočasových aktivit dívek a chlapců se v období adolescence liší. Tato domněnka je podpořena tvrzením Saka (2000, s. 151), že „*dívky a ženy jsou poněkud kulturněji orientovány než chlapci a muži*“.

Demografický faktor bydliště byl vybrán vzhledem k možnosti, že nutnost dojíždění veřejnou dopravou do školy v Náchodě z jiného místa bydliště může ovlivnit spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit.

Demografický faktor typ studované školy byl zvolen na základě předpokladu, že studenti všeobecně zaměřených škol (Gymnázium, Academia Mercurii) volí jiné volnočasové aktivity než studenti odborně zaměřených škol (Obchodní Akademie, SPŠ Stavební, Střední odborná škola sociální – Evangelická akademie), a tím může být ovlivněna i spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit.

H5. Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit středoškolské mládeže v Náchodě je závislá na vybraných demografických faktorech.

Tato hypotéza je statisticky ověřována a je zde ověřována závislost (vliv) spokojenosti s dostupností volnočasových aktivit určených pro středoškolskou mládež ve městě Náchod na vybraných demografických faktorech. Zkoumanými demografickými faktory jsou opět pohlaví, bydliště a typ studované školy a to z důvodů uvedených již u hypotézy H4. Vliv každého z těchto demografických faktorů je zkoumán odděleně stanovením dílčí hypotézy pro každý jednotlivý faktor. Při prokázání závislosti této spokojenosti s nabídkou u minimálně dvou ze tří testovaných kritérií, hypotéza bude považována za přijatou.

Pojmem dostupnost je míněna především dostupnost ekonomická, časová a sociální. Dostupnost jazyková zde zkoumána není vzhledem k nízké pravděpodobnosti, že by mezi studenty těchto středních škol byli i studenti nehovořící česky. Ekonomickou dostupností je míněna přijatelná cena za volnočasové aktivity pro určitého respondenta, časovou dostupností je míněna možnost zúčastnit se aktivity vzhledem k času konání této aktivity (zda neprobíhá v době vyučování nebo příliš pozdě odpoledne či večer) nebo v případě, že studentu pro tuto aktivitu chybí volný čas. Dostupností sociální je míněno, zda se student při této aktivitě necítí nediskriminován ostatními účastníky nebo zda mu v provozování volnočasové aktivity nebrání rodiče či jiné osoby.

4.2 Použité metody výzkumu

Hlavní použitou metodou zkoumání je dotazníkové šetření provedené prostřednictvím dotazníku pro studenty středních škol. Dle Skalkové (1983, s. 86-91) je výhodou dotazníkového šetření získání velkého množství dat, tato metoda je vhodná pro použití u výzkumného vzorku takového rozsahu. Další výhodou je anonymita respondentů, kteří za použití této metody poskytují pravdivější odpovědi. Nevýhodou dotazníkového šetření může být omezení prostoru pro odpovědi respondentů vymezením nabízených odpovědí, takže respondenti mohou být někdy nuceni volit možnost, kterou by si sami nezvolili. Tato nevýhoda je v námi použitým dotazníku potlačována použitím otevřených otázek a polouzavřených otázek s možností slovně doplnit zaškrtnutou odpověď.

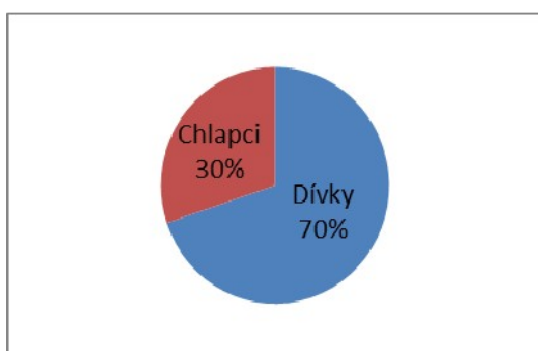
Dotazník byl distribuován mezi studenty a studentky 1. a 3. ročníků všech pěti středních škol v Náchodě se snahou o co nejrovnoměrnější zastoupení obou ročníků, a tím i získání obdobného počtu odpovědí mladších i starších studentů. Pro umožnění sběru dat byli osobně osloveni ředitelé daných středních škol, z nichž čtyři distribuci dotazníků umožnili v průběhu školní výuky. V případě Jiráskova gymnázia bylo nutné zajistit distribuci dotazníků jiným způsobem, a to distribucí dotazníků studentům před vstupem do školy. Ne všichni studenti tohoto gymnázia byli ochotni dotazníky vyplnit, což způsobilo nižší počet respondentů z této školy. V celém šetření byly dotazníky osobně respondentům distribuovány a odebrány tak, aby bylo zajištěno, že nikdo jiný výsledky nevidí. Studenti byli informováni o záměru a významu dotazníků, zdůrazněna byla anonymita odpovědí a nutnost odpovídat na otázky otevřeně a upřímně. Časová dotace na vyplnění dotazníku je odhadnuta na 15-20 minut. Návratnost dotazníků byla 92 %. Dotazník se sestává celkem z 14 položek, a to z 2 položek uzavřených, 7 polouzavřených, 2 položek škálových (použita Likertova škála o 4 stupních) a 3 položek otevřených, kde mají respondenti prostor k delšímu slovnímu vyjádření. Vzor dotazníku je v přílohou A této práce.

Doplňkovou výzkumnou metodou je kvalitativní metoda rozhovorů uskutečněných s pracovníky tří vybraných zařízení volného času v Náchodě. Jedná se o rozhovory realizované s Bc. Gerdem Weinlichem, který je zaměstnancem SVČ Děčko

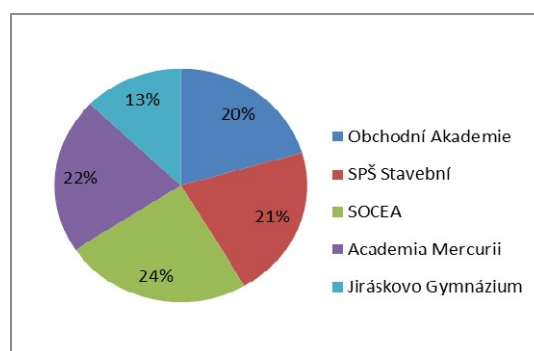
Náchod a zároveň členem organizace dětí a mládeže Duha Bartoňka, dále s Ing. Jaroslavou Justovou, ředitelkou příspěvkové organizace Sportovní zařízení města Náchoda a třetím rozhovorem je rozhovor se Simonou Hlavatou, předsedkyní sdružení Klub SUN Náchod. Cílem těchto rozhovorů je zjištění údajů o volnočasových aktivitách, které tyto organizace nabízejí středoškolské mládeži a zjištění názorů, těchto odborníků v oblasti volnočasových aktivit a práce s mládeží, na otázky týkající se spokojenosti středoškolské mládeže z města Náchoda s nabídkou a dostupností volnočasových aktivit a na využívané a postrádané volnočasové aktivity touto skupinou obyvatelstva. Informace získané těmito rozhovory byly podkladem pro vytvoření hypotézy H1 a pro vytvoření třetí kapitoly této práce, týkající se nabídky volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež ve městě Náchod. Vzor záznamu rozhovoru je přílohou B této práce.

4.3 Charakteristika výzkumného vzorku

Dotazníky byly vyplněny studenty všech pěti středních škol v Náchodě. Jednalo se o studenty 1. a 3. ročníků Obchodní Akademie, SPŠ Stavební Arch. J. Letzela (dále jen SPŠ Stavební), Academia Mercurii soukromé střední školy (dále jen Academia Mercurii), Střední odborné školy sociální – Evangelické akademie (dále jen SOCEA) a Jiráskova Gymnázia. Průzkumného šetření se zúčastnilo celkem 166 respondentů, z toho 50 chlapců a 116 dívek (viz graf č. 1).

Graf č. 1: Zastoupení respondentů
dle pohlaví

Graf č. 2: Zastoupení respondentů
dle studované střední školy

Na každé škole (s výjimkou Jiráskova gymnázia) byla ředitelem školy vybrána 1 třída 1. ročníku a 1 třída 3. ročníku, ve které bylo šetření během výuky realizováno. Respondenti z Jiráskova gymnázia byli dotazováni před vstupem do školy po skončení vyučování a pro dotazníkové šetření byli opět vybíráni studenti 1. a 3. ročníků v co nejrovnoměrnějším zastoupení obou ročníků. Zastoupení respondentů dle studovaných škol a pohlaví studentů těchto škol je znázorněno v tabulce č. 1 a grafu č. 2.

Tab. č. 1: Zastoupení respondentů dle studovaných škol a pohlaví

Studovaná střední škola	DÍVKY		CHLAPCI		CELKEM	
	počet	%	počet	%	počet	%
Obchodní Akademie	25	22	9	18	34	20
SPŠ Stavební	13	11	22	44	35	21
SOCEA	35	30	5	10	40	24
Academia Mercurii	28	24	8	16	36	22
Jiráskovo Gymnázium	15	13	6	12	21	13
Celkem	116	100	50	100	166	100

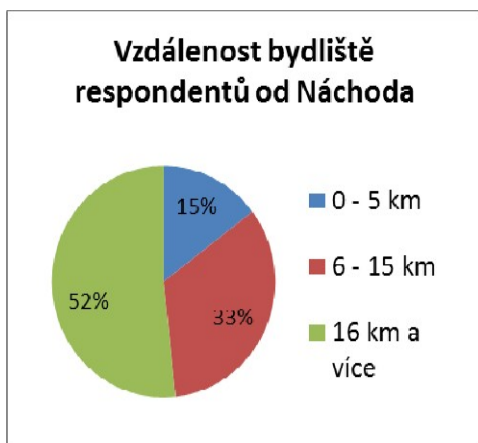
Výše uvedené střední školy se liší svým studijním zaměřením. Jiráskovo gymnázium a Academia Mercurii poskytují více všeobecné vzdělání, zatímco SOCEA, Obchodní Akademie a SPŠ Stavební poskytují odborné vzdělání. Na základě výzkumů Saka (2000, s. 148-151), týkajících se sociální podmíněnosti orientací ve volném čase (obzvláště socioprofesionálních skupin), se domníváme, že zde existuje pravděpodobnost, že druh vzdělávání (všeobecné nebo odborné) ovlivňuje spokojenost s nabídkou a dostupností volnočasových aktivit studentů těchto škol. Tato možná závislost je zkoumána v kapitole 4.4 této práce.

Dalším sledovaným faktorem u respondentů je vzdálenost jejich bydliště od Náchoda. V grafu č. 3 a tabulce č. 2 je zobrazeno zastoupení respondentů dle vzdálenosti bydliště od sledovaného města Náchoda. V případě studentů ubytovaných na internátě je bydlištěm rozuměn tento Domov mládeže v Náchodě, který je jejich bydlištěm v pracovní dny, kdy se větší část organizovaných volnočasových aktivit

odehrává. Tito studenti tedy spolu se studenty trvale bydlícími přímo v Náchodě spadají do kategorie 0 – 5 km.

Tab. č. 2: Zastoupení respondentů

dle vzdálenosti bydliště
od Náchoda

Vzdálenost bydliště od Náchoda	Počet dívek	Počet chlapců	Celkový počet	Celkem %
0 - 5 km	17	14	31	15
6 - 15 km	39	23	62	33
16 km a více	60	13	73	52

Graf č. 3: Zastoupení respondentů dle vzdálenosti jejich bydliště od Náchoda

4.4 Vyhodnocení a interpretace průzkumného šetření

Průzkumné šetření bude vyhodnocováno dle jednotlivých hypotéz.

Hypotéza 1. Středoškolská mládež v Náchodě zná nabídku volnočasových aktivit v tomto městě.

Tuto hypotézu ověřovala v dotazníku především položka č. 5 a doplňkově položky č. 6 a 11. Znalost nabídky volnočasových aktivit ve městě Náchod byla zjišťována v položce č. 5 za pomoci sloupce „Nevím, kde takovou aktivitu provozovat“. V tabulce č. 3 je uveden výčet 14 různých volnočasových aktivit (15. položka nabídky „nuda, bez činnosti“ není považována za volnočasovou aktivitu), které lze v Náchodě provozovat, a dotazovaní měli odpovídat, zda tuto aktivitu provozují a pokud ano, zda sami nebo organizovaně. Nejdůležitější částí této položky je sloupec, kde respondenti měli možnost zaškrtnout, že neví, kde takovou aktivitu provozovat. Pokud by tuto volbu zaškrtnuli v minimálním počtu 8 řádků (u více než 50% položek nabídky), respondentova

odpověď by byla zaznamenána jako „nezná nabídku volnočasových aktivit ve městě Náchod“. Výsledky šetření, zjišťované dotazníkem u položky č. 5 a týkající se této hypotézy, jsou uvedeny v tabulce č. 3, kde je uvedena četnost odpovědí, u kolika uvedených druhů volnočasových aktivit neznají respondenti možnost, kde uvedenou volnočasovou aktivitu v Náchodě provozovat.

Tab. č. 3: Znalost nabídky volnočasových aktivit v Náchodě

Neznalost možnosti, kde provozovat VČA v Náchodě	DÍVKY		CHLAPCI		CELKEM	
	počet	%	počet	%	počet	%
8 aktivit a více	0	0	0	0	0	0
7 aktivit	0	0	1	2	1	1
6 aktivit	2	2	1	2	3	2
5 aktivit	4	3	6	12	10	6
4 aktivity	7	6	2	4	9	5
3 aktivity	1	1	1	2	2	1
2 aktivity	23	20	5	10	28	17
1 aktivita	35	30	7	14	42	25
všechny aktivity známé	44	38	27	54	71	43
Celkem	116	100	50	100	166	100

Ze zjištěných údajů vyplývá, že všichni dotazovaní respondenti znají nabídku volnočasových aktivit v Náchodě, protože dle tabulky č. 3 žádný respondent neuvedl, že nezná nadpoloviční část (minimálně 8 druhů volnočasových aktivit) z nabídky uvedené v dotazníku v položce č. 5. Z celkového počtu 166 dotázaných studentů uvedl pouze 1 chlapec, že nezná 7 aktivit, což je 50% položek nabídky (není to tedy nadpoloviční část) a pouze 3 respondenti uvedli neznalost možností 6 položek nabídky. Nabídku volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě zcela zná 71 studentů, což činí 43 % dotázaných.

Doplňkovou položkou znalosti nabídky volnočasových aktivit v Náchodě je položka č. 6 dotazníku, která zjišťuje znalost nabídky dvou zařízení volného času v Náchodě. Tato zařízení se, dle předchozí analýzy uvedené v 3. kapitole této práce, jeví jako nejdůležitější poskytovatelé volnočasových aktivit ve městě Náchod. Jedná se o

největší organizaci poskytující volnočasové aktivity pro mládež SVČ Děčko Náchod a poté o menší organizaci Klub SUN Náchod (Hopsáček). Znalost nabídky třetího významného zařízení volného času ve městě Náchod, kterým je Sportovní zařízení městě Náchoda, zkoumána nebyla, protože dle charakteru tohoto zařízení (jehož součástí jsou Plavecký bazén, Zimní stadion, Jiráskovo koupaliště a další všeobecně známá sportoviště města Náchoda) předpokládáme, že mládež nabídku tohoto zařízení zná.

V doplňkové položce č. 6 dotazníku se respondenti vyjadřovali ke své znalosti nabídky volnočasových aktivit, které jsou nabízeny SVČ Děčkem Náchod a Klubem SUN Náchod (Hopsáček). Respondenti měli u každého zařízení uvést svou znalost jeho nabídky formou zaškrtnutí z nabídky možných odpovědí (byl zde i prostor pro jinou, než nabízenou odpověď). Za odpověď „znám nabídku volnočasových aktivit tohoto zařízení“ jsou považovány první 4 volby u této položky č. 6, a to volby začínající slovy „Ano...“ až po „Znám, ale bydlím daleko...“. Ostatní volby jsou považovány za odpověď „neznám nabídku volnočasových aktivit tohoto zařízení“.

Výsledky zjištění jsou uvedeny v tabulce č. 4. Je zde uvedeno početní i procentuální vyjádření dívek a chlapců, kteří znají nabídku těchto volnočasových zařízení. 57% všech respondentů uvádí, že zná nabídku SVČ Děčka, což opět potvrzuje hypotézu, že více než polovina středoškolské mládeže zná nabídku volnočasových aktivit ve městě Náchod. Menší organizaci Klub SUN Náchod (Hopsáček) zná 31% respondentů, což je také doklad o znalosti středoškoláků v této oblasti, protože tato organizace nabízí méně volnočasových aktivit pro tuto věkovou skupinu než SVČ Děčko Náchod.

Tab. č. 4: Znalost nabídky volnočasových aktivit SVČ Děčko Náchod a Klubu SUN Náchod (Hopsáček)

Znalost nabídky volnočasových aktivit zařízení	DÍVKY		CHLAPCI		CELKEM	
	počet	% dívek	počet	% chlapců	počet	% všech
SVČ Děčko Náchod	71	61	24	48	95	57
Klub SUN Náchod (Hopsáček)	35	30	16	32	51	31

Závěr k H1: Protože z odpovědí všech respondentů vyplývá, že znají nabídku volnočasových aktivit ve městě Náchod, přijímáme první hypotézu jako platnou.

Hypotéza 2. Organizované volnočasové aktivity využívá méně než čtvrtina středoškolské mládeže v Náchodě.

Tuto hypotézu v dotazníku ověřovaly položky č. 4, 5, 6 a 7. Výsledky zjištění jsou uvedeny v příloze C (tabulky č. 1 – 7). Šetřením byla zjišťována četnost odpovědí, zda respondenti využívají nebo nevyžívají organizované volnočasové aktivity v Náchodě. Pro stanovení, že respondent využívá organizované volnočasové aktivity, stačilo, aby respondent takto odpověděl u minimálně jedné z položek č. 4 – 6 dotazníku.

U položky č. 4 byly za kladné odpovědi považovány volby „Mám rád organizované aktivity...“ a „Organizované aktivity mi nevadí, občas se nějaké zúčastním“. Výsledky šetření k položce č. 4 lze nalézt v příloze C tabulka č. 1. Z výsledků položky č. 4 vyplývá, že minimálně polovina všech respondentů využívá organizované volnočasové aktivity.

Pro zjištění využití organizovaných volnočasových aktivit u položek č. 5 a 7 stačilo zaškrtnutí respondentů, že se některých vyjmenovaných aktivit účastní organizovaně. Výsledky k položce č. 5 dotazníku zobrazují v příloze C tabulky č. 2 a 3, výsledky k položce č. 7 dotazníku zobrazují v příloze C tabulky č. 6 a 7. Zjištěné údaje z položek č. 5 a 7 jsou analyzovány v další části této kapitoly.

U položky č. 6 byly za kladné odpovědi považovány volby „Ano...“ a „Celkem ano...“, které odpovídají již zjištěné znalosti těchto volnočasových aktivit uvedené v tabulce č. 4 (celkové odpovědi respondentů na položku č. 6 jsou zobrazeny v příloze C v tabulkách č. 4 a 5). Z tabulky č. 4 vyplývá, že organizovaných volnočasových aktivit v SVČ Děčko se účastní 57% všech respondentů.

Níže uvedená tabulka č. 5 prezentuje celkové výsledky šetření v oblasti využívání organizovaných volnočasových aktivit v Náchodě. Ze zjištěných údajů vyplývá, že z celkového počtu 166 dotázaných studentů organizované volnočasové aktivity pro středoškolskou mládež v Náchodě využívá 97 studentů a studentek, což činí

58% dotázaných. Z odpovědí respondentů vyplývá, že 69 studentů organizované volnočasové aktivity nevyužívá, což činí 42 % dotazovaných.

Tab. č. 5: Využívání organizovaných volnočasových aktivit v Náchodě

Organizované volnočasové aktivity v Náchodě	DÍVKY		CHLAPCI		CELKEM	
	počet	%	počet	%	počet	%
využívá	61	53	36	72	97	58
nevyužívá	55	47	14	28	69	42
Celkem	116	100	50	100	166	100

Z přílohy C (tabulek č. 2 a 3) lze vyčíst, jaké organizované volnočasové aktivity středoškolská mládež v Náchodě nejčastěji využívá. U chlapců převažují organizované sportovní aktivity (64%), následované návštěvou kulturních akcí (48%), pobytem s přáteli venku nebo doma (46%), v restauraci (44%) či tancem včetně diskotéky (40%). U dívek jsou nejčastější organizovanou aktivitou návštěvy kulturních akcí (53%), následované tancem včetně diskotéky (45%), pobytem v restauraci (42%), v přírodě (39%) či s přáteli (39%) a studiem cizích jazyků (34%). Organizované sportovní aktivity využívá pouze čtvrtina dívek (25%), na rozdíl od chlapců, kde tento podíl činil 64%.

Oblíbenými neorganizovanými volnočasovými aktivitami chlapců jsou využívání počítače pro PC hry a internet (72%), sledování televize a poslech rádia (70%), pobyt v přírodě (50%), čas s přáteli doma nebo venku (48%) a četba (44%). Neorganizovaný sport provozuje pouze 34% chlapců. Oblíbené neorganizované volnočasové aktivity dívek jsou využívání počítače pro PC hry a internet (86%), četba (79%), sledování televize a poslech rádia (77%), sport (59%) a čas trávený s přáteli doma nebo venku (59%). Neorganizované sportovní aktivity má v oblibě tedy větší množství dívek (59%) než chlapců (34%).

Uváděnými údaji se potvrzují tvrzení Saka (2006, s. 126), Žumárové (2006, s. 49) a Krause (2002, s. 10), že mládež využívá pasivní formy zábavy jako je sledování

televize či internetu podstatně více než aktivních forem trávení volného času. V našem výzkumu byly zjištěny aktivity s četností nad 70% respondentů pouze u položek počítač (PC hry a internet, 82%) a sledování televize, poslech rádia (75%), zatímco u aktivních forem trávení volného času byla zaznamenána četnost nižší (sport 52%, pobyt v přírodě 51%, tanec 36% respondentů). V kategorii sportu bylo zjištěno četnější sportování při srovnání jednotlivých pohlaví v porovnání s výzkumem Žumárové (2004, s. 20), a to u chlapců 64% (naše zjištění u organizovaného sportu) vůči 55,9% u výzkumu Žumárové (2004, s. 20) a u dívek 59% (naše zjištění u neorganizovaného sportu) vůči 40,7% u výzkumu Žumárové (2004, s. 20). Při srovnání s evropskou mládeží, kdy ve zprávě pro Evropskou komisi uvádí organizace The Gallup Organization (2007, [online], s. 17-18) sportovní aktivity u 45% mladých Evropanů, je námi zjištěná četnost sportu 52% vyšší než evropský průměr. Srovnat zjištěná data můžeme i se Zprávou o mládeži 2013 (2014, [online], s. 37), kde se uvádí, že dle výzkumů z roku 2008 se aktivně věnuje činnosti ve sportovních klubech čtvrtina mladých Čechů ve věku 15-30 let (průměr Evropské Unie v této kategorii je 34 %). Z námi zjištěných údajů vyplývá, že organizovanému sportu se věnuje 37% respondentů obou pohlaví, což je opět více než průměr české mládeže do 30 let věku (25%) či stejné kategorie občanů Evropské Unie (34%). Toto porovnání můžeme ovšem považovat pouze za orientační, protože srovnávané věkové kategorie nejsou totožné. Z celku zjištěných a s dalšími výzkumy porovnaných údajů činíme závěr, že vyšší četnost sportování, uváděná respondenty v našem výzkumu, může být způsobena příznivou nabídkou sportovních aktivit ve městě Náchod.

V příloze C (tabulky č. 6 a 7) jsou uvedena i zjištění, kolik dívek a chlapců se věnuje jednotlivým druhům sportů v Náchodě, a to organizovaně nebo sami. Nejčastějším organizovaným sportem u dívek je bruslení na ledě (15%), následováno plaváním v krytém bazénu (13%), plaváním na koupališti (11%) a míčovými a jinými kolektivními hrami (11%). U chlapců je nejčastěji uváděným organizovaným sportem míčové a jiné kolektivní hry (fotbal, hokej ad.), kde je četnost nejvyšší z celého souboru respondentů, a to 40%. Dále u chlapců jsou oblíbené organizované sporty plavání v krytém bazénu (16%) a stejně početné sporty cvičení v posilovně, plavání na koupališti, bruslení na ledě a lyžování (vše 14%).

Nejčastějšími neorganizovanými sportovními aktivitami dívek je cvičení v posilovně (34%), jízda na kole nebo spinning (29%), in-line bruslení (29%), bruslení na ledě (28%) a plavání v krytém bazénu (26%). Chlapci provozují neorganizovaně nejčastěji stejně jako dívky cvičení v posilovně (48%), jízdu na kole nebo spinning (40%), lyžování (28%) a plavání v krytém bazénu (28%).

Nejoblíbenějšími organizacemi poskytujícími jak organizované, tak i neorganizované sporty, jsou dle vyjádření respondentů, v položkách č. 7 a 11 dotazníku (zobrazuje je příloha E, tabulka č. 1), zařízení patřící pod Sportovní zařízení města Náchoda - bruslení na ledě (Zimní stadion), plavání v krytém bazénu (Plavecký bazén) i na Jiráskovu koupališti, posilovna ad., a sportovní zařízení Easy Gym v Náchodě (posilovna, organizovaná cvičení, spinning ad.). Dále jsou to FC Náchod, HC Náchod a FTS Florbal Náchod.

Nejoblíbenějšími organizacemi poskytujícími další volnočasové aktivity jsou dle vyjádření respondentů, v položce č. 11 dotazníku (zobrazuje je příloha E, tabulka č. 1) SVČ Děčko Náchod, ZUŠ Náchod, Klub SUN Náchod (Hopsáček), Městská knihovna Náchod a kino Vesmír Náchod.

Závěr k H2: Vzhledem k tomu, že počet respondentů, kteří odpověděli, že využívají organizované volnočasové aktivity, byl vyšší než 25% (bylo to 58 % respondentů), odmítáme druhou hypotézu jako neplatnou.

Hypotéza 3. Ani malá část středoškolské mládeže v Náchodě nedosáhne shody při uvedení volnočasové aktivity, kterou by v Náchodě postrádali.

Tuto hypotézu ověřovala především otevřená položka č. 12 dotazníku a doplňkově položky č. 5 a 8 dotazníku. Celkové výsledky zjištění jsou uvedeny v příloze D (tabulka č. 1). V tabulce č. 6 jsou uvedeny nejčastěji uváděné postrádané volnočasové aktivity (uvedeny jsou aktivity s minimální četností uvedení 5% všech respondentů a více). Postrádané aktivity jsou uvedeny v četnostech celkových, tak i v četnostech

uvádění dle pohlaví respondentů. Celkem bylo zaznamenáno 60 uvedení postrádání volnočasových aktivit. Celková četnost v procentech je uvedena z celkového počtu uvedení postrádání aktivit (tedy z 60), procentuální četnosti dívek a chlapců jsou uvedeny z četností odpovědí těchto pohlaví, tedy 35 uvedení postrádaných volnočasových aktivit v případě dívek a 25 uvedení postrádaných aktivit v případě chlapců.

Tab. č. 6: Nejčastěji uváděné postrádané volnočasové aktivity

Nejčastěji postrádané volnočasové aktivity v Náchodě	Dívky		Chlapci		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%
Nákupní centrum, nakupování	7	20	0	0	7	12
Tanec	5	14	0	0	5	8
Baseball	0	0	4	16	4	7
Hudební koncerty	2	6	2	8	4	7
Diskotéky	0	0	3	12	3	5
Aquapark	2	6	1	4	3	5

Postrádané aktivity byly zaznamenány především z otevřené položky č. 12 dotazníku, kde se respondenti mohli svými slovy vyjádřit, které volnočasové aktivity v Náchodě postrádají. Do tabulky četností byly zaneseny také odpovědi z položek č. 5 a č. 8 dotazníku, pokud nebyl řádek položky formulován příliš obecně (např. zaškrtnutí položky „sport“ nebylo zaneseno do seznamu postrádaných aktivit pro svou velkou obecnost).

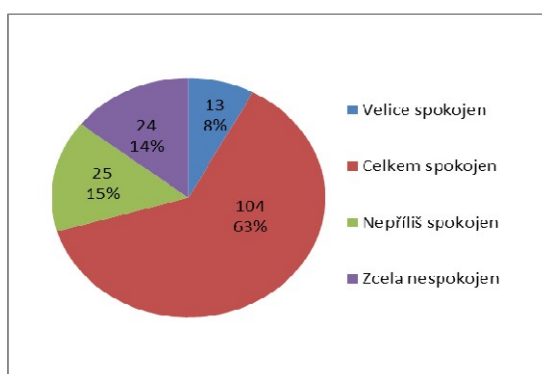
Respondenti označili 36 volnočasových aktivit, které jim v Náchodě chybí. U žádné z nich se ale v celkovém počtu chlapců a dívek neshodli v četnosti 20% z celkového počtu uvedení postrádaných aktivit. Nejvíce postrádanou volnočasovou aktivitou je „nákupní centrum, nakupování“, které dosáhlo 12% celkového počtu odpovědí. Tato aktivita dosáhla v případě dívek potřebných 20%, ne však z celkového počtu odpovědí obou pohlaví. Další čtenu postrádanou aktivitou je tanec, který uvedly

pouze dívky. Naopak chlapci uváděli, že postrádají diskotéky. Pokud by se obě tyto položky sloučily, společně by dosáhly 13%, což by bylo více než nakupování, ale méně než ověřovaných 20%. Tato položka navíc sloučit nelze, protože není jisté, zda postrádané aktivity tanec a diskotéky skutečně vyjadřují stejnou potřebu. Dalšími postrádanými aktivitami je hraní baseballu a návštěvy hudebních koncertů, následováno již zmíněnými diskotékami a návštěvou akvaparku. Celý seznam postrádaných aktivit je uveden v příloze D (tabulka č. 1).

Závěr k H3: Vzhledem k tomu, že počet respondentů, kteří by se shodli na postrádané volnočasové aktivitě ve městě Náchod, byl nižší než 20% (nejvyšší četnost byla 12% u volnočasové aktivity nakupování, nákupní centrum), přijímáme třetí hypotézu jako platnou.

Hypotéza 4. Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit středoškolské mládeže v Náchodě je závislá na vybraných demografických faktorech.

Tato hypotéza je testována statisticky a je zde ověřována závislost (vliv) každého z 3 uvedených demografických faktorů zvlášť, tedy závislost na pohlaví, bydlišti a typu studované školy. Pokud bude závislost prokázána u dvou z těchto tří demografických faktorů, hypotéza bude považována za přijatou. Tuto hypotézu ověřovaly položky č. 8 a 13 dotazníku a doplňovaly ji otevřené položky č. 11, 12 a položka č. 7 dotazníku. V grafu č. 4 je zobrazena celková početní i procentuální četnost odpovědí ohledně spokojenosti celého souboru respondentů s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě.

Graf č. 4: Celková spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě (počet respondentů / %)

Ze zjištěných výsledků (viz graf č. 4) vyplývá, že nadpoloviční část všech respondentů je s nabídkou volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě spokojená. Jedná se o 71% respondentů, kteří uvedli, že jsou velice spokojeni nebo celkem spokojeni. Naopak pouze 29% respondentů uvádí, že s nabídkou těchto aktivit jsou zcela nebo nepříliš spokojeni. Výsledky šetření spokojenosti s nabídkou dle jednotlivých demografických faktorů jsou uvedeny v přílohách F (tabulka č. 1), G (tabulka č. 1) a H (tabulka č. 1).

Zjišťována byla také **spokojenost respondentů s nabídkou jednotlivých druhů volnočasových aktivit** v Náchodě, a to především v otevřené položce č. 11 a doplňkově v položce č. 7 a 8 dotazníku. Celkové výsledky zjištění jsou uvedeny v příloze E (tabulky č. 1 až č. 8). V tabulce č. 7 jsou uvedeny nejčastěji uváděné volnočasové aktivity (celkově bylo uvedeno 38 druhů aktivit, v tabulce č. 7 jsou uvedeny pouze aktivity s minimální celkovou četností uvedení 4% a více), jejichž nabídku respondenti v Náchodě nejvíce oceňují.

Tab. č. 7: Nejvíce oceňované volnočasové aktivity v Náchodě

Nejvíce oceňované volnočasové aktivity v Náchodě	Dívky		Chlapci		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%
Sport	28	21	5	8	33	17
Tanec včetně diskotéky	25	19	1	2	26	13
Posilovna	4	3	10	15	14	7
Kulturní akce	10	8	3	5	13	7
Fotbal	2	2	11	17	13	7
SVČ Děčko	5	4	5	8	10	5
Kino	9	7	1	2	10	5
ZUŠ - hudební kroužky	10	8	0	0	10	5
ZUŠ - hudební kroužky	10	8	0	0	10	5
Krytý bazén	4	3	4	6	8	4
Knihovna	7	5	0	0	7	4

Oceňované aktivity jsou uvedeny jak v četnostech celkových, tak i v četnostech uvádění dle pohlaví respondentů. Celkem bylo zaznamenáno 197 uvedení oceňovaných volnočasových aktivit (lze je nalézt v příloze E v tabulce č. 8). Celková četnost v procentech je uvedena z celkového počtu uvedení oceňovaných aktivit (tedy ze 197), procentuální četnosti dívek a chlapců jsou uvedeny z četností odpovědí těchto pohlaví, tedy 131 uvedení oceňovaných volnočasových aktivit v případě dívek a 66 uvedení oceňovaných aktivit v případě chlapců.

Respondenty oceňované aktivity byly zaznamenány především z otevřené položky č. 11 dotazníku, kde se respondenti mohli svými slovy vyjádřit, které volnočasové aktivity v Náchodě nejvíce oceňují. Údaje doplňovaly odpovědi z položky č. 8 dotazníku. Četnost uvedení položky „sport“ byla v tomto případě zanesena do seznamu volnočasových aktivit vzhledem k velkému počtu respondentů, kteří se takto vyjádřili.

Z uvedené tabulky č. 7 vyplývá, že nejspokojenější je středoškolská mládež v Náchodě s nabídkou sportu, následuje tanec (včetně diskotéky). Dívky oceňují nejvíce právě tyto kategorie, zatímco chlapci nejvíce uvádějí ocenění konkrétních druhů sportu, a to cvičení v posilovně a fotbal. Z výzkumu ovšem není patrné, zda mají chlapci na mysli aktivní hraní fotbalu nebo jeho pouhé divácké sledování.

Spokojenost s volnočasovými aktivitami zkoumala také položka č. 8 dotazníku, která zjišťovala spokojenost s nabídkou konkrétních druhů volnočasových aktivit. Výsledky šetření této položky č. 8 dotazníku, zpracované zvlášť pro dívky, chlapce i všechny respondenty dohromady je možné najít v příloze E (tabulky č. 2 až č. 7). Z přílohy E tabulky č. 7 vyplývá, že respondenti jako celek jsou velice spokojeni nebo celkem spokojeni v Náchodě nejvíce s nabídkou sportu (92% všech respondentů), hned poté následuje spokojenost s nabídkou kulturních akcí (kino, plesy, koncerty, 90% všech respondentů), dále s výukou cizích jazyků (80%) či s nabídkou hry na hudební nástroj (78%).

Spokojenost s nabídkou sportů v Náchodě zkoumala položka č. 7 dotazníku. Výsledky šetření spokojenosti s nabídkou sportů, zpracované zvlášť pro dívky, chlapce i

všechny respondenty dohromady, je možné najít v příloze E v tabulce č. 1, z níž vyplývá, že respondenti jako celek jsou nejvíce spokojeni v Náchodě s nabídkou možnosti cvičení v posilovně (uvedlo 19% všech respondentů), poté následuje spokojenost s nabídkou plavání v krytém bazénu (Plavecký bazén, 14% všech respondentů), dále s plaváním na koupališti (10%) či s nabídkou míčových či jiných kolektivních her (fotbal, hokej apod., 10%). V příloze E tabulka č. 1 lze nalézt údaje i pro další sporty. Kompletní odpovědi respondentů k otázce spokojenosti s volnočasovými aktivitami v Náchodě jsou uvedeny v příloze E (tabulky č. 1 až č. 8).

Stanovená hypotéza uvádí, že spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě je závislá na vybraných 3 demografických faktorech (pohlaví, vzdálenost bydliště od Náchoda a typ studované školy). K testování závislosti na každém z těchto 3 demografických faktorů byla stanovena dílčí hypotéza.

Pro demografický faktor „pohlaví“ je dílčí hypotéza stanovena takto:

H4.1⁰ Mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě a pohlavím respondentů není žádná statisticky významná závislost.

H4.1^A Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna pohlavím respondentů, tj. mezi spokojeností a pohlavím je statisticky významná závislost.

Pro zjištění, zda existuje závislost mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit a pohlavím respondentů bylo zvoleno testové kritérium – Test dobré shody, na hladině významnosti 0,05. Při výpočtu testového kritéria (uveden v příloze F tabulka č. 1) bylo vycházeno z údajů v tabulce č. 8.

Tab. č. 8: Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě dle pohlaví

Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Pohlaví		Celkem
	chlapci	dívky	
Velice spokojen	6	7	13
Celkem spokojen	32	72	104
Nepříliš spokojen	7	18	25
Zcela nespokojen	5	19	24
Celkem	50	116	166

Vypočítána byla hodnota testového kritéria $\chi^2 = 2,645$ a následně byla porovnána s kritickou hodnotou. Při porovnání vypočítané hodnoty s příslušnou kritickou hodnotou zvoleného testového kritéria $\chi^2_{0,05}(3) = 7,815$ byl učiněn závěr, že vypočítaná hodnota $\chi^2 (2,645)$ je menší než kritická (7,815), a proto přijímáme H4.10 a odmítáme H4.1A na hladině významnosti 0,05.

Pro demografický faktor „bydliště“ je dílčí hypotéza stanovena takto:

H4.2⁰ Mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě a vzdáleností bydliště respondentů od Náchoda není žádná statisticky významná závislost.

H4.2^A Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna vzdáleností bydliště respondentů od Náchoda, tj. mezi spokojeností a bydlištěm je statisticky významná závislost.

Pro zjištění, zda existuje závislost mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit a vzdáleností bydliště respondentů od Náchoda bylo zvoleno testové kritérium – Test dobré shody, na hladině významnosti 0,05. Při výpočtu testového kritéria (uveden v příloze G tabulka č. 1) bylo vycházeno z údajů v tabulce č. 9.

Tab. č. 9: Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě dle vzdálenosti bydliště od Náchoda

Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Vzdálenost bydliště od Náchoda (v km)			Celkem
	0 - 5	6 - 15	16 a více	
Velice spokojen	7	1	5	13
Celkem spokojen	21	44	39	104
Nepříliš spokojen	2	9	14	25
Zcela nespokojen	1	8	15	24
Celkem	31	62	73	166

Vypočítána byla hodnota testového kritéria $\chi^2 = 20,608$ a následně byla porovnána s kritickou hodnotou. Při porovnání vypočítané hodnoty s příslušnou

kritickou hodnotou zvoleného testového kritéria $\chi^2_{0,05}(6) = 12,592$ byl učiněn závěr, že vypočítaná hodnota $\chi^2(20,608)$ je větší než kritická (12,592), a proto zamítáme $H_{4.2}^0$ a přijímáme $H_{4.2}^A$ na hladině významnosti 0,05.

Pro demografický faktor „typ studované školy“ je dílčí hypotéza stanovena takto:

$H_{4.3}^0$ Mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě a typem studované školy není žádná statisticky významná závislost.

$H_{4.3}^A$ Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna typem studované školy, tj. mezi spokojeností a typem studované školy je statisticky významná závislost.

Pro zjištění, zda existuje závislost mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit a typem studované školy bylo opět zvoleno testové kritérium – Test dobré shody, na hladině významnosti 0,05. Při výpočtu testového kritéria (uveden v příloze H tabulka č. 1) bylo vycházeno z údajů v tabulce č. 10.

Tab. č. 10: Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě dle typu studované školy

Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Název studované střední školy					Celkem
	Obchodní Akademie	SPŠ Stavební	SOCEA	Academia Mercurii	Jiráskovo Gymnázium	
Velice spokojen	2	5	4	1	1	13
Celkem spokojen	21	23	24	22	14	104
Nepříliš spokojen	10	5	3	5	2	25
Zcela nespokojen	1	2	9	8	4	24
Celkem	34	35	40	36	21	166

Vypočítána byla hodnota testového kritéria $\chi^2 = 19,071$ a následně byla porovnána s kritickou hodnotou. Při porovnání vypočítané hodnoty s příslušnou

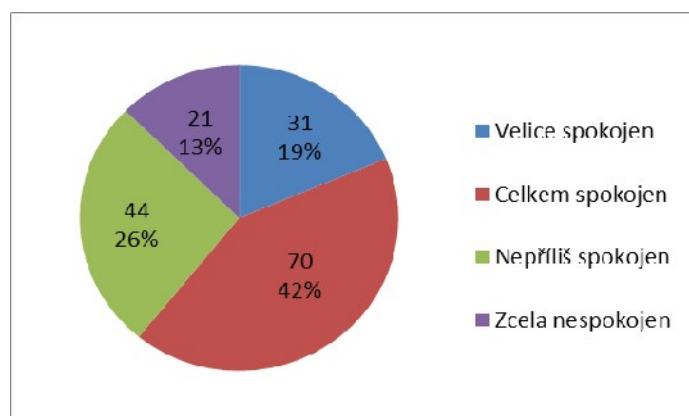
kritickou hodnotou zvoleného testového kritéria $\chi^2_{0,05}(12) = 21,026$ byl učiněn závěr, že vypočítaná hodnota $\chi^2(19,071)$ je menší než kritická (21,026), a proto přijímáme $H_{4.3}^0$ a odmítáme $H_{4.3}^A$ na hladině významnosti 0,05.

Závěr k H4: Vzhledem k tomu, že u dvou ze tří dílčích hypotéz se nepotvrdilo, že vybrané demografické faktory mají vliv na spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě, odmítáme čtvrtou hypotézu jako neplatnou.

Hypotéza 5. Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit středoškolské mládeže v Náchodě je závislá na vybraných demografických faktorech.

Tato hypotéza je také statisticky testována a je ověřována závislost (vliv) každého z 3 zkoumaných demografických faktorů zvlášť, tedy závislost na pohlaví, bydlišti a typu studované školy. Pokud bude závislost prokázána u dvou z těchto tří demografických faktorů, hypotéza bude považována za přijatou.

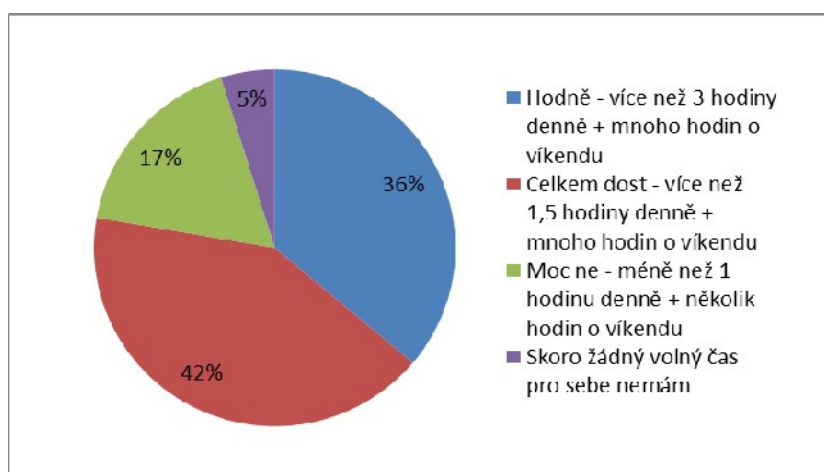
Tuto hypotézu ověřovaly položky č. 9 a 10 dotazníku a doplňovaly ji otevřené položky č. 11 a 12 dotazníku. V grafu č. 5 je zobrazena celková početní i procentuální četnost odpovědí ohledně spokojenosti celého souboru respondentů s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě.

Graf č. 5: Celková spokojenost s dostupností volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě (počet respondentů / %)

Ze zjištěných výsledků vyplývá, že převažující část respondentů je s dostupností volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě spokojená. 61% respondentů uvedlo, že s dostupností volnočasových aktivit jsou velice spokojeni nebo celkem spokojeni. Naopak pouze 39% respondentů uvádí, že s dostupností těchto aktivit jsou zcela nespokojeni nebo nepříliš spokojeni. Odpovědi respondentů rozdělené dle jednotlivých demografických faktorů lze nalézt v přílohách I (tabulka č. 1), J (tabulka č. 1) a K (tabulka č. 1).

Uváděné důvody, proč respondenti nejsou s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě spokojeni, jsou uvedeny v příloze Ch (tabulky č. 1 až č. 6), kde je četnost uváděných důvodů uvedena v tabulce pro dívky, chlapce a celý soubor respondentů dohromady. Nejčastěji uváděné důvody jsou vysoká cena pro studium cizích jazyků, poté nedostupnost tance (včetně diskotéky) či výtvarných a dalších aktivit kvůli dopravě (respondenti slovně doplňovali, že bydlí od Náchoda velice daleko, a proto nemají možnost se mnoha aktivit účastnit) či nedostatek volného času či nevhodný čas konání u sportovních a dalších aktivit. Vysoká cena volnočasových aktivit naopak není překážkou pro další druhy aktivit (s výjimkou sportu). Největším problémem s dostupností volnočasových aktivit je pro respondenty tedy zjevně vzdálenost bydliště od Náchoda a s tím spojený problém dopravy a dalším významným problémem je nedostatek volného času. V dotazníku bylo zkoumáno i množství volného času, které mají respondenti pro své záliby. Výsledky zobrazuje graf č. 6.

Graf č. 6: Množství volného času respondentů pro jejich záliby

Z výsledků grafu č. 6 vyplývá, že více než $\frac{3}{4}$ respondentů má dostatek času na své záliby (78% všech respondentů). Z toho větší podíl volného času uvádějí chlapci (88%), dostatečné množství volného času uvádí pouze 73% dívek. Ke zjištění, že chlapci v tomto regionu mají více volného času než dívky, na základě výzkumu realizovaného v Královéhradeckém kraji v letech 2000-2003, došel již výzkumný tým Krause (2004, s. 16). Námi zjištěná množství volného času v četnostech i procentech chlapců a dívek jsou zobrazena v příloze L v tabulce č. 1.

Stanovená hypotéza říká, že spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě je závislá na vybraných 3 demografických faktorech (pohlaví, vzdálenost bydliště od Náchoda a typ studované školy). K testování závislosti na každém z těchto 3 demografických faktorů byla stanovena dílčí hypotéza.

Pro demografický faktor „pohlaví“ byla dílčí hypotéza stanovena takto:

H5.1⁰ Mezi spokojeností s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě a pohlavím respondentů není žádná statisticky významná závislost.

H5.1^A Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna pohlavím respondentů, tj. mezi spokojeností a pohlavím je statisticky významná závislost.

Pro zjištění, zda existuje závislost mezi spokojeností s dostupností volnočasových aktivit a pohlavím respondentů bylo zvoleno testové kritérium – Test dobré shody, na hladině významnosti 0,05. Při výpočtu testového kritéria (uveden v příloze I tabulka č. 1) bylo vycházeno z údajů v tabulce č. 11.

Vypočítána byla hodnota testového kritéria $\chi^2 = 11,584$ a následně byla porovnána s kritickou hodnotou. Při porovnání vypočítané hodnoty s příslušnou kritickou hodnotou zvoleného testového kritéria $\chi^2_{0,05}(3) = 7,815$ byl učiněn závěr, že vypočítaná hodnota $\chi^2 (11,584)$ je větší než kritická (7,815), a proto odmítáme H5.1⁰ a přijímáme H5.1^A na hladině významnosti 0,05.

Tab. č. 11: Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě dle pohlaví

Spokojenost s dostupností VČA v Náchodě	Dívky		Chlapci		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%
Velice spokojen	15	13	16	32	31	19
Celkem spokojen	49	42	21	42	70	42
Nepříliš spokojen	33	28	11	22	44	26
Zcela nespokojen	19	16	2	4	21	13
Celkem	116	100	50	100	166	100

Pro demografický faktor „bydliště“ je dílčí hypotéza stanovena takto:

H5.2⁰ Mezi spokojeností s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě a vzdáleností bydliště respondentů od Náchoda není žádná statisticky významná závislost.

H5.2^A Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna vzdáleností bydliště respondentů od Náchoda, tj. mezi spokojeností a bydlištěm je statisticky významná závislost.

Pro zjištění, zda existuje závislost mezi spokojeností s dostupností volnočasových aktivit a vzdáleností bydliště respondentů od Náchoda bylo zvoleno testové kritérium – Test dobré shody, na hladině významnosti 0,05. Při výpočtu testového kritéria (uveden v příloze J tabulka č. 1) bylo vycházeno z údajů v tabulce č. 12.

Vypočítána byla hodnota testového kritéria $\chi^2 = 51,157$ a následně byla porovnána s kritickou hodnotou. Při porovnání vypočítané hodnoty s příslušnou kritickou hodnotou zvoleného testového kritéria $\chi^2_{0,05}(6) = 12,592$ byl učiněn závěr,

že vypočítaná hodnota χ^2 (51,157) je větší než kritická (12,592), a proto odmítáme H5.2⁰ a přijímáme H5.2^A na hladině významnosti 0,05.

Tab. č. 12: Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě dle vzdálenosti bydliště od Náchoda

Stupeň spokojenosti s DOSTUPNOSTÍ VČA v Náchodě	Vzdálenost bydliště od Náchoda (v km)			Celkem
	0 - 5	6 - 15	16 a více	
Velice spokojen	14	12	5	31
Celkem spokojen	15	33	22	70
Nepříliš spokojen	2	16	26	44
Zcela nespokojen	0	1	20	21
Celkem	31	62	73	166

Pro demografický faktor „typ studované školy“ je dílčí hypotéza stanovena takto:

H5.3⁰ Mezi spokojeností s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě a typem studované školy není žádná statisticky významná závislost.

H5.3^A Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna typem studované školy, tj. mezi spokojeností a typem studované školy je statisticky významná závislost.

Pro zjištění, zda existuje závislost mezi spokojeností s dostupností volnočasových aktivit a typem studované školy bylo opět zvoleno testové kritérium – Test dobré shody, na hladině významnosti 0,05. Při výpočtu testového kritéria (uveden v příloze K tabulka č. 1) bylo vycházeno z údajů v tabulce č. 13.

Vypočítána byla hodnota testového kritéria $\chi^2 = 23,867$ a následně byla porovnána s kritickou hodnotou. Při porovnání vypočítané hodnoty s příslušnou kritickou hodnotou zvoleného testového kritéria $\chi^2_{0,05}(12) = 21,026$ byl učiněn závěr, že vypočítaná hodnota χ^2 (23,867) je větší než kritická (21,026), a proto odmítáme H5.3⁰ a přijímáme H5.3^A na hladině významnosti 0,05.

Tab. č. 13: Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě
dle typu studované školy

Stupeň spokojenosti s DOSTUPNOSTÍ VČA v Náchodě	Název studované střední školy					Celkem
	Obchodní Akademie	SPŠ Stavební	SOCEA	Academia Mercurii	Jiráskovo Gymnázium	
Velice spokojen	6	7	8	4	6	31
Celkem spokojen	19	18	14	12	7	70
Nepříliš spokojen	9	9	7	14	5	44
Zcela nespokojen	0	1	11	6	3	21
Celkem	34	35	40	36	21	166

Závěr k H5: Vzhledem k tomu, že u všech tří dílčích hypotéz se potvrdilo, že vybrané demografické faktory mají vliv na spokojenost s dostupností volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě, přijímáme pátou hypotézu jako platnou.

4.5 Závěr a diskuse

Cílem tohoto šetření bylo zmapování možností volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě a zjištění spokojenosti středoškolské mládeže města Náchoda a přilehlého okolí s nabídkou a dostupností těchto volnočasových aktivit. K tomu byly stanoveny dílčí cíle a nyní se pokusíme analyzovat, zda jich bylo dosaženo.

Prvním dílčím cílem šetření bylo zjistit, zda středoškolská mládež v Náchodě zná nabídku volnočasových aktivit v tomto městě určenou jejich věkové skupině. Šetření prokázalo, že tuto nabídku znají všichni respondenti. Dále šetření prokázalo, že 57% respondentů zná nabídku největšího poskytovatele zájmových kroužků a volnočasových aktivit určených specificky pro kategorii mládeže ve městě Náchod SVČ Děčko Náchod a 31% respondentů zná nabídku druhé podobně zaměřené organizace Klub SUN Náchod. Zda mládež zná nabídku organizace Sportovní zařízení města Náchoda, nebylo zkoumáno, protože vzhledem k významným zařízením volného času, které tato organizace spravuje (plavecký bazén, koupaliště, zimní stadion a další velká sportoviště), je předpokládáno, že tuto nabídku středoškolská mládež zná (což bylo i

ověřováno výzkumem spokojenosti s nabídkou volnočasových aktivit v rámci hypotézy H4). Potvrdil se tedy předpoklad vytvořený na základě rozhovorů s pracovníky volnočasových zařízení ve městě Náchod, že středoškolská mládež v Náchodě zná nabídku volnočasových aktivit v tomto městě.

Druhým dílčím cílem šetření bylo zjistit, zda a kde tyto volnočasové aktivity středoškolská mládež v Náchodě využívá. Šetřením bylo potvrzeno, že organizované volnočasové aktivity pro středoškolskou mládež v Náchodě využívá 97 studentů a studentek, což činí 58 % dotázaných. Z odpovědí respondentů vyplývá, že 69 studentů organizované volnočasové aktivity nevyužívá, což činí 42 % dotazovaných. Dále šetření prokázalo, že středoškolská mládež nejvíce využívá nabídky volnočasových aktivit poskytovaných zařízeními volného času Sportovní zařízení města Náchoda - bruslení na ledě (Zimní stadion), plavání v krytém bazénu (Plavecký bazén) i na Jiráskovu koupališti, posilovna ad., a sportovního zařízení Easy Gym v Náchodě (posilovna, organizovaná cvičení, spinning ad.). Dalšími oblíbenými poskytovateli sportovních aktivit jsou FC Náchod, HC Náchod a FTS Florbal Náchod. Nejoblíbenějšími organizacemi poskytujícími další volnočasové aktivity jsou dle vyjádření respondentů SVČ Děčko Náchod, ZUŠ Náchod, Klub SUN Náchod (Hopsáček), Městská knihovna Náchod a kino Vesmír Náchod.

Šetření prokázalo, že organizované volnočasové aktivity využívá více než polovina respondentů (58%), což je podstatně více, než bylo očekáváno. Zde si pro společnost příznivé výsledky vysvětlujeme jako pozitivní dopad velké nabídky organizovaných volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v tomto městě.

Třetím dílčím cílem šetření bylo zjistit, jaké volnočasové aktivity středoškolská mládež v Náchodě postrádá. Respondenti označili 36 volnočasových aktivit, které jim v Náchodě chybí. U žádné z nich ale četnost uvedení nepřesáhla 12% respondentů, z čehož se dá usuzovat, že se nejedná o čteně postrádanou aktivitu. Mládež tedy výrazně nepostrádá žádnou volnočasovou aktivitu.

Nejvíce postrádanou volnočasovou aktivitou středoškoláků je „nákupní centrum, nakupování“, které dosáhlo 12% celkového počtu odpovědí. Tato aktivita

dosáhla v případě dívek 20%, stejný názor ale vůbec neměli chlapci (0% respondentů). Zjištění, že dívky v Náchodě postrádají nákupní centrum, je překvapivé, vzhledem k faktu, že v Náchodě je k dispozici mnohem více nákupních center než v jiných podobně velkých městech (důvodem je nakupování v Náchodě polskými občany). Vzhledem k faktu, že je plánována výstavba dalšího velkého nákupního centra ve středu města Náchoda, je pravděpodobné, že dívky budou v budoucnu tuto aktivitu postrádat méně. Další četnou postrádanou aktivitou je tanec, který uvedly pouze dívky. Naopak chlapci uváděli, že postrádají diskotéky. Ve městě Náchod se nacházejí 3 diskotéky a taneční škola společenských tanců, proto považujeme toto zjištění za překvapivé. Další postrádanou aktivitou byl baseball, který dle naší analýzy uvedené v kapitole 3 žádná nám známá organizace středoškolské mládeži nenabízí. Dále jsou mládeží postrádány koncerty, zde nejspíš mládež míní koncerty hudební skupin provozující hudbu určenou pro středoškolskou mládež. Hudební koncerty jsou ve městě Náchod občas pořádány, např. při kulturních akcích Kurónské slavnosti, Pivobraní nebo Prima sezóna (viz kapitola 3.2). Postrádaná aktivita pobytu v Akvaparku skutečně dle analýzy v kapitole 3 v Náchodě není, ale je zde provozováno v létě Jiráskovo koupaliště, které nabízí několik skluzavek pro zábavu dospělých a mládeže. Akvapark se ale nachází ve městě Kudowa-Zdrój ve vzdálenosti asi 7 km od města Náchoda, proto je nepravděpodobné, že by byla výstavba podobně velkého zařízení plánována i ve městě Náchod. Šetření prokázalo, že nabídka volnočasových aktivit ve městě Náchod je tak dostatečná, že ani malá část středoškolské mládeže se neshodne na aktivitě, kterou by v Náchodě postrádali.

Čtvrtým dílčím cílem šetření bylo zjistit, zda je spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě závislá na pohlaví, bydlišti a typu studované školy. Ze zjištěných výsledků vyplývá, že nadpoloviční část všech respondentů je s nabídkou volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě spokojená. Jedná se o 71% respondentů, kteří uvedli, že jsou velice spokojeni nebo celkem spokojeni. Naopak pouze 29% respondentů uvádí, že s nabídkou těchto aktivit jsou zcela nebo nepříliš spokojeni. Nejspokojenější je středoškolská mládež v Náchodě s nabídkou kulturních akcí (kino, plesy, koncerty apod.), s nabídkou sportu a tance (včetně diskotéky). Mládež je dále spokojená s nabídkou výuky cizích jazyků a hry na

hudební nástroje. Chlapci jsou obzvláště spokojeni s možností využití posilovny a s fotbalem. V kategorii sportu je mládež nejvíce spokojená s posilovnamí, plaveckým bazénem, koupalištěm a s nabídkou míčových či jiných kolektivních her (fotbal, hokej apod.).

Cílem šetření v oblasti problematiky spokojenosti s nabídkou volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě bylo zjistit, zda vybrané demografické faktory (pohlaví, vzdálenost bydliště od Náchoda a typ studované střední školy) mají vliv na spokojenost s nabídkou těchto volnočasových aktivit v Náchodě. K šetření byly stanoveny 3 dílčí hypotézy, vždy jedna pro daný demografický faktor. K šetření každé dílčí hypotézy bylo využito Testu dobré shody. V případě první hypotézy týkající se existence závislosti mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit a pohlavím respondentů, se existence této závislosti výpočtem nepotvrdila. V případě druhé hypotézy týkající se existence závislosti mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit a vzdáleností bydliště respondentů od Náchoda, se existence této závislosti výpočtem potvrdila. V případě třetí hypotézy týkající se existence závislosti mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit a typem studované školy, se existence této závislosti výpočtem nepotvrdila. Nelze tedy tvrdit, že spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě je závislá na pohlaví, bydlišti a typu studované školy.

Pátým dílčím cílem šetření bylo zjistit, zda je spokojenost s dostupností volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě závislá na pohlaví, bydlišti a typu studované školy. Ze zjištěných výsledků vyplývá, že převažující část respondentů je s dostupností volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě spokojená. 61% respondentů uvedlo, že s dostupností volnočasových aktivit jsou velice spokojeni nebo celkem spokojeni. Naopak pouze 39% respondentů uvádí, že s dostupností těchto aktivit jsou zcela nespokojeni nebo nepříliš spokojeni. Nejčastěji uváděné důvody, proč je mládež s dostupností volnočasových aktivit nespokojená, jsou vysoká cena pro studium cizích jazyků, poté nedostupnost tance (včetně diskotéky) či výtvarných a dalších aktivit kvůli dopravě. Největším problémem se z dalších komentářů v poznámkách dotazníku zdá být problém velké vzdálenosti bydliště studující mládeže

od Náchoda. Nadpoloviční většina mládeže (52%) tráví velkou část svého dne cestováním veřejnou dopravou (vzdálenost bydliště 16 km a více od Náchoda), čímž se pro ni dostupnost volnočasových aktivit ve městě Náchod výrazně snižuje. Velký podíl respondentů nevyplnil některé položky dotazníku s odůvodněním, že se nemůže k dané problematice vyjádřit, právě proto, že bydlí od Náchoda příliš daleko a nemá proto možnost svůj volný čas v Náchodě trávit (cesta do školy a ze školy zkracuje jejich volný čas).

Cílem šetření v oblasti problematiky spokojenosti s dostupností volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě bylo zjistit, zda vybrané demografické faktory (pohlaví, vzdálenost bydliště od Náchoda a typ studované střední školy) mají vliv na spokojenost s dostupností těchto volnočasových aktivit v Náchodě. K šetření byly stanoveny 3 dílčí hypotézy, vždy jedna pro daný demografický faktor. K šetření každé dílčí hypotézy bylo využito Testu dobré shody. V případě všech tří dílčích hypotéz se výpočtem potvrdila existence závislosti mezi spokojeností s dostupností volnočasových aktivit a vybraným demografickým faktorem. Lze tedy tvrdit, že spokojenost s dostupností volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě je závislá na pohlaví, bydlišti a typu studované školy.

Ze zjištěných výsledků není ale možné vyvozovat obecné závěry platné pro činnost volnočasových organizací ve městě Náchod či pro plány Města Náchoda. Uvedená zjištění by bylo vhodné ověřit při výzkumu většího rozsahu. Výsledná zjištění tohoto výzkumného šetření mohou být ovlivněna malým počtem respondentů.

Cílem výzkumného šetření bylo zmapovat možnosti volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež ve městě Náchod a zjistit spokojenost středoškolské mládeže města Náchoda a přilehlého okolí s nabídkou a dostupností volnočasových aktivit, což bylo výzkumným šetřením provedeno.

Závěr

V této práci jsme se pokusili vymezit pojmy volný čas, volnočasové aktivity a středoškolská mládež a byla zde charakterizována jednotlivá zařízení volného času v Náchodě, která poskytují nabídku volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež. Následně v empirickém šetření byly zmapovány možnosti volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež ve městě Náchod.

Výzkumným šetřením se potvrdil výchozí předpoklad, že středoškolská mládež v Náchodě zná nabídku volnočasových aktivit pro jejich věkovou skupinu, že této nabídky využívá a je s nabídkou a dostupností těchto volnočasových aktivit spokojená. Dále se potvrdil předpoklad, že středoškolská mládež ve větším měřítku nepostrádá žádnou volnočasovou aktivitu v tomto městě. Předpoklad, že spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit je u středoškolské mládeže závislá na pohlaví, vzdálenosti bydliště od Náchoda a typu studované školy, se nepotvrdil, naopak předpoklad, že spokojenost s dostupností těchto aktivit u této skupiny je závislá na pohlaví, vzdálenosti bydliště od Náchoda a typu studované školy, potvrzen byl.

Zjištěné skutečnosti budou dány k dispozici zařízením volného času v Náchodě a kulturnímu a sportovnímu odboru Města Náchod. Tyto organizace by zjištěné informace mohly využít při plánování dalších volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež.

Tvorba této práce byla pro mne osobním přínosem, protože se mi podařilo zjistit, jaké možnosti volnočasových aktivit má středoškolská mládež ve městě Náchod a mohu tyto informace poskytnout studentům střední školy v Náchodě, kde pracuji jako učitelka. Zjištěné informace mi v budoucnu mohou pomoci při tvorbě doporučení pro mé vlastní děti (v době jejich adolescence), které volnočasové aktivity mohou v Náchodě využít.

Volnočasové aktivity považuji za velice významnou součást životního stylu nejen středoškolské mládeže, ale i dětí a dospělých, kteří chtějí svůj život strávit aktivně a neustále rozvíjet své znalosti, schopnosti a dovednosti. Jsem velice ráda, že žiji ve městě, které nabízí tak velké množství volnočasových aktivit, které jsou navíc zpravidla i časově a finančně dostupné pro většinu obyvatel tohoto města a že jsou tu zároveň

nabízeny i volnočasové aktivity určené pro děti a mládež pocházející z rodin žijících v sociálně vyloučených lokalitách. Považuji za důležité, že i tito obyvatelé města Náchod nejsou vyloučeni z volnočasových aktivit v tomto městě, a to třeba i proto, že kulturní a další akce pořádané v tomto městě, jako je třeba Bambiriáda či Kurónské slavnosti, nejsou nijak zpoplatněny a mohou je tak využít i obyvatelé žijící v sociálně vyloučených lokalitách. Volný čas hraje důležitou roli v procesu pozitivní socializace mládeže.

Volnočasové aktivity nabízejí ideální možnost, jak rozvíjet mezilidské vztahy. Mladí lidé se během těchto aktivit učí spolupracovat, komunikovat, ale také se vyrovnávat i s odlišností názorů a chování ostatních lidí. Zdeněk Matějček (2000, s. 79-82) uvádí, že mladý člověk se potřebuje seznámit nejen se spoluprací, ale i soutěživými či soupeřivými přístupy. V jeho dalším životě se bude se všemi těmito přístupy setkávat ve výraznější formě, a proto by se měl naučit diagnostikovat přátelský i nepřátelský přístup druhých k sobě, umět včas oba přístupy zvládnout, odkrýt a rozpoznat a zvládnout obranné strategie proti přístupům, které mu mohou uškodit. Volnočasové aktivity nabízejí ideální příležitost, kde se mladí lidé těmto dovednostem mohou při interakci s dalšími účastníky volnočasových aktivit naučit.

Volnočasové aktivity jsou důležitou součástí seberozvoje především pro děti a mládež a napomáhají mladým lidem naučit se obstat v současném postmoderním světě. Souhlasím s myšlenkou Karnsové (1995, s. 81), že *„dnešní mládež se musí připravovat na svět, který je pro nás neprobádaný. Dochází k tak výrazným změnám v mnohých oblastech našeho života, že se můžeme jen domýšlet, jak bude náš život vypadat v příštích desetiletích. Ale přestože se nám nemůže podařit naše děti připravit na budoucnost do posledního detailu, můžeme jim aspoň pomáhat, aby se z nich stali co možná nejlepší lidé“* (Karnsová, 1995, s. 81). A proto je velice důležité nezanedbávat i oblast volnočasových aktivit určených pro děti a mládež.

SEZNAM UŽITÉ LITERATURY A ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ

BURIÁNEK, Jiří. *Sociologie*. 2. vyd. Praha: Fortuna, 2001. 127 s.

ISBN 80-7168-754-5.

ČAČKA, Otto. *Nástin psychologie II: pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido,

2002, 103 s. ISBN 80-7315-016-6.

ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ. *Psychologie pro učitele*. 2. vyd. Praha: Portál, 2001, 655 s.

ISBN 978-80-7367-273-7.

FALTÝSKOVÁ, Jarmila. Volný čas a odpočinek. In: SPOUSTA, Vladimír et al.

Kapitoly z pedagogiky volného času. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1996, 37 s.

s. 16-21. ISBN 80-210-1274-9.

FALTÝSKOVÁ, Jarmila. Koncepce výchovy ve volném čase. In: NĚMEC, Jiří et al.

Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času: pro doplňující

pedagogické studium. Brno: Paido, 2002, 119 s. s. 15-26. ISBN 80-7315-012-3.

FALTÝSKOVÁ, Jarmila a Dana KNOTOVÁ. Děti a mládež ve volném čase.

In: KUČEROVÁ, Stanislava et al. *Texty ke studiu otázek výchovy*. 1. vyd. Brno:

Masarykova univerzita, 1993. 147 s. ISBN 80-210-0432-0.

HÁJEK, Bedřich et al. *Děti, vedoucí, volný čas*. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT,

2004, 120 s. ISBN 80-86784-06-1.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické*

ovlivňování volného času: současné trendy. 1. vyd. Praha: Portál, 2008, 239 s.

ISBN 978-80-7367-473-1.

HOFBAUER, Břetislav. K vývoji hodnotové orientace evropské mládeže. In: *Socialia*

2002: k sociální analýze mládeže : sborník příspěvků z mezinárodní konference konané

v Hradci Králové 10.-11.10. 2002. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002. s. 75-79.

ISBN 80-7041-784-6.

HOFBAUER, Břetislav. *Děti, mládež a volný čas*. 1. vyd. Praha: Portál, 2004, 176 s. ISBN 80-7178-927-5.

HOFBAUER, Břetislav. *Kapitoly z pedagogiky volného času: Soubor pojednání o volném čase a jeho výchovném zhodnocování*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta, 2010. 164 s. ISBN 978-80-7394-240-3.

JELÍNKOVÁ, Jaroslava. *Sebehodnocení dospívajících a volba volnočasové aktivity – fenomén retailtainment*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, Katedra sociální pedagogiky, 2010. 100 s. Diplomová práce. Vedoucí diplomové práce Jiří Němec.

JŮVA, Vladimír sen. & jun. *Úvod do pedagogiky*. Brno: Paido, 1997. 108 s. ISBN 80-85931-39-7.

KARNSOVÁ, Michelle. *Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem*. 1. vyd. Praha: Portál, 1995. 151 s. ISBN 80-7178-032-4.

KNOTOVÁ, Dana. Volný čas dětí a mládeže a aktivity spolků, sdružení a organizací. In: *SOCIÁLIA 2000: Mládež a volný čas*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2001. s. 215-218. ISBN 80-7041-760-9.

Koncepce podpory mládeže 2014-2020. [on-line]. Praha: MŠMT, odbor pro mládež, 2014. 31 s. [cit. 14.02.2015]. Dostupné na: <http://www.msmt.cz/file/33599/>

KRAUS, Blahoslav. Sociální analýza mládeže. In: *Socialia 2002: k sociální analýze mládeže: sborník příspěvků z mezinárodní konference konané v Hradci Králové 10.-11.10.2002*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002. s. 6-14. ISBN 80-7041-784-6.

KRAUS, Blahoslav. Pohled na životní způsob současné mládeže. In: *Socialia 2004: sborník příspěvků z mezinárodní konference konané v Hradci Králové 14.-15. 10.2004*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2005. s. 19-23. ISBN 80-7041-247-X.

KRAUS, Blahoslav et al. *Středoškolská mládež a její svět na přelomu století*. Brno: Paido, 2006. 156 s. ISBN 80-7315-125-1.

KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk - prostředí - výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001, 199 s. ISBN 80-7315-004-2.

KUČEROVÁ, Stanislava. Volný čas jako hodnota. In: SPOUSTA, Vladimír et al.: *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. 183 s. s. 10-19. ISBN 80-210-1007-X.

MATOUŠEK Oldřich a Andrea KROFTOVÁ. *Mládež a delikvence*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998, 335 s. ISBN 80-7178-226-2.

MATĚJČEK, Zdeněk. Chvála přátelství. In: *Výběr: Reader's Digest*. Praha: Reader's Digest, 2000, únor. s. 79-82. ISSN 1210-7077.

NĚMEC, Jiří et al. *Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času: pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido, 2002, 119 s. ISBN 80-7315-012-3.

NĚMEC, Jiří. Edutainment – trendy v oblasti volného času. In: SÝKORA, Jan. *Výchova a volný čas 3*. 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008, 91 s. s. 59 – 66. ISBN 978-80-7041-730-0.

Odpočinek – volný čas – rekreace a rekreologie. [on-line]. Výukový materiál. 2014.

[Cit. 21.11.2014]. Dostupné na www:

http://www.fsps.muni.cz/~kse/vyuka/vyuka_dokumenty/rekreologie/rekre_002_odpocinek.pdf

PÁVKOVÁ, Jiřina et al. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 2. vyd. Praha: Portál, 2001, 229 s. ISBN 80-7178-569-5.

PÁVKOVÁ, Jiřina et al. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 4. vyd. Praha: Portál, 2008, 221 s. ISBN 978-80-7367-423-6.

PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 3., upr. a dopl. vyd. Praha: PORTÁL, 2005. 481 s. ISBN 80-7367-047-X.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ, Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 3., rozš. a aktualiz. vyd. Praha : Portál, 2001. 322 s. ISBN 80-7178-579-2.

ŘEHOŘKOVÁ, Marie. Kultura a volný čas. In: SPOUSTA, Vladimír et al. *Metody a formy výchovy ve volném čase*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1996, 82 s. s. 9 – 15. ISBN 80-210-1275-7.

ŘEHULKA, Evžen. Psychohygienické aspekty využívání volného času. In: SPOUSTA, Vladimír et al. *Kapitoly z pedagogiky volného času*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1996, 37 s. s. 11-15. ISBN 80-210-1274-9.

ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem*. 2. vyd. Praha: Portál, 2004. 392 s. ISBN 80-7178-829-5.

ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie: příručka pro studenty*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005, 286 s. ISBN 80-7178-923-2.

SAK, Petr. *Proměny české mládeže*. 1. vyd. Praha: Petrklíč, 2000. 291 s. ISBN 80-7229-042-8.

SAK Petr a Karolína SAKOVÁ. *Mládež na křižovatce*. 1.vyd. Praha: Svoboda servis, 2004. 240 s. ISBN 80- 86320-33-2.

SAK Petr a Karolína SAKOVÁ. *Koncepce státní politiky pro oblast dětí a mládeže od roku 2007: teoreticko - empirická analytická studie*. [on-line]. INSOMA, 2001. [cit. 16.02.2015]. Dostupné z: http://www.insoma.cz/Studie_MSMT_2006_fin.pdf

SKALKOVÁ, Jarmila et al. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výzkumu*. 1. vyd. Praha: SPN, 1983. 208 s.

Sociální služby. [on-line]. Praha: MPSV, odbor Sociální práce a sociální služby, 2014. [Cit. 20.11.2014]. Dostupné na [www: http://www.mpsv.cz/cs/18661](http://www.mpsv.cz/cs/18661)

SPOUSTA, Vladimír et al. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. Brno: Masarykova univerzita, 1997. 183 s. ISBN 80-210-1007-X.

ŠOLCOVÁ, Iva. *Vývoj resilience v dětství a dospělosti*. Praha: Grada, 2009. 102 s. ISBN 978-80-247-2947-3.

THE GALLUP ORGANIZATION. *Young Europeans – A survey among young people aged between 15-30 in the European Union*. [online]. Flash Eurobarometer 202, 2007. 141 s. [cit. 16.02.2015]. Dostupné na: http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_202_en.pdf.

Úmluva o právech dítěte: Ve znění přijatém v ČR, zveřejněném ve Sbírce zákonů č. 104/1991. [online]. UNICEF, 1991. [cit. 12.02.2015]. Dostupné z: http://www.unicef.cz/odkazove_zdroje_textove_materialy/prava_deti/umluva_o_pravech_ditete-plne_zneni.pdf

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000, 528 s. ISBN 80-7178-308-0.

VÁŽANSKÝ, Mojmír. *Základy pedagogiky volného času*. 2. dopl. vyd. Brno: Print-Typia, 2001. 176 s. ISBN 80-86384-004.

Velký sociologický slovník. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova - vydavatelství Karolinum, 1996, 1627 s. ISBN 80-7184-311-3.

VESELÁ, Jana. *Základy sociologie volného času*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 1999. 80 s. ISBN 80-7194-187-5.

Volný čas a prevence u dětí a mládeže. [on-line]. Praha: MŠMT, odbor pro mládež, 2002. 48 s. [cit. 19.11.2014]. Dostupné na [www: http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf](http://www.msmt.cz/uploads/soubory/prevence/olnycas.pdf)

Zpráva o mládeži 2013: základní informace o situaci mladých lidí v České republice. [on-line]. Praha: MŠMT, odbor pro mládež, 2014. 85 s. [cit. 13.02.2015]. Dostupné na: <http://www.msmt.cz/file/33231/>

ŽUMÁROVÁ, Monika. Volný čas v pojetí mládeže Hradeckého kraje. In: *Socialia 2002: k sociální analýze mládeže : sborník příspěvků z mezinárodní konference konané v Hradci Králové 10.-11. 10. 2002.* 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2002. s. 200-202. ISBN 80-7041-784-6.

ŽUMÁROVÁ, Monika. Odraz volnočasových aktivit v životním způsobu mládeže. In: *Socialia 2004: sborník příspěvků z mezinárodní konference konané v Hradci Králové 14.-15. 10.2004.* 1. vyd. Hradec Králové: Gaudeamus, 2005. s. 19-23. ISBN 80-7041-247-X.

ŽUMÁROVÁ, Monika. Mládež a volný čas. In: KRAUS, Blahoslav. *Středoškolská mládež a její svět na přelomu století.* Brno: Paido, 2006. s. 49-57. ISBN 80-7315-125-1.

ŽUMÁROVÁ, Monika. Prolínání školního a volného času. In: *Výchova a volný čas : sborník příspěvků 1. mezinárodní konference o výchově a volném čase : České Budějovice, Jihočeská univerzita, Teologická fakulta 2.-3. červen 2005* / [editor Michal Kaplánek]. České Budějovice : Jihočeská univerzita, 2006. s. 21-23. ISBN 80-7040-849-9.

SEZNAM TABULEK

TABULKY UVEDENÉ V TEXTU PRÁCE:

Tab. č. 1: Zastoupení respondentů dle studovaných škol a pohlaví.....	strana 52
Tab. č. 2: Zastoupení respondentů dle vzdálenosti bydliště od Náchoda.....	strana 53
Tab. č. 3: Znalost nabídky volnočasových aktivit v Náchodě.....	strana 54
Tab. č. 4: Znalost nabídky volnočasových aktivit SVČ Děčko Náchod a Klubu SUN Náchod (Hopsáček)	strana 55
Tab. č. 5: Využívání organizovaných volnočasových aktivit v Náchodě	strana 57
Tab. č. 6: Nejčastěji uváděné postrádané volnočasové aktivity	strana 60
Tab. č. 7: Nejvíce oceňované volnočasové aktivity v Náchodě	strana 62
Tab. č. 8: Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě dle pohlaví	strana 64
Tab. č. 9: Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě dle vzdálenosti bydliště od Náchoda.....	strana 65
Tab. č. 10: Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě dle typu studované školy.....	strana 66
Tab. č. 11: Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě dle pohlaví.....	strana 70
Tab. č. 12: Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě dle vzdálenosti bydliště od Náchod.....	strana 71
Tab. č. 13: Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě dle typu studované školy.....	strana 72

TABULKY UVEDENÉ V PŘÍLOHÁCH:

PŘÍLOHA C:

Tab. č. 1: Odpovědi respondentů na pol. č. 4 dotazníku

Tab. č. 2: Odpovědi respondentů na pol. č. 5 dotazníku - počty osob

Tab. č. 3: Odpovědi respondentů na pol. č. 5 dotazníku - v %

Tab. č. 4: Odpovědi respondentů na pol. č. 6 dotazníku - SVČ Děčko

Tab. č. 5: Odpovědi respondentů na pol. č. 6 dotazníku - Klub SUN

Tab. č. 6: Odpovědi respondentů na pol. č. 7 dotazníku - počty osob

Tab. č. 7: Odpovědi respondentů na pol. č. 7 dotazníku - v %

PŘÍLOHA D:

Tab. č. 1: Postrádané volnočasové aktivity v Náchodě

PŘÍLOHA E:

Tab. č. 1: Spokojenost s nabídkou sportu

Tab. č. 2: Spokojenost dívek s konkrétními VČA v Náchodě

Tab. č. 3: Spokojenost dívek s konkrétními VČA v Náchodě v %

Tab. č. 4: Spokojenost chlapců s konkrétními VČA v Náchodě

Tab. č. 5: Spokojenost chlapců s konkrétními VČA v Náchodě v %

Tab. č. 6: Celková spokojenost s konkrétními VČA v Náchodě

Tab. č. 7: Celková spokojenost s konkrétními VČA v Náchodě v %

Tab. č. 8: Oceňované VČA v Náchodě (odpovědi na pol. č. 11 dotazn.)

PŘÍLOHA F:

Tab. č. 1: Test dobré shody - výpočet pro hypotézu H4.1

PŘÍLOHA G:

Tab. č. 1: Test dobré shody - výpočet pro hypotézu H4.2

PŘÍLOHA H:

Tab. č. 1: Test dobré shody - výpočet pro hypotézu H4.3

PŘÍLOHA CH

Tab. č. 1: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě - dívky

Tab. č. 2: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě v % - dívky

Tab. č. 3: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě - chlapci

Tab. č. 4: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě v % - chlapci

Tab. č. 5: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě – celek

Tab. č. 6: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě v % - celek

PŘÍLOHA I:

Tab. č. 1: Test dobré shody - výpočet pro hypotézu H5.1

PŘÍLOHA J:

Tab. č. 1: Test dobré shody - výpočet pro hypotézu H5.2

PŘÍLOHA K:

Tab. č. 1: Test dobré shody - výpočet pro hypotézu H5.3

PŘÍLOHA L

Tab. č. 1: Množství volného času respondentů pro své záliby

SEZNAM GRAFŮ

- Graf č. 1: Zastoupení respondentů dle pohlaví .....strana 51
- Graf č. 2: Zastoupení respondentů dle studované střední školy..... strana 51
- Graf č. 3: Zastoupení respondentů dle vzdálenosti jejich bydliště
od Náchoda.....strana 53
- Graf č. 4: Celková spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit pro
středoškolskou mládež v Náchodě (počet respondentů / %)..... strana 61
- Graf č. 5: Celková spokojenost s dostupností volnočasových aktivit
pro středoškolskou mládež v Náchodě (počet respondentů / %)..... strana 67
- Graf č. 6: Množství volného času respondentů pro jejich záliby..... strana 68

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A – Vzor dotazníku

PŘÍLOHA B – Vzor záznamu jednoho z realizovaných rozhovorů

PŘÍLOHA C - Odpovědi respondentů na položky dotazníku č. 5 a č. 7

PŘÍLOHA D - Postrádané volnočasové aktivity v Náchodě

PŘÍLOHA E – Spokojenost s nabídkou sportu a dalších volnočasových aktivit a oceňované volnočasové aktivity v Náchodě

PŘÍLOHA F – Test dobré shody - Výpočet pro hypotézu H4.1

PŘÍLOHA G – Test dobré shody - Výpočet pro hypotézu H4.2

PŘÍLOHA H – Test dobré shody - Výpočet pro hypotézu H4.3

PŘÍLOHA CH - Důvody nedostupnosti volnočasových aktivit v Náchodě

PŘÍLOHA I – Test dobré shody - Výpočet pro hypotézu H5.1

PŘÍLOHA J – Test dobré shody - Výpočet pro hypotézu H5.2

PŘÍLOHA K – Test dobré shody - Výpočet pro hypotézu H5.3

PŘÍLOHA L - Množství volného času respondentů pro své záliby

DOTAZNÍK

„Spokojenost s nabídkou a dostupností volnočasových aktivit v Náchodě“

Milý studente nebo studentko,

Věnuj prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku (anonymně), jehož údaje použiji pro svou diplomovou práci. Cílem této práce je zjistit, zda jsou studenti středních škol v Náchodě spokojeni s nabídkou a dostupností volnočasových aktivit v Náchodě.

Za vyplnění dotazníku Ti velice děkuji.

Bc. Ivana Šimková
studentka Pedagogické fakulty Univerzity Hradec Králové

1. Pohlaví: Muž   Žena

2. Vzdálenost bydliště od Náchoda: 0 – 5 km   6 – 15 km   16 km a více

3. Jak jsi na tom s volným časem, máš hodně volného času pro své záliby nebo málo?

- Hodně – více než 3 hodiny denně + mnoho hodin o víkendu.
- Celkem dost – více než 1,5 hodiny denně + mnoho hodin o víkendu.
- Moc ne – méně než 1 hodinu denně + několik hodin o víkendu.
- Skoro žádný volný čas pro sebe nemám.
- Jiné (uved'): .....

4. Trávíš svůj volný čas organizovaně nebo dáváš přednost neorganizovaným aktivitám?

- Mám rád organizované aktivity, na několik pravidelně chodím.
- Organizované aktivity mi nevadí, občas se nějaké zúčastním.
- Většinou preferuji vlastní neorganizovanou zábavu.
- Organizované aktivity nemám rád, zabavím se vždy sám.
- Jiné (uved'): .....

5. Jak trávíš svůj volný čas? Zaškrtni, prosím, zda trávíš svůj volný čas následujícími aktivitami neorganizovaně (např. fotbal hraný s kamarády na ulici) nebo zda využíváš i organizovaných aktivit (např. pravidelné fotbalové tréninky a zápasy, kroužky apod.).

Pokud nevíš, kde lze volnočasovou aktivitu provozovat, zaškrtni, prosím, poslední sloupec.

	Aktivity vykonávám		Nevím, kde takovou aktivitu provozovat
	SÁM	ORGANIZOVANĚ	
Sport			
Tanec (vč. diskotéky)			
Výtvarné aktivity			
Hra na hudební nástroj			
Četba			
Studium cizích jazyků			
Počítač (PC hry a internet...)			
Společenské hry (šachy, Carcassone ap.)			
Sledování televize, poslech rádia			
Pobyt v přírodě			
S přáteli venku nebo doma			
V restauraci			
Návštěva kulturní akce (kino, ples, koncert...)			
Jiné – uveď:			
Nuda, bez činnosti			

6. Znáš nabídku volnočasových aktivit (kroužků apod.), určenou mladým lidem Tvého věku, které nabízejí Středisko volného času DĚČKO a Klub SUN (Hopsáček)? Prosím zaškrtni:

	Středisko volného času	
	DĚČKO	KLUB SUN (Hopsáček)
Ano – na některé aktivity tam pravidelně chodím		
Celkem ano – už jsem se tam některé aktivity zúčastnil		
Znám, ale dávám přednost jiným aktivitám, než nabízejí		
Znám, ale bydlím daleko, proto tam nechodím		
Příliš neznám, ale rád bych věděl víc		
Neznám, organizované aktivity mě nezajímají		
Jiná odpověď – prosím uveďte:		

7. Zaškrtni, prosím, které sportovní aktivity v Náchodě provozuješ. Pokud sportuješ v nějaké organizaci, uveď prosím, kde tento sport provozuješ (např. FK Náchod nebo Děčko nebo Zimní stadion ap.). Poslední sloupec zaškrtni, pokud jsi spokojen s nabídkou těchto sportů v Náchodě:

	Tento sport provozuji		NÁZEV ORGANIZACE, kde sport provozuji	Spokojen/a s nabídkou tohoto sportu
	SÁM	ORGANIZOVANĚ		
Posilovna				
Plavání v krytém bazénu				
Plavání na koupališti				
Lezení na horolezecké stěně				
Skating				
Jízda na kole nebo spinning				
Organizované cvičení (pilates, zumba apod.)				
Míčové a jiné kolektivní hry (fotbal, hokej apod.)				
In-line bruslení				
Bruslení na ledě				
Lyžování				
Jiné – uveď:				

8. Jak jsi spokojen s nabídkou volnočasových aktivit, určených pro mladé lidi jako jsi Ty, v Náchodě? Prosím zaškrtni:

NABÍDKA AKTIVIT	Velice spokojen	Celkem spokojen	Nepříliš spokojen	Zcela nespokojen
Sport				
Tanec (vč. diskotéky)				
Výtvarné aktivity				
Hra na hudební nástroj				
Studium cizích jazyků				
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)				
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě				
Kulturní akce (kino, ples, koncert...)				
Jiné – uveď:				

9. Jsou pro Tebe volnočasové aktivity v Náchodě dostupné?

- zcela dostupné
  celkem dostupné
  nepříliš dostupné
  zcela nedostupné

10. Pokud se některé volnočasové aktivity nemůžeš zúčastnit, ač by ses účastnil rád, zaškrtni prosím důvod (pokud v řádku žádné políčko nezaškrtněš, pak je aktivita pro Tebe dostupná):

	DŮVOD NEDOSTUPNOSTI VOLNOČASOVÉ AKTIVITY						
	Vysoká cena	Nevhodný čas konání	Nedostatek volného času	Rodiče s aktivitou nesouhlasí	Diskriminace ostatními účastníky	Doprava	Jiný (uved' jaký)
Sport							
Tanec (vč. diskotéky)							
Výtvarné aktivity							
Hra na hudební nástroj							
Studium cizích jazyků							
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)							
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě							
Kulturní akce (kino, ples, koncert...)							
Jiné – uveď:							

11. Jaké možnosti volnočasových aktivit v Náchodě nejvíce oceňuješ? Uveď:

1. ....
2. ....
3. ....

12. Jaké volnočasové aktivity Ti v Náchodě nejvíce chybí? Uveď:

1. ....
2. ....
3. ....

13. Souhlasíš s názorem, že Náchod je dobré místo pro trávení Tvého volného času?

☐ naprosto souhlasím	☐ celkem souhlasím
☐ příliš nesouhlasím	☐ zcela nesouhlasím

Chceš něco dodat?

.....
 .....

DĚKUJI ZA VYPLNĚNÍ!

PŘÍLOHA B: Vzor záznamu jednoho z realizovaných rozhovorů

Dne 25. 5. 2014 proběhl rozhovor s Bc. Gerdem Weinlichem, zaměstnancem SVČ Děčko Náchod a členem sdružení Duha Bartoňka, který v těchto organizacích pracuje se středoškolskou mládeží z města Náchoda a přilehlého okolí, za účelem zjištění údajů o volnočasových aktivitách, které tyto organizace nabízejí středoškolské mládeži a za účelem zjištění názoru, tohoto odborníka v oblasti práce s mládeží, na otázky týkající se spokojenosti středoškolské mládeže z města Náchoda s nabídkou a dostupností volnočasových aktivit a na využívané a postrádané volnočasové aktivity touto skupinou obyvatelstva.

Na otázku, „jaké volnočasové aktivity a pro jaké věkové skupiny ve městě Náchod Vaše organizace nabízí?“, mi Bc. Gerd Weinlich odpověděl dvěma vyjádřeními, jednou jakožto zaměstnanec SVČ Děčka a podruhé jako člen organizace Duha Bartoňka takto:

- za SVČ Děčko Náchod: *„Nabízíme veškeré aktivity různého zaměření od tanečních, turistických, výtvarných, jazykových a dalších oblastí. Nabízíme je formou jak kroužků, tak dále nabízíme akce, víkendovky, tábory apod. Nabízíme je pro různé věkové skupiny, hlavně pro školní děti a mládež, ale i pro předškolní děti, dospělé a rodiny.“*
- za Duha Bartoňka: *„Duha Bartoňka nabízí převážně turistické, sportovní a zážitkové programy, vzdělávací akce a workshopy. Dále nabízí tábory různého zaměření, víkendové akce a kurzy. Hlavní cílová skupina jsou děti a mládež, s tím, že některých akcí se mohou zúčastnit i předškolní děti a rodiny.“*

Na otázku „jaké volnočasové aktivity Vaše organizace poskytuje ve městě Náchod pro středoškolskou mládež?“ mi bylo odpovězeno opět v zastoupení obou organizací:

- za SVČ Děčko: *„Pro mládež nabízí Děčko jak pravidelné kroužky, tak víkendové akce, tábory, tak i vzdělávací programy. Na akcích se mohou tito mladí lidé zároveň podílet, pomoci je realizovat. Dále nabízíme programy EDS, možnost cestovat, poznávat nové kraje, kulturu apod. Nabízíme Informační centrum pro*

mládež, kde získají informace o dění v regionu a i možnostech, které se jim naskýtají.“

- za Duha Bartoňka: *„Duha Bartoňka pro mládež nabízí hlavně zážitkové akce, víkendové programy a vzdělávací semináře a tábory. Mládež se podílí i na akcích jako je např. Bambiriáda.“*

Dále byla panu Weinlichovi položena otázka: „Myslíte, že středoškolská mládež v Náchodě zná nabídku volnočasových aktivit v tomto městě určenou jejich věkové skupině?“ Na tuto otázku již pan Weinlich odpověděl v zastoupení obou organizací společnou odpovědí: *„Na základě toho, že s námi spolupracují středoškoláci, podílí se na akcích a táborech a navzájem si i předávají informace o akcích mezi svými vrstevníky, tak si myslím, že větší část mládeže o volnočasových aktivitách v Náchodě ví.“*

Na otázku „které volnočasové aktivity podle Vašeho názoru středoškolská mládež v Náchodě nejvíce využívá?“ mi bylo odpovězeno panem Weinlichem v zastoupení obou organizací společnou odpovědí: *„Podle mého názoru středoškolská mládež v Náchodě nejvíce využívá z kroužků taneční aktivity a dále zážitkové, mírně outdoorové kroužky jako např. lezení. Z víkendových akcí využívá opět aktivity hodně se zaměřením na tanec, sport, outdoor aktivity, ale i různé semináře a workshopy.“*

Otázka „domníváte se, že je středoškolská mládež spokojená s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě?“ byla zodpovězena společnou odpovědí za obě organizace: *„Toto nedokážu přesně posoudit, ale myslím, že kdo má zájem a chuť, najde v nabídce náchodských volnočasových aktivit to, co mu je vlastní a co je v jeho zájmu.“*

Dále byla panu Weinlichovi položena otázka „myslíte, že je středoškolská mládež spokojená s dostupností (finanční, časovou apod.) volnočasových aktivit v Náchodě?“ Na ni odpověděl v zastoupení obou organizací takto: *„Myslím, že ano, a to i proto, že je poznat, za co mládež nejčastěji utrácí, jak je ochotná využít finanční prostředky. Zároveň je poznat, že i mládež rozhoduje, kam investovat, dle svých priorit. Myslím, že to je hlavně o prioritách, kde chtějí peníze vyčerpat, do čeho investovat.“*

Zároveň se ale snažíme hledat různé možnosti, např. i pomocí grantů, jak volnočasové aktivity zlevnit, tedy lépe mládeži zpřístupnit. “

Na otázku „které volnočasové aktivity podle Vašeho názoru středoškolská mládež v Náchodě nejvíce postrádá?“ mi bylo odpovězeno panem Weinlichem opět v zastoupení obou organizací společnou odpovědí: *„Myslím, že celkově mládež v Náchodě najde většinu aktivit, o které mají zájem a které jsou i trendové. Možná chybí více zimních aktivity, ale to je dáno tím, že v Náchodě nejsou dostatečné sněhové podmínky. Blízké okolí to ale nahrazuje. “*

Otázka „domníváte se, že potřebu postrádaných volnočasových aktivit již řeší nějaká organizace v Náchodě, a pokud ano, tak která?“ byla panem Weinlichem zodpovězena za obě organizace společně takto: *„Přiznám se, že toto netuším, ač se snažím vnímat i činnosti dalších organizací, které znám a se kterými spolupracujeme. “*

Na poslední otázku „chcete k tématu volnočasových aktivit pro středoškolskou mládež v Náchodě ještě něco dodat?“ odpověděl pan Weinlich opět společnou odpovědí za obě organizace: *„Myslím, že mládež má v dnešní době bezvadnou šanci vybrat si z mnoha možností, které se naskýtají. A to jak v oblasti pravidelných kroužků, příležitostných akcí, táborů, ale má i možnost realizovat se, poznávat nové aktivity, být součástí různých týmů, mít možnost cestovat apod. Záleží jen na jejich chuti a prioritách, jak trávit svůj volný čas! Skutečnost je i taková, že díky týmu mladých dobrovolníků můžeme dělat i větší akce typu Bambiriáda, Kuronské slavnosti apod., kde se tato mládež podílí na přípravách a aktivitách. Opravdu záleží jen na nich, jak využijí možnosti, které se jim v Náchodě nabízí. “*

Panu Weinlichovi jsem za cenné informace poděkovala.

Tab. č. 1: Odpovědi respondentů na pol. č. 4 dotazníku

Trávíš svůj volný čas organizovaně nebo dáváš přednost neorganizovaným aktivitám?	DÍVKY		CHLAPCI		CELKEM	
	počet	%	počet	%	počet	%
Mám rád organizované aktivity, na několik pravidelně chodím	14	12	23	46	37	22
Organizované aktivity mi nevadí, občas se nějaké zúčastním	34	29	13	26	47	28
Většinou preferuji vlastní neorganizovanou zábavu.	61	53	9	18	70	42
Organizované aktivity nemám rád, zabavím se vždy sám.	7	6	5	10	12	8
Jiné	0	0	0	0	0	0
Celkem	116	100	50	100	166	100

Tab. č. 2: Odpovědi respondentů na pol. č. 5 dotazníku - počty osob

Vykonávané volnočasové aktivity - počty	Dívky vykonávající aktivity - počet		Chlapci vykonávající aktivity - počet		Celkem osob vykonávajících aktivity - počet	
	samy	organizovaně	sami	organizovaně	sami	organizovaně
Sport	69	29	17	32	86	61
Tanec (vč. diskotéky)	45	52	14	20	59	72
Výtvarné aktivity	52	11	13	4	65	15
Hra na hudební nástroj	43	21	4	5	47	26
Četba	92	5	22	0	114	5
Studium cizích jazyků	48	40	19	10	67	50
Počítač (PC hry a internet...)	100	3	36	6	136	9
Společenské hry (šachy, Carcassone ap.)	39	26	11	10	50	36
Sledování televize, poslech rádia	89	11	35	8	124	19
Pobyt v přírodě	59	45	25	16	84	61
S přáteli venku nebo doma	68	45	24	23	92	68
V restauraci	45	49	15	22	60	71
Návštěva kulturní akce (kino, ples, koncert...)	39	61	18	24	57	85
Jiné – uveď:	2	2	1	1	3	3
Nuda, bez činnosti	32	12	5	4	37	16

Tab. č. 3: Odpovědi respondentů na pol. č. 5 dotazníku - v %

Vykonávané volnočasové aktivity v %	Dívky vykonávající aktivity v %		Chlapci vykonávající aktivity v %		Celkem osob vykonávajících aktivity v %	
	samy	organizovaně	sami	organizovaně	sami	organizovaně
Sport	59	25	34	64	52	37
Tanec (vč. diskotéky)	39	45	28	40	36	43
Výtvarné aktivity	45	9	26	8	39	9
Hra na hudební nástroj	37	18	8	10	28	16
Četba	79	4	44	0	69	3
Studium cizích jazyků	41	34	38	20	40	30
Počítač (PC hry a internet...)	86	3	72	12	82	5
Společenské hry (šachy, Carcassone ap.)	34	22	22	20	30	22
Sledování televize, poslech rádia	77	9	70	16	75	11
Pobyt v přírodě	51	39	50	32	51	37
S přáteli venku nebo doma	59	39	48	46	55	41
V restauraci	39	42	30	44	36	43
Návštěva kulturní akce (kino, ples, koncert...)	34	53	36	48	34	51
Jiné – uveď:	2	2	2	2	2	2
Nuda, bez činnosti	28	10	10	8	22	10

Tab. č. 4: Odpovědi respondentů na pol. č. 6 dotazníku - SVČ Děčko

Znáš nabídku volnočasových aktivit,..., které nabízí SVČ Děčko?	DÍVKY		CHLAPCI		CELKEM	
	počet	%	počet	%	počet	%
Ano - na některé aktivity tam pravidelně chodím	7	6	3	6	10	6
Celkem ano - už jsem se tam některé aktivity zúčastnil	16	14	4	8	20	12
Znám, ale dávám přednost jiným aktivitám, než nabízejí	18	16	15	30	33	20
Znám, ale bydlím daleko, proto tam nechodím	30	26	2	4	32	19
Příliš neznám, ale rád bych věděl víc	22	19	3	6	25	15
Neznám, organizované aktivity mě nezajímají	23	19	23	46	46	28
Celkem	116	100	50	100	166	100

Tab. č. 5: Odpovědi respondentů na pol. č. 6 dotazníku - Klub SUN

Znáš nabídku volnočasových aktivit,..., které nabízí Klub SUN (Hopsáček)?	DÍVKY		CHLAPCI		CELKEM	
	počet	%	počet	%	počet	%
Ano - na některé aktivity tam pravidelně chodím	0	0	1	2	1	1
Celkem ano - už jsem se tam některé aktivity zúčastnil	5	4	2	4	7	4
Znám, ale dávám přednost jiným aktivitám, než nabízejí	11	9	11	22	22	13
Znám, ale bydlím daleko, proto tam nechodím	19	16	2	4	21	13
Příliš neznám, ale rád bych věděl víc	40	35	8	16	48	29
Neznám, organizované aktivity mě nezajímají	41	36	26	52	67	40
Celkem	116	100	50	100	166	100

Tab. č. 6: Odpovědi respondentů na pol. č. 7 dotazníku - počty osob

Provozování sportu - počty	Dívky provozující sport - počet		Chlapci provozující sport - počet		Celkem osob provozujících sport - počet	
	samy	organizovaně	sami	organizovaně	sami	organizovaně
Posilovna	40	8	24	7	64	15
Plavání v krytém bazénu	30	15	14	8	44	23
Plavání na koupališti	23	13	8	7	31	20
Lezení na horolezecké stěně	15	2	4	3	19	5
Skating	7	0	4	2	11	2
Jízda na kole nebo spinning	34	9	20	4	54	13
Organizované cvičení (pilates, zumba apod.)	11	10	2	2	13	12
Míčové a jiné kolektivní hry (fotbal, hokej apod.)	17	13	6	20	23	33
In-line bruslení	34	6	5	3	39	9
Bruslení na ledě	33	17	9	7	42	24
Lyžování	23	9	14	7	37	16
Jiné - uveď:	2	6	3	3	5	9

Tab. č. 7: Odpovědi respondentů na pol. č. 7 dotazníku - v %

Provozování sportu v %	Dívky provozující sport - počet		Chlapci provozující sport - počet		Celkem osob provozujících sport - počet	
	samy	organizovaně	sami	organizovaně	sami	organizovaně
Posilovna	34	7	48	14	39	9
Plavání v krytém bazénu	26	13	28	16	27	14
Plavání na koupališti	20	11	16	14	19	12
Lezení na horolezecké stěně	13	2	8	6	11	3
Skating	6	0	8	4	7	1
Jízda na kole nebo spinning	29	8	40	8	33	8
Organizované cvičení (pilates, zumba apod.)	9	9	4	4	8	7
Míčové a jiné kolektivní hry (fotbal, hokej apod.)	15	11	12	40	14	20
In-line bruslení	29	5	10	6	23	5
Bruslení na ledě	28	15	18	14	25	14
Lyžování	20	8	28	14	22	10
Jiné - uveď:	2	5	6	6	3	5

Tab. č. 1 - Postrádané volnočasové aktivity v Náchodě

(pokračuje na další straně)

Postrádané volnočasové aktivity v Náchodě	Dívky		Chlapci		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%
Nákupní centrum, nakupování	7	20	0	0	7	12
Tanec	5	14	0	0	5	8
Baseball	0	0	4	16	4	7
Hudební koncerty	2	6	2	8	4	7
Diskotéky	0	0	3	12	3	5
Aquapark	2	6	1	4	3	5
Počítačový klub	0	0	2	8	2	3
Jezdectví	2	6	0	0	2	3
Hudební kroužky	1	3	1	4	2	3
Studium cizích jazyků	2	6	0	0	2	3
Hokej	0	0	1	4	1	2
Motokáry	0	0	1	4	1	2
Vodácký kroužek	1	3	0	0	1	2
Tenisové kurty	1	3	0	0	1	2
Latinsko-americké tance	1	3	0	0	1	2
Paintbalové centrum	1	3	0	0	1	2
Lanové centrum	1	3	0	0	1	2
Rybolov	1	3	0	0	1	2
Bojové sporty	0	0	1	4	1	2
Muay Thai	0	0	1	4	1	2
Plážový volejbal	1	3	0	0	1	2
Box	0	0	1	4	1	2

Postrádané volnočasové aktivity v Náchodě	Dívky		Chlapci		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%
Lázně	0	0	1	4	1	2
Zoo	0	0	1	4	1	2
Kolektivní sporty	1	3	0	0	1	2
Šerm	1	3	0	0	1	2
Posilovna zdarma	1	3	0	0	1	2
Autokino	1	3	0	0	1	2
Hasičský kroužek	1	3	0	0	1	2
Casino	0	0	1	4	1	2
Závodní dráha	0	0	1	4	1	2
Výtvarné kroužky	1	3	0	0	1	2
Organiz. sport. akce, turnaje	0	0	1	4	1	2
Ragby	0	0	1	4	1	2
Parkur	1	3	0	0	1	2
Venkovní hřiště	0	0	1	4	1	2
Celkem	35	100	25	100	60	100

Poznámka: Tato strana je pokračováním tabulky z předchozí strany.

Tab. č. 1: Spokojenost s nabídkou sportu

(odpovědi na pol. č. 7 dotazníku)

Spokojenost s nabídkou sportu v Náchodě	Dívky		Chlapci		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%
Posilovna	18	16	14	28	32	19
Plavání v krytém bazénu	15	13	8	16	23	14
Plavání na koupališti	11	9	5	10	16	10
Míčové a jiné kolektivní hry (fotbal, hokej apod.)	8	7	9	18	17	10
Jízda na kole nebo spinning	10	9	5	10	15	9
Bruslení na ledě	10	9	5	10	15	9
Organizované cvičení (pilates, zumba apod.)	14	12	0	0	14	8
In-line bruslení	6	5	2	4	8	5
Lyžování	6	5	3	6	9	5
Jiné - uveď:	7	6	2	4	9	5
Lezení na horolezecké stěně	3	3	3	6	6	4
Skating	3	3	1	2	4	2

Tab. č. 2: Spokojenost dívek s konkrétními VČA v Náchodě

(Odpovědi respondentů na položku č. 8 dotazníku - počty dívek)

Spokojenost s nabídkou VČA PRO DÍVKY v počtech dívek	POČTY uvedených odpovědí DÍVEK					
	Velice spokojen	Celkem spokojen	Spokojeni celkem	Nepříliš spokojen	Zcela nespokojen	Nespokojeni celkem
Sport	40	67	107	8	1	9
Tanec (vč. diskotéky)	29	61	90	21	5	26
Výtvarné aktivity	22	62	84	28	4	32
Hra na hudební nástroj	32	60	92	21	3	24
Studium cizích jazyků	29	61	90	19	7	26
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	27	59	86	25	5	30
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	22	57	79	25	12	37
Kulturní akce (kino, ples, koncert...)	36	72	108	7	1	8

Tab. č. 3: Spokojenost dívek s konkrétními VČA v Náchodě v %

(Odpovědi respondentů na položku č. 8 dotazníku v % dívek)

Spokojenost s nabídkou VČA PRO DÍVKY v procentech dívek	PROCENTA uvedených odpovědí DÍVEK					
	Velice spokojen	Celkem spokojen	Spokojeni celkem	Nepříliš spokojen	Zcela nespokojen	Nespokojeni celkem
Sport	34	58	92	7	1	8
Tanec (vč. diskotéky)	25	53	78	18	4	22
Výtvarné aktivity	19	53	72	24	3	28
Hra na hudební nástroj	28	52	79	18	3	21
Studium cizích jazyků	25	53	78	16	6	22
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	23	51	74	22	4	26
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	19	49	68	22	10	32
Kulturní akce (kino, ples, koncert..)	31	62	93	6	1	7

Tab. č. 4: Spokojenost chlapců s konkrétními VČA v Náchodě

(Odpovědi respondentů na položku č. 8 dotazníku - počty chlapců)

Spokojenost s nabídkou VČA PRO CHLAPCE v počtech chlapců	POČTY uvedených odpovědí CHLAPCŮ					
	Velice spokojen	Celkem spokojen	Spokojeni celkem	Nepříliš spokojen	Zcela nespokojen	Nespokojeni celkem
Sport	18	27	45	3	2	5
Tanec (vč. diskotéky)	11	18	29	16	5	21
Výtvarné aktivity	3	34	37	6	7	13
Hra na hudební nástroj	11	26	37	10	3	13
Studium cizích jazyků	15	28	43	4	3	7
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	13	27	40	6	4	10
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	5	22	27	21	2	23
Kulturní akce (kino, ples, koncert...)	18	24	42	7	1	8

Tab. č. 5: Spokojenost chlapců s konkrétními VČA v Náchodě v %

(Odpovědi respondentů na položku č. 8 dotazníku v % chlapců)

Spokojenost s nabídkou VČA PRO CHLAPCE v procentech chlapců	PROCENTA uvedených odpovědí CHLAPCŮ					
	Velice spokojen	Celkem spokojen	Spokojeni celkem	Nepříliš spokojen	Zcela nespokojen	Nespokojeni celkem
Sport	36	54	90	6	4	10
Tanec (vč. diskotéky)	22	36	58	32	10	42
Výtvarné aktivity	6	68	74	12	14	26
Hra na hudební nástroj	22	52	74	20	6	26
Studium cizích jazyků	30	56	86	8	6	14
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	26	54	80	12	8	20
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	10	44	54	42	4	46
Kulturní akce (kino, ples, koncert)	36	48	84	14	2	16

Tab. č. 6: Celková spokojenost s konkrétními VČA v Náchodě

(Odpovědi respondentů na položku č. 8 dotazníku - celkové počty)

Spokojenost s nabídkou VČA v celkových počtech	POČTY VŠECH uvedených odpovědí					
	Velice spokojen	Celkem spokojen	Spokojeni celkem	Nepříliš spokojen	Zcela nespokojen	Nespokojeni celkem
Sport	58	94	152	11	3	14
Tanec (vč. diskotéky)	40	79	119	37	10	47
Výtvarné aktivity	25	96	121	34	11	45
Hra na hudební nástroj	43	86	129	31	6	37
Studium cizích jazyků	44	89	133	23	10	33
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	40	86	126	31	9	40
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	27	79	106	46	14	60
Kulturní akce (kino, ples, koncert)	54	96	150	14	2	16

Tab. č. 7: Celková spokojenost s konkrétními VČA v Náchodě v %

(Celkové odpovědi respondentů na položku č. 8 dotazníku v %)

Spokojenost s nabídkou VČA v procentech VŠECH odpovědí	PROCENTA VŠECH uvedených odpovědí					
	Velice spokojen	Celkem spokojen	Spokojeni celkem	Nepříliš spokojen	Zcela nespokojen	Nespokojeni celkem
Sport	35	57	92	7	2	8
Tanec (vč. diskotéky)	24	48	72	22	6	28
Výtvarné aktivity	15	58	73	20	7	27
Hra na hudební nástroj	26	52	78	19	4	22
Studium cizích jazyků	27	54	80	14	6	20
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	24	52	76	19	5	24
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	16	48	64	28	8	36
Kulturní akce (kino, ples, koncert..)	33	58	90	8	1	10

Tab. č. 8: Oceňované VČA v Náchodě (odpovědi na pol. č. 11 dotazn.)

(pokračuje na další straně)

Oceňované volnočasové aktivity v Náchodě	Dívky		Chlapci		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%
Sport	28	21	5	8	33	17
Tanec včetně diskotéky	25	19	1	2	26	13
Posilovna	4	3	10	15	14	7
Fotbal	2	2	11	17	13	7
Kulturní akce	10	8	3	5	13	7
Kino	9	7	1	2	10	5
SVČ Děčko	5	4	5	8	10	5
ZUŠ - hudební kroužky	10	8	0	0	10	5
Krytý bazén	4	3	4	6	8	4
Knihovna	7	5	0	0	7	4
Florbal	1	1	5	8	6	3
Výuka cizích jazyků	5	4	1	2	6	3
Bary	0	0	3	5	3	2
ZUŠ - výtvarné kroužky	3	2	0	0	3	2
Bruslení	2	2	1	2	3	2
PC kroužky	2	2	1	2	3	2
Jiráskovo koupaliště	3	2	0	0	3	2
Tenis	2	2	0	0	2	1
Klub SUN (Hopsáček)	1	1	1	2	2	1
Hokej	0	0	2	3	2	1
Atletický stadion	2	2	0	0	2	1
In-line bruslení	1	1	1	2	2	1

Oceňované volnočasové aktivity v Náchodě	Dívky		Chlapci		Celkem	
	počet	%	počet	%	počet	%
Basketbalové hřiště	0	0	2	3	2	1
Rybaření	0	0	1	2	1	1
Házená	1	1	0	0	1	1
Kuželky	1	1	0	0	1	1
Pevnostní skanzen	0	0	1	2	1	1
Kavárny	1	1	0	0	1	1
Break dance	0	0	1	2	1	1
Kulturní památky	0	0	1	2	1	1
Hasičský kroužek	1	1	0	0	1	1
Občerstvení	0	0	1	2	1	1
Lyžování	0	0	1	2	1	1
Cyklistika	0	0	1	2	1	1
Jízda na koni	0	0	1	2	1	1
Běh	0	0	1	2	1	1
Mažoretky	1	1	0	0	1	1
Celkem	131	100	66	100	197	100

Poznámka: Tato strana je pokračováním tabulky z předchozí strany.

PŘÍLOHA F - Tab. č. 1:
TEST DOBRÉ SHODY - VÝPOČET PRO HYPOTÉZU H4.1

Pozorované četnosti			
Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Pohlaví		Celkem
	chlapci	dívky	
Velice spokojen	6	7	13
Celkem spokojen	32	72	104
Nepříliš spokojen	7	18	25
Zcela nespokojen	5	19	24
Celkem	50	116	166
Očekávané četnosti			
Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Pohlaví		Celkem
	chlapci	dívky	
Velice spokojen	3,915663	9,084337	13
Celkem spokojen	31,3253	72,6747	104
Nepříliš spokojen	7,53012	17,46988	25
Zcela nespokojen	7,228916	16,77108	24
Celkem	50	116	166
Výpočet χ^2			
Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Pohlaví		Celkem
	chlapci	dívky	
Velice spokojen	1,109509	0,478237	1,587745
Celkem spokojen	0,014532	0,006264	0,020796
Nepříliš spokojen	0,03732	0,016086	0,053407
Zcela nespokojen	0,687249	0,296228	0,983477
Celkem	1,84861	0,796815	2,645425

kritická hodnota
 při stupni volnosti 3
 $(4-1) * (2-1) = 3$

$$\chi^2_{0,05}(3) = 7,815 > 2,645$$

Přijímáme H4.1⁰.
 Odmítáme H4.1^A.

H4.1⁰ Mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě a pohlavím respondentů není žádná statisticky významná závislost.

H4.1^A Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna pohlavím respondentů, tj. mezi spokojeností a pohlavím je statisticky významná závislost.

PŘÍLOHA G - Tab. č. 1:
TEST DOBRÉ SHODY - VÝPOČET PRO HYPOTÉZU H4.2

Pozorované četnosti				
Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Vzdálenost bydliště od Náchoda (v km)			Celkem
	0 - 5	6 - 15	16 a více	
Velice spokojen	7	1	5	13
Celkem spokojen	21	44	39	104
Nepříliš spokojen	2	9	14	25
Zcela nespokojen	1	8	15	24
Celkem	31	62	73	166
Očekávané četnosti				
Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Vzdálenost bydliště od Náchoda (v km)			Celkem
	0 - 5	6 - 15	16 a více	
Velice spokojen	2,4277108	4,855422	5,716867	13
Celkem spokojen	19,421687	38,84337	45,73494	104
Nepříliš spokojen	4,6686747	9,337349	10,99398	25
Zcela nespokojen	4,4819277	8,963855	10,55422	24
Celkem	31	62	73	166
Výpočet χ^2				
Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Vzdálenost bydliště od Náchoda (v km)			Celkem
	0 - 5	6 - 15	16 a více	
Velice spokojen	8,6113337	3,061377	0,089892	11,7626024
Celkem spokojen	0,1282624	0,684565	0,991789	1,804616064
Nepříliš spokojen	1,5254489	0,012188	0,821921	2,359558109
Zcela nespokojen	2,705046	0,10364	1,87271	4,681396376
Celkem	12,970091	3,86177	3,776312	20,60817295

kritická hodnota

$$\chi^2_{0,05}(6) = 12,592 < 20,608$$

při stupni volnosti 6

$$(4-1) * (3-1) = 6$$

Odmítáme H4.2⁰.Přijímáme H4.2^A.

H4.2⁰ Mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě a vzdáleností bydliště respondentů od Náchoda není žádná statisticky významná závislost.

H4.2^A Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna vzdáleností bydliště respondentů od Náchoda, tj. mezi spokojeností a bydlištěm je statisticky významná závislost.

PŘÍLOHA H - Tab. č. 1:
TEST DOBRÉ SHODY - VÝPOČET PRO HYPOTÉZU H4.3

Pozorované četnosti						
Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Název studované střední školy					Celkem
	Obchodní Akademie	SPŠ Stavební	SOCEA	Academia Mercurii	Jiráskovo Gymnázium	
Velice spokojen	2	5	4	1	1	13
Celkem spokojen	21	23	24	22	14	104
Nepříliš spokojen	10	5	3	5	2	25
Zcela nespokojen	1	2	9	8	4	24
Celkem	34	35	40	36	21	166
Očekávané četnosti						
Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Název studované střední školy					Celkem
	Obchodní Akademie	SPŠ Stavební	Academia Mercurii	Academia Mercurii	Jiráskovo Gymnázium	
Velice spokojen	2,6626506	2,7409639	3,13253	2,819277	1,64457831	13
Celkem spokojen	21,301205	21,927711	25,06024	22,55422	13,1566265	104
Nepříliš spokojen	5,1204819	5,2710843	6,024096	5,421687	3,1626506	25
Zcela nespokojen	4,9156627	5,060241	5,783133	5,204819	3,03614458	24
Celkem	34	35	40	36	21	166
Výpočet χ^2						
Stupeň spokojenosti s NABÍDKOU VČA v Náchodě	Název studované střední školy					Celkem
	Obchodní Akademie	SPŠ Stavební	Academia Mercurii	Academia Mercurii	Jiráskovo Gymnázium	
Velice spokojen	0,164913	1,861843	0,240222	1,173978	0,25263692	3,693593
Celkem spokojen	0,0042591	0,0524361	0,044856	0,013619	0,0540624	0,169233
Nepříliš spokojen	4,6498937	0,0139415	1,518096	0,032798	0,42741251	6,642142
Zcela nespokojen	3,119094	1,8507172	1,789383	1,501116	0,30598585	8,566295
Celkem	7,9381599	3,7789377	3,592558	2,72151	1,04009768	19,07126

kritická hodnota $\chi^2_{0,05}(12) = 21,026$ 21,026   >   19,071

při stupni volnosti 12

(4-1) * (5-1) = 12

Přijímáme H4.3⁰.

Odmítáme H4.3^A.

H4.3⁰ Mezi spokojeností s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě a typem studované školy není žádná statisticky významná závislost.

H4.3^A Spokojenost s nabídkou volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna typem studované školy, tj. mezi spokojeností a typem studované školy je statisticky významná závislost.

Tab. č. 1: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě - dívky

(Odpovědi respondentů na položku č. 10 dotazníku - počty dívek)

Nedostupná aktivita PRO DÍVKY v počtech dívek	DŮVOD NEDOSTUPNOSTI VOLNOČASOVÉ AKTIVITY v počtech uvedených odpovědí						
	Vysoká cena	Nevhodný čas konání	Nedostatek volného času	Rodiče s aktivitou nesouhlasí	Diskriminace ostatními účastníky	Doprava	Jiný
Sport	6	15	18	0	9	19	1
Tanec (vč. diskotéky)	5	11	14	6	10	28	1
Výtvarné aktivity	7	5	19	0	0	27	1
Hra na hudební nástroj	11	4	22	1	0	13	2
Studium cizích jazyků	26	7	13	1	1	17	2
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	3	4	12	2	1	16	3
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	7	6	14	2	0	18	1
Kulturní akce (kino, ples, koncert...)	5	8	11	1	0	19	4

Tab. č. 2: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě v % - dívky

(Odpovědi respondentů na položku č. 10 dotazníku v % dívek)

Nedostupná aktivita PRO DÍVKY v počtech % dívek	DŮVOD NEDOSTUPNOSTI VOLNOČASOVÉ AKTIVITY v procentech dívek						
	Vysoká cena	Nevhodný čas konání	Nedostatek volného času	Rodiče s aktivitou nesouhlasí	Diskriminace ostatními účastníky	Doprava	Jiný
Sport	5	13	16	0	8	16	1
Tanec (vč. diskotéky)	4	9	12	5	9	24	1
Výtvarné aktivity	6	4	16	0	0	23	1
Hra na hudební nástroj	9	3	19	1	0	11	2
Studium cizích jazyků	22	6	11	1	1	15	2
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	3	3	10	2	1	14	3
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	6	5	12	2	0	16	1
Kulturní akce (kino, ples, koncert..)	4	7	9	1	0	16	3

Tab. č. 3: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě - chlapci

(Odpovědi respondentů na položku č. 10 dotazníku - počty chlapců)

Nedostupná aktivita PRO CHLAPCE v počtech chlapců	DŮVOD NEDOSTUPNOSTI VOLNOČASOVÉ AKTIVITY v počtech uvedených odpovědí						
	Vysoká cena	Nevhodný čas konání	Nedostatek volného času	Rodiče s aktivitou nesouhlasí	Diskriminace ostatními účastníky	Doprava	Jiný
Sport	1	8	5	1	1	5	0
Tanec (vč. diskotéky)	3	3	5	2	1	3	1
Výtvarné aktivity	1	1	3	1	1	2	1
Hra na hudební nástroj	1	3	6	0	1	2	1
Studium cizích jazyků	6	1	3	2	0	5	1
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	1	1	2	1	1	2	1
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	0	2	9	0	1	2	1
Kulturní akce (kino, ples, koncert...)	6	7	1	1	0	3	1

Tab. č. 4: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě v % - chlapci

(Odpovědi respondentů na položku č. 10 dotazníku v % chlapců)

Nedostupná aktivita PRO CHLAPCE v počtech % chlapců	DŮVOD NEDOSTUPNOSTI VOLNOČASOVÉ AKTIVITY v procentech chlapců						
	Vysoká cena	Nevhodný čas konání	Nedostatek volného času	Rodiče s aktivitou nesouhlasí	Diskriminace ostatními účastníky	Doprava	Jiný
Sport	2	16	10	2	2	10	0
Tanec (vč. diskotéky)	6	6	10	4	2	6	2
Výtvarné aktivity	2	2	6	2	2	4	2
Hra na hudební nástroj	2	6	12	0	2	4	2
Studium cizích jazyků	12	2	6	4	0	10	2
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	2	2	4	2	2	4	2
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	0	4	18	0	2	4	2
Kulturní akce (kino, ples, koncert...)	12	14	2	2	0	6	2

Tab. č. 5: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě - celek

(Odpovědi respondentů na položku č. 10 dotazníku - celkové počty)

Nedostupná aktivita	DŮVOD NEDOSTUPNOSTI VOLNOČASOVÉ AKTIVITY v počtech všech uvedených odpovědí						
	Vysoká cena	Nevhodný čas konání	Nedostatek volného času	Rodiče s aktivitou nesouhlasí	Diskriminace ostatními účastníky	Doprava	Jiný
PRO DÍVKY I CHLAPCE - CELKOVÉ POČTY							
Sport	7	23	23	1	10	24	1
Tanec (vč. diskotéky)	8	14	19	8	11	31	2
Výtvarné aktivity	8	6	22	1	1	29	2
Hra na hudební nástroj	12	7	28	1	1	15	3
Studium cizích jazyků	32	8	16	3	1	22	3
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	4	5	14	3	2	18	4
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	7	8	23	2	1	20	2
Kulturní akce (kino, ples, koncert...)	11	15	12	2	0	22	5

Tab. č. 6: Důvody nedostupnosti VČA v Náchodě v % - celek

(Odpovědi respondentů na položku č. 10 dotazníku v % - celek)

Nedostupná aktivita	DŮVOD NEDOSTUPNOSTI VOLNOČASOVÉ AKTIVITY v procentech celkového počtu respondentů						
	Vysoká cena	Nevhodný čas konání	Nedostatek volného času	Rodiče s aktivitou nesouhlasí	Diskriminace ostatními účastníky	Doprava	Jiný
PRO DÍVKY I CHLAPCE V % Z CELKU							
Sport	4	14	14	1	6	14	1
Tanec (vč. diskotéky)	5	8	11	5	7	19	1
Výtvarné aktivity	5	4	13	1	1	17	1
Hra na hudební nástroj	7	4	17	1	1	9	2
Studium cizích jazyků	19	5	10	2	1	13	2
Dostupnost počítačů (PC hry a internet...)	2	3	8	2	1	11	2
Organizované aktivity pro pobyt v přírodě	4	5	14	1	1	12	1
Kulturní akce (kino, ples, koncert...)	7	9	7	1	0	13	3

PŘÍLOHA I - Tab. č. 1:
TEST DOBRÉ SHODY - VÝPOČET PRO HYPOTÉZU H5.1

Pozorované četnosti			
Stupeň spokojenosti s DOSTUPNOSTÍ VČA v Náchodě	Pohlaví		Celkem
	chlapci	dívky	
Velice spokojen	15	16	31
Celkem spokojen	49	21	70
Nepříliš spokojen	33	11	44
Zcela nespokojen	19	2	21
Celkem	116	50	166
Očekávané četnosti			
Stupeň spokojenosti s DOSTUPNOSTÍ VČA v Náchodě	Pohlaví		Celkem
	chlapci	dívky	
Velice spokojen	21,66265	9,337349	31
Celkem spokojen	48,91566	21,08434	70
Nepříliš spokojen	30,74699	13,25301	44
Zcela nespokojen	14,6747	6,325301	21
Celkem	116	50	166
Výpočet χ^2			
Stupeň spokojenosti s DOSTUPNOSTÍ VČA v Náchodě	Pohlaví		Celkem
	chlapci	dívky	
Velice spokojen	2,049191	4,754124	6,803315
Celkem spokojen	0,000145	0,000337	0,000483
Nepříliš spokojen	0,165091	0,383012	0,548103
Zcela nespokojen	1,274863	2,957682	4,232545
Celkem	3,489291	8,095155	11,58445

kritická hodnota

$$\chi^2_{0,05}(3) = 7,815$$

<

11,584

při stupni volnosti 3

Odmítáme H5.1⁰.

$$(4-1) * (2-1) = 3$$

Přijímáme H5.1^A.

H5.1⁰ Mezi spokojeností s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě a pohlavím respondentů není žádná statisticky významná závislost.

H5.1^A Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna pohlavím respondentů, tj. mezi spokojeností a pohlavím je statisticky významná závislost.

PŘÍLOHA J - Tab. č. 1:
TEST DOBRÉ SHODY - VÝPOČET PRO HYPOTÉZU H5.2

Pozorované četnosti				
Stupeň spokojenosti s DOSTUPNOSTÍ VČA v Náchodě	Vzdálenost bydliště od Náchoda (v km)			Celkem
	0 - 5	6 - 15	16 a více	
Velice spokojen	14	12	5	31
Celkem spokojen	15	33	22	70
Nepříliš spokojen	2	16	26	44
Zcela nespokojen	0	1	20	21
Celkem	31	62	73	166
Očekávané četnosti				
Stupeň spokojenosti s DOSTUPNOSTÍ VČA v Náchodě	Vzdálenost bydliště od Náchoda (v km)			Celkem
	0 - 5	6 - 15	16 a více	
Velice spokojen	5,7891566	11,57831	13,63253	31
Celkem spokojen	13,072289	26,14458	30,78313	70
Nepříliš spokojen	8,2168675	16,43373	19,3494	44
Zcela nespokojen	3,9216867	7,843373	9,23494	21
Celkem	31	62	73	166
Výpočet χ^2				
Stupeň spokojenosti s DOSTUPNOSTÍ VČA v Náchodě	Vzdálenost bydliště od Náchoda (v km)			Celkem
	0 - 5	6 - 15	16 a více	
Velice spokojen	11,645556	0,015358	5,466379	17,127293
Celkem spokojen	0,2842707	1,797574	2,506029	4,5878732
Nepříliš spokojen	4,703671	0,011448	2,285886	7,0010043
Zcela nespokojen	3,9216867	5,97087	12,5487	22,44126
Celkem	20,555185	7,795249	22,807	51,157431

kritická hodnota

$$\chi^2_{0,05}(6) = 12,592$$

<

51,157

při stupni volnosti 6

Odmítáme H5.2⁰.

(4-1) * (3-1) = 6

Přijímáme H5.2^A.

H5.2⁰ Mezi spokojeností s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě a vzdáleností bydliště respondentů od Náchoda není žádná statisticky významná závislost.

H5.2^A Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna vzdáleností bydliště respondentů od Náchoda, tj. mezi spokojeností a bydlištěm je statisticky významná závislost.

PŘÍLOHA K - Tab. č. 1:
TEST DOBRÉ SHODY - VÝPOČET PRO HYPOTÉZU H5.3

Pozorované četnosti						
Stupeň spokojenosti s DOSTUPNOSTÍ VČA v Náchodě	Název studované střední školy					Celkem
	Obchodní Akademie	SPŠ Stavební	SOCEA	Academia Mercurii	Jiráskovo Gymnázium	
Velice spokojen	6	7	8	4	6	31
Celkem spokojen	19	18	14	12	7	70
Nepříliš spokojen	9	9	7	14	5	44
Zcela nespokojen	0	1	11	6	3	21
Celkem	34	35	40	36	21	166
Očekávané četnosti						
Stupeň spokojenosti s DOSTUPNOSTÍ VČA v Náchodě	Název studované střední školy					Celkem
	Obchodní Akademie	SPŠ Stavební	Academia Mercurii	Academia Mercurii	Jiráskovo Gymnázium	
Velice spokojen	6,3493976	6,5361446	7,46988	6,722892	3,92168675	31
Celkem spokojen	14,337349	14,759036	16,86747	15,18072	8,85542169	70
Nepříliš spokojen	9,0120482	9,2771084	10,60241	9,542169	5,56626506	44
Zcela nespokojen	4,3012048	4,4277108	5,060241	4,554217	2,65662651	21
Celkem	34	35	40	36	21	166
Výpočet χ^2						
Stupeň spokojenosti s DOSTUPNOSTÍ VČA v Náchodě	Název studované střední školy					Celkem
	Obchodní Akademie	SPŠ Stavební	Academia Mercurii	Academia Mercurii	Jiráskovo Gymnázium	
Velice spokojen	0,0192268	0,0329188	0,037621	1,10282	1,10141025	2,293997169
Celkem spokojen	1,516341	0,7116892	0,48747	0,666437	0,38875502	3,770692277
Nepříliš spokojen	1,611E-05	0,0082773	1,224001	2,082573	0,05760705	3,372473686
Zcela nespokojen	4,3012048	2,6535612	6,972146	0,458979	0,04438161	14,43027211
Celkem	5,8367887	3,4064464	8,721238	4,310809	1,59215393	23,86743524

kritická hodnota $\chi^2_{0,05}(12) = 21,026$ 21,026 < 23,867
 při stupni volnosti 12   **Odmítáme H5.3⁰.**
 (4-1) * (5-1) = 12   **Přijímáme H5.3^A.**

H5.3⁰ Mezi spokojeností s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě a typem studované školy není žádná statisticky významná závislost.

H5.3^A Spokojenost s dostupností volnočasových aktivit v Náchodě je ovlivněna typem studované školy, tj. mezi spokojeností a typem studované školy je statisticky významná závislost.

Tab. č. 1: Množství volného času respondentů pro své záliby

(Odpovědi respondentů na položku č. 3 dotazníku)

Množství volného času pro volnočasové aktivity	DÍVKY		CHLAPCI		CELKEM	
	počet	%	počet	%	počet	%
Hodně - více než 3 hodiny denně + mnoho hodin o víkendu	36	31	24	48	60	36
Celkem dost - více než 1,5 hodiny denně + mnoho hodin o víkendu	49	42	20	40	69	42
Moc ne - méně než 1 hodinu denně + několik hodin o víkendu	24	21	5	10	29	17
Skoro žádný volný čas pro sebe nemám	7	6	1	2	8	5
Jiné	0	0	0	0	0	0
Celkem	116	100	50	100	166	100